

ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษากับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มพนัสนิคม 1
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2

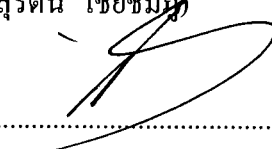
ศิริพร ถาวรยิ่ง

งานนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
มิถุนายน 2560
ลิขสิทธิ์นี้เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

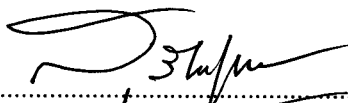
คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์และคณะกรรมการสอบงานนิพนธ์ได้พิจารณา
งานนิพนธ์ของ ศิริพร ถาวรยิ่ง ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

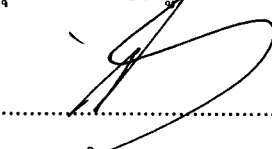
คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์

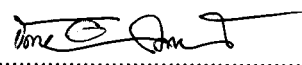

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ดร.สุรัตน์ ไชยชมภู)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ดร.สมุทร ชำนาญ)

คณะกรรมการสอบงานนิพนธ์

.....ประธาน
(ดร.สุรัตน์ ไชยชมภู)

.....กรรมการ
(ดร.สมุทร ชำนาญ)

.....กรรมการ
(ดร.ชนวิน ทองแพง)

คณะศึกษาศาสตร์อนุมัติให้รับงานนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

.....คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ ดร.วิจิต สุรัตน์เรืองชัย)

วันที่ 16 เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2560

กิตติกรรมประกาศ

งานนิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาและความช่วยเหลือจาก ดร.สุรัตน์ ไชยชมภู ซึ่งเป็นประธานกรรมการควบคุมงานนิพนธ์ ดร.สมุทร ชำนาญ อาจารย์ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา และ ดร.ชนวิน ทองแพง อาจารย์ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา กรรมการสอบร่วม ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำแนวทางที่ถูกต้องด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างดี จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา และ ดร.ชัยพนธ์ รั้งงาม อาจารย์ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา และนายชุตติเดช สุวรรณ์สกุล ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดเชิดสำราญ (บ้านเชิดวิทยาคาร) ประธานกรรมการกลุ่มพันธนิคม 1 ที่กรุณาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบความเที่ยงตรงและความถูกต้องของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลให้มีคุณภาพ

ขอขอบพระคุณคณะผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนกลุ่มพันธนิคม 1 ทุกท่านที่อำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างราบรื่นด้วยดี คุณค่า และประโยชน์จากงานนิพนธ์ที่มีต่อวงการศึกษา ผู้วิจัยขอมอบคุณความดีนี้เป็นเครื่องตอบแทนพระคุณ บิดา มารดา บุตรธิดา ญาติพี่น้อง และครูบาอาจารย์ทุกท่านที่ทำให้ข้าพเจ้าเป็นผู้มีการศึกษา และประสบความสำเร็จตราบเท่าทุกวันนี้

ศิริพร ถาวรยิ่ง

58920471: สาขาวิชา: การบริหารการศึกษา; กศ.ม. (การบริหารการศึกษา)

คำสำคัญ: คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา/ การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

ศิริพร ถาวรยิ่ง: ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษากับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มพนัสนิคม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 (THE RELATIONSHIP BETWEEN THE CHARACTERISTICS OF SCHOOL ADMINISTRATORS AND PARTICIPATION IN EDUCATIONAL MANAGEMENT OF BASIC EDUCATION COMMISSION IN PHANATNIKOM 1 DISTRICT UNDER THE CHONBURI EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2) คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์: สุรัตน์ ไชยชมภู, กศ.ด., สมุทร ชำนาญ, กศ.ด. 128 หน้า. ปี พ.ศ. 2560.

งานวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษากับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มพนัสนิคม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 โดยสอบถามความคิดเห็นจากกลุ่มตัวอย่างครูที่ปฏิบัติงานในกลุ่มพนัสนิคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ประจำปีการศึกษา 2559 ซึ่งได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie and Morgan ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 86 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ซึ่งเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลสำหรับการวิจัยในครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มพนัสนิคม 1 มีข้อคำถาม 41 ข้อ ได้ค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง .25-.78 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .95 ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีข้อคำถาม 29 ข้อ ได้ค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .28-.77 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .93 ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) ตามแนวคิดของ Likert สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และการหาความสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient)

ผลการวิจัย พบว่า

1. การศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มพนัสนิคม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 โดยรวมและรายด้าน มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก
2. การศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มพนัสนิคม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 โดยรวมและรายด้าน มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก
3. คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษากับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มพนัสนิคม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 โดยรวมและรายด้าน มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้น ด้านความเป็นผู้นำมีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง

58920471: MAJOR: EDUCATIONAL ADMINISTRATION; M.Ed. (EDUCATIONAL ADMINISTRATION)

KEYWORDS: CHARACTERISTICS OF SCHOOL ADMINISTRATORS/ PARTICIPATION IN EDUCATIONAL MANAGEMENT.

SIRIPORN THAWORNying: THE RELATIONSHIP BETWEEN THE CHARACTERISTICS OF SCHOOL ADMINISTRATORS AND PARTICIPATION IN EDUCATIONAL MANAGEMENT OF BASIC EDUCATION COMMISSION IN PHANATNIKOM 1 GROUP UNDER THE CHONBURI EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2. ADVISORY COMMITTEE: SURATH CHAICHOMPU, Ed.D., SAMOOT CHAMNAN, Ed.D. 128 P. 2017.

The purpose of this research was to study the relationship between the characteristics of school administrators and participation in educational management of basic educational commission in Phanatnikom 1 group under the Chonburi Educational Service Area Office 2. In the academic year 2016. The sample size was determined using the Krejcie & Morgan tables. The samples was 86 samples by simple random sampling. The tools used to collect data for this research were divided into 2 aspects. The first was the characteristics of school administrators in the group of Phanatnikom 1. The discriminative power value of .25-.78 and a confidence value were .95 respectively. The second was about the participation in educational management of basic educational commission. With a discriminative power value of .28-.77 and a confidence value was .93. The statistics used in data analysis were: mean ($\bar{X}$), standard deviation (SD), and pearson's product moment correlation coefficient.

The research found that

1. The study of the characteristics of school administrators in Phanatnikom 1 group under the Chonburi Educational Service Area Office 2, overall and each aspect were at a high level.
2. The study of the participation in educational management of basic educational commission in Phanatnikom 1 group under the Chonburi Educational Service Area Office 2, overall and each aspect were at a high level.
3. The relationship between school administrators characteristics and the participation of school basic educational committee in Phanatnikom group 1 overall and individual aspect found at a low level with statistically significant at the level of .05, except the aspect of school administrators's leadership was at a moderate level.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
คำถามของการวิจัย.....	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5
สมมติฐานของการวิจัย.....	6
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
สภาพการจัดการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนพนัสนิคม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่	
การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2.....	11
หลักการ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา.....	15
หลักการ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม.....	37
แนวคิดเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	43
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	55
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	62
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	62
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	63
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	64
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	66

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	67
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	68
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	69
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	70
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	71
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	70
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	83
สรุปผล.....	83
อภิปรายผล.....	86
ข้อเสนอแนะ.....	92
บรรณานุกรม.....	94
ภาคผนวก.....	104
ภาคผนวก ก.....	105
ภาคผนวก ข.....	109
ภาคผนวก ค.....	116
ภาคผนวก ง.....	119
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	128

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง..... 63
2	ค่าคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ คุณลักษณะของผู้บริหาร สถานศึกษา ในกลุ่มพนัสนิคม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชลบุรี เขต 2 โดยรวม..... 70
3	ค่าคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ คุณลักษณะของผู้บริหาร สถานศึกษา ในกลุ่มพนัสนิคม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชลบุรี เขต 2 ด้านบุคลิกภาพ..... 71
4	ค่าคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ คุณลักษณะของผู้บริหาร สถานศึกษา ในกลุ่มพนัสนิคม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชลบุรี เขต 2 ด้านคุณธรรมจริยธรรม..... 72
5	ค่าคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ คุณลักษณะของผู้บริหาร สถานศึกษา ในกลุ่มพนัสนิคม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชลบุรี เขต 2 ด้านความรู้ความสามารถในการบริหารงาน..... 73
6	ค่าคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ คุณลักษณะของผู้บริหาร สถานศึกษา ในกลุ่มพนัสนิคม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชลบุรี เขต 2 ด้านมนุษยสัมพันธ์..... 74
7	ค่าคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ คุณลักษณะของผู้บริหาร สถานศึกษา ในกลุ่มพนัสนิคม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชลบุรี เขต 2 ด้านความเป็นผู้นำ..... 75
8	ค่าคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับการมีส่วนร่วมในการจัด การศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มพนัสนิคม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 โดยรวม..... 76
9	ค่าคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ การมีส่วนร่วมในการจัด การศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มพนัสนิคม 1 สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ด้านการมีส่วนร่วม ในการตัดสินใจ..... 76

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
10	78
<p>ค่าคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ การมีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มพนัสนิคม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ด้านการมีส่วนร่วม ในการดำเนินงาน.....</p>	
11	79
<p>ค่าคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับการมีส่วนร่วมในการจัด การศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มพนัสนิคม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ด้านการมีส่วนร่วม ในผลประโยชน์.....</p>	
12	80
<p>ค่าคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับการมีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มพนัสนิคม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ด้านการมีส่วนร่วม ในการประเมินผล.....</p>	
13	81
<p>ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา กับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มพนัสนิคม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 โดยใช้วิธีของเพียร์สัน.....</p>	
14	117
<p>ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามคุณลักษณะของผู้บริหาร สถานศึกษา ในกลุ่มพนัสนิคม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชลบุรี เขต 2.....</p>	
15	118
<p>ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการมีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มพนัสนิคม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2.....</p>	

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โลกในปัจจุบันเป็นยุคแห่งโลกาภิวัตน์ โดยการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยี ได้ส่งผลกระทบต่อองค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ไม่ว่าจะเป็นข้อมูล ข่าวสาร ตลอดจนองค์ประกอบด้านทรัพยากรอื่น ๆ การขับเคลื่อนการปฏิรูป ได้กำหนดการศึกษาเป็นองค์ประกอบแรกที่มีความสำคัญและมีการวางระบบ การศึกษาให้เชื่อมโยงกับการผลิตและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ทุกกลุ่ม ทุกช่วงวัยให้มีคุณภาพ มีศักยภาพในการแข่งขัน เพื่อเป็นฐานหลัก สนับสนุนการพัฒนาประเทศในทุกด้านอย่างยั่งยืน เจตนารมณ์ของกระทรวงศึกษาธิการ มุ่งเสริมสร้างและพัฒนาการสร้างนวัตกรรมในสถาบันการศึกษา พร้อมผลักดันให้มีการนำไปใช้ประโยชน์เพื่อให้บรรลุสัมฤทธิ์ผล และเป้าหมายการพัฒนาการศึกษาสู่การพัฒนาคน สังคมและประเทศชาติ จึงนับเป็นยุทธศาสตร์หนึ่งในการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาที่มีคุณภาพ จะสร้างฐานความรู้ และนวัตกรรมทางการศึกษาที่มีคุณค่า รวมทั้งพัฒนาวิทยาการที่เหมาะสม อันก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการนำมาใช้แก้ปัญหา ปรับปรุง และกำหนดนโยบาย และวางแผนพัฒนา การศึกษา และการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น (สำนักงานเลขาธิการสภา การศึกษา, 2559, หน้า 3) ประกอบกับการศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพมนุษย์ เพื่อให้คนไทยเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข พร้อมทั้งการที่จะพัฒนา ประเทศให้เจริญก็ต้องพัฒนาคนให้มีคุณภาพ โดยใช้การศึกษาในการจัดระบบบริหารงานสถานศึกษา ที่เหมาะสม และสอดคล้องกับภารกิจของสถานศึกษา จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้การจัดการศึกษา มีคุณภาพ ตลอดจนภาระงานในการบริหารจัดการในสถานศึกษาต้องครอบคลุมกิจกรรม การดำเนินงานทางการศึกษาในทุกเรื่องตั้งแต่เรื่อง ครูและบุคลากรทางการศึกษา นักเรียน ชุมชน หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน โดยจัดทำแผนปฏิบัติการ ระบบสารสนเทศ การใช้ทรัพยากร อย่างมีประสิทธิภาพ และการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (สมฤกษ์ ทิมขาว, 2551, หน้า 1)

การบริหารองค์กรให้ประสบความสำเร็จขึ้นอยู่กับการบริหารทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งทรัพยากรมนุษย์หรือคนเป็นสิ่งที่มีความเหนือทรัพยากรอื่นใด คนจึงเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญ ในการบริหารจัดการ สามารถสร้างความเติบโตให้กับหน่วยงาน ปัจจัยที่สำคัญยิ่งและมีผลกระทบต่อการบริหารงานภายในองค์กรมากที่สุดประการหนึ่ง ก็คือ ผู้นำขององค์กร เพราะผู้นำ

เป็นผู้กำหนดวัตถุประสงค์ขององค์กร เป็นผู้ให้ความคิดริเริ่มในการปฏิบัติงานที่จะทำให้สมาชิกเกิดความพอใจในองค์กรนั้น และเป็นผู้รับผิดชอบต่อผลงานขององค์กรอีกด้วย ผู้นำซึ่งเป็นหัวหน้างานจะต้องเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการที่จะทำให้งานสำเร็จบรรลุเป้าหมาย และหัวหน้างานจะปฏิบัติงานได้อย่างมีคุณภาพนั้น จะต้องมีความเป็นผู้นำที่ดี หากผู้นำของการใดสามารถทำให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างราบรื่น มีประสิทธิภาพ บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์กรได้ รวมทั้งสามารถทำให้สมาชิกในองค์กรร่วมแรงร่วมใจกันทำงานอย่างเต็มที่ (เกสร คงเมือง, 2558, หน้า 2) ประกอบกับผู้บริหารสถานศึกษาถือว่าเป็นบุคคลที่มีความสำคัญที่สุด เนื่องจากผู้บริหารจะเป็นผู้กำหนดทิศทางในการจัดการศึกษา ซึ่งผู้บริหารจะต้องแสวงหาความรู้ และประสบการณ์ใหม่ ๆ อยู่เสมอ เพื่อเป็นการพัฒนาตนเอง ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาบุคลากร และการบริหารงานในหน่วยงานให้มีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่จะต้องพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ด้วยวิธีการที่หลากหลาย ประกอบกับต้องมีคุณลักษณะของผู้บริหารที่ควรแก่การยอมรับนับถือและยกย่องสรรเสริญนั้น เป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งของผู้บริหาร โดยคุณลักษณะของผู้บริหารจะต้องประกอบไปด้วย บุคลิกภาพ คุณธรรม จริยธรรม ความรู้ ความสามารถ ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ ด้านการเป็นผู้นำ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2557, หน้า 6)

คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา มีบทบาทสำคัญในการกำหนดทิศทางของสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ ให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ และการที่ผู้บริหารจะสามารถพัฒนางานในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพได้นั้น จำเป็นต้องอาศัยปัจจัยอันจะนำพาสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมาย ซึ่งหมายถึง คุณลักษณะของผู้บริหารที่แสดงออกถึงความสำเร็จของการบริหารงานด้วย (อัครราช สัมณิ โชติ, 2550, หน้า 55) ซึ่งสอดคล้องกับสงบ ประเสริฐภณ (2543, หน้า 90) ที่กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารที่มีต่อการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาไว้ว่า ยุคโลกาภิวัตน์ความรู้ คืออำนาจผู้บริหารสถานศึกษาในปัจจุบันจะต้องสร้างภาพพจน์ใหม่ให้เป็นผู้ นำทางการบริหาร มีหน้าที่ในการนำเทคนิคแนวคิดใหม่ ๆ ไปสู่การพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ ต้องทำตนเป็นผู้จุดประกายความคิดในการพัฒนาคุณภาพในการบริหารสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่จะต้องนำบุคลากรในสถานศึกษาให้ตระหนักถึงความสำคัญทางการบริหารงานศึกษาหาความรู้ อีกทั้งคุณลักษณะของผู้บริหารที่สำคัญและจำเป็นในการบริหารงาน ให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน เนื่องจากชุมชนเป็นผู้มีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางของสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษาเช่นกัน เนื่องจากชุมชน คือ บุคคลที่อาศัยอยู่บริเวณใกล้เคียงหรือบุคคลที่อาศัยอยู่ในพื้นที่นั้น ๆ เป็นระยะเวลาานาน บุคคลเหล่านี้จึงมีความใกล้ชิดกับสถานศึกษาเป็นอย่างมาก จึงจำเป็นที่จะต้องให้ประชาชนในสังคมหรือชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการรับผิดชอบ

การจัดการศึกษาที่สนองต่อความต้องการของบุคคลชุมชนและสังคมอย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ในมาตรา 34 มีใจความสำคัญว่า ให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน้าที่พิจารณาเสนอ นโยบาย แผนพัฒนาการศึกษา และการจัดทำหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนการศึกษาแห่งชาติ การสนับสนุนทรัพยากร และการติดตามตรวจสอบและมาตรา 39 กล่าวถึงการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป และมาตรา 58 (2) ให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา โดยเป็นผู้จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ปรึกษาทรัพยากรอื่นและทรัพยากรอื่นให้แก่สถานศึกษา ตามความเหมาะสมและความจำเป็น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 6-33)

สถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนพนัสนิคม 1 เป็นสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 มีหน้าที่จัดการศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวง ศึกษาธิการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อพัฒนาและส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษา ให้ประชากรวัยเรียนทุกคนได้รับการศึกษาอย่างมีคุณภาพ โดยเน้นการพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้ผู้เรียนเป็นบุคคลที่มีความรู้ คู่คุณธรรม มีความสามารถตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาต้องสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน ที่จะช่วยส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษา มีความสามารถและมีความเข้มแข็ง ในการบริหารจัดการศึกษาด้วยตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ โดยให้โรงเรียนบริหารจัดการศึกษาให้มี ประสิทธิภาพได้นั้น ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มาผลักดัน ในเรื่องการระดมทรัพยากรในการจัดการศึกษา เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมี ประสิทธิภาพ และผู้บริหารควรส่งเสริมให้มีการเชิญเกียรติบุคคลที่สนับสนุนช่วยเหลือการจัด การศึกษาของโรงเรียนให้สาธารณชนทราบ ทั้งนี้ การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานของกลุ่ม โรงเรียนพนัสนิคม 1 พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ขาดความรู้ความเข้าใจ ไม่มีส่วนร่วมในการวางแผน ไม่มีเวลาเข้าไปมีส่วนร่วมแผนงาน/ โครงการ ไม่ชัดเจน ขาดแนวทางการปฏิบัติขาดการติดตามงานอย่างต่อเนื่อง คณะกรรมการไม่ทราบปัญหา แท้จริง สถานศึกษาไม่ทำรายงานผลการศึกษาให้คณะกรรมการทราบ อีกทั้งยังขาดการมีส่วนร่วม ของบุคลากรทุกฝ่าย ตลอดจนคณะกรรมการสถานศึกษายังไม่รู้หน้าที่ดีพอ อีกทั้งขาดความรู้ ประสบการณ์ในการบริหารจัดการศึกษา และผู้สถานศึกษาไม่ให้ความสำคัญแก่กรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน และการคัดเลือกตัวแทนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ยังไม่ได้คนที่มีความรู้

ความสามารถในการบริหารจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ มีการประชุมกรรมการเพื่อปฏิบัติงานในหน้าที่ น้อยครั้งมาก ประกอบกับคุณลักษณะของผู้บริหารยังไม่ได้รับการยอมรับจากชุมชน ตลอดจน ชุมชนยังขาดการให้ความร่วมมือช่วยเหลือสถานศึกษาในการเข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษา จากตัวแทนของชุมชนทุกฝ่าย (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2, 2558, หน้า 21)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา กับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มพนัสนิคม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 เพื่อนำผลการวิจัยมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหาร สถานศึกษา และเพิ่มระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียนและชุมชน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มพนัสนิคม 1 สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2
2. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มพนัสนิคม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2
3. เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา กับการมีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มพนัสนิคม 1 สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2

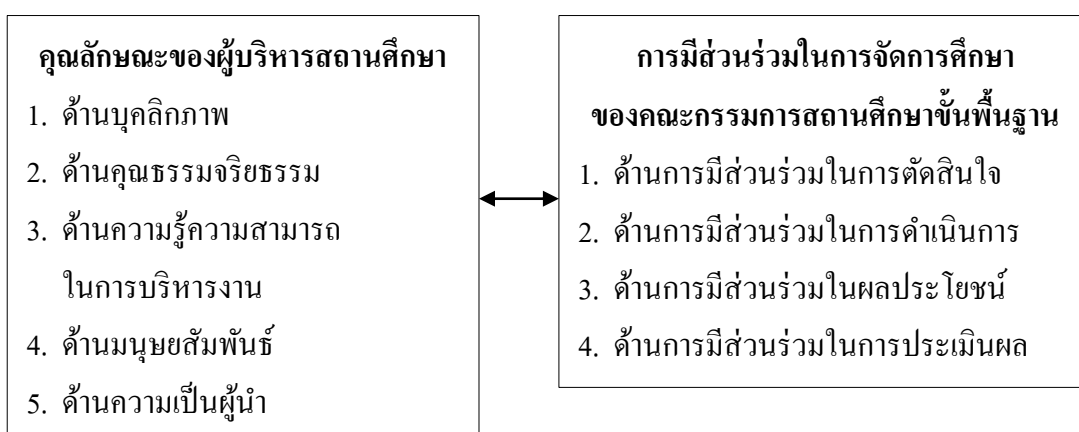
คำถามของการวิจัย

1. คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มพนัสนิคม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 อยู่ในระดับใด
2. การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มพนัสนิคม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 อยู่ในระดับใด
3. คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา กับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มพนัสนิคม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 มีความสัมพันธ์กันอย่างไร

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษากับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มพนัสนิคม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลบุรี เขต 2 ตามแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2546, หน้า 74) และการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามแนวคิดของ Cohen and Uphoff (1977, p. 30) ซึ่งสามารถแสดงได้ดังภาพที่ 1

ตัวแปรที่ศึกษา

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานของการวิจัย

ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษากับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มพนัสนิคม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลบุรี เขต 2 มีความสัมพันธ์ทางบวก

ประโยชน์ที่รับจากการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้บริหารสถานศึกษาที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ดังนี้

1. ผู้บริหารนำผลการวิจัยไปใช้พัฒนาคุณลักษณะของตนเองในการบริหารงานในสถานศึกษาต่อไป
2. ทราบถึงระดับของการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดการศึกษา และใช้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. ผู้บริหารได้วิเคราะห์ตนเอง และปรับเปลี่ยนคุณลักษณะของตนเองในการทำงานร่วมกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการร่วมมือกันจัดการศึกษาของโรงเรียน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษากับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มพนัสนิคม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ดังนี้

1.1 คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ตามแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2546, หน้า 74) ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้

- 1.1.1 ด้านบุคลิกภาพ
- 1.1.2 ด้านคุณธรรม จริยธรรม
- 1.1.3 ด้านความรู้ความสามารถในการบริหารงาน
- 1.1.4 ด้านมนุษยสัมพันธ์
- 1.1.5 ด้านความเป็นผู้นำ

1.2 การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามแนวคิดของของ Cohen and Uphoff (1977, p. 30) ประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้

- 1.2.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
- 1.2.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ
- 1.2.3 ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์
- 1.2.4 ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติการสอนในกลุ่มพนัสนิคม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ประจำปีการศึกษา 2559 จำนวน 110 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติงานในกลุ่มพนัสนิคม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ประจำปีการศึกษา 2559 ซึ่งได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางของ Krejcie and Morgan (1981, pp. 607-610) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 86 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

3. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา ผู้วิจัยศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษากับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มพนัสนิคม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ดังนี้

3.1 คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ

- 3.1.1 ด้านบุคลิกภาพ
- 3.1.2 ด้านคุณธรรมจริยธรรม
- 3.1.3 ด้านความรู้ความสามารถในการบริหารงาน
- 3.1.4 ด้านมนุษยสัมพันธ์
- 3.1.5 ด้านความเป็นผู้นำ

3.2 การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ

- 3.2.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
- 3.2.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ
- 3.2.3 ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์
- 3.2.4 ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

นิยามศัพท์เฉพาะ

การวิจัยครั้งนี้ ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษากับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มพนัสนิคม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 มีนิยามศัพท์ ดังนี้

1. คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง หมายถึง ลักษณะประจำตัวผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนกลุ่มพนัสนิคม 1 ทั้งทางด้านร่างกาย และทางด้าน การแสดงออกของพฤติกรรมที่แสดงให้เห็นถึงอุปนิสัยในการบริหารงานในเรื่องของการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นอย่างจริงจัง การเข้าใจในปัญหาและความแตกต่างระหว่างบุคคล การตระหนักในตนเอง

การมองการณ์ไกลหรือมีวิสัยทัศน์กว้างไกล ตลอดจนการมีนิสัยโอบอุ้มเอื้ออาทร เพื่อส่งผลให้ ผู้ร่วมงานมีความเชื่อถือ เคารพ ศรัทธาในความเป็นผู้นำ ทำให้เกิดการทุ่มเทความสามารถ ในการทำงานให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้

1.1 ด้านบุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะพฤติกรรมของบุคคล ที่ประกอบด้วยลักษณะ ภายในและลักษณะภายนอก ที่แสดงออกทั้งทางร่างกาย วาจา ที่ปรากฏให้เห็นได้อย่างชัดเจน ไม่ว่าจะ เป็นการแต่งกาย ท่วงทีวาจา ลักษณะท่าทาง กิริยามารยาท การรู้จักวางตนที่เหมาะสมกับกาลเทศะ มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ ย่อมจะได้รับการยอมรับนับถือจากผู้ใต้บังคับบัญชาเมื่อการยอมรับเกิดขึ้น

1.2 ด้านคุณธรรม จริยธรรม หมายถึง การประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีความเสียสละ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน ไม่เอาใจเอาเปรียบเพื่อนร่วมงาน มีความยุติธรรม ความโปร่งใส มีเหตุผล วางตัวเป็นกลางอย่างสม่ำเสมอ รู้จักเพื่อเพื่อเผื่อต่อ เพื่อนร่วมงาน และยึดมั่นในจรรยาบรรณวิชาชีพ

1.3 ด้านความรู้ ความสามารถในการบริหารงาน หมายถึง การเป็นผู้มีคุณลักษณะ ความรู้ ความสามารถในการบริหารงาน ตลอดจนมีการวางแผนและสามารถดำเนินการบริหาร ให้เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้อย่างเป็นระบบ มีความรู้เกี่ยวกับกฎระเบียบ รวมทั้งมีการกำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานในทุก ๆ ด้านของสถานศึกษา

1.4 ด้านมนุษยสัมพันธ์ หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกเป็นกัลยาณมิตรระหว่างบุคคล ในสังคมทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ เพื่อให้เกิดความเคารพนับถือ ความรัก ความศรัทธา ความภักดี ความผูกพันซึ่งกันและกัน ตลอดจนให้การสนับสนุนความร่วมมือร่วมใจในการดำเนิน กิจกรรมให้บรรลุเป้าหมายในการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข และสามารถปรับตัวเข้ากับผู้อื่น ได้อย่างเหมาะสม

1.5 ด้านความเป็นผู้นำ หมายถึง การเป็นบุคคลที่มีคุณลักษณะและความรู้ ความสามารถเด่นเป็นพิเศษ มีความเชื่อมั่นในตนเอง อดทน กล้าพูดกล้าตัดสินใจ มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ในการพัฒนาทีมงาน สามารถจูงใจให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติงานได้อย่างเต็มศักยภาพ ให้โอกาสสมาชิกเข้ามามีส่วนร่วม และสามารถใช้อำนาจตามสถานการณ์เพื่อให้หน่วยงานดำเนิน ไปสู่เป้าหมายที่วางไว้

2. การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง การมีส่วนร่วมคิด ร่วมตัดสินใจในการกำหนดตามความต้องการ และจัดลำดับความสำคัญ การปฏิบัติงานตามแผนที่วางไว้ ตลอดจนตระหนักถึงความสำคัญ และประโยชน์ที่จะได้รับจาก การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้การปฏิบัติงานให้บรรลุตามเป้าหมาย ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ

2.1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ หมายถึง การร่วมวางแผนพัฒนาโรงเรียน ที่เกี่ยวกับกิจกรรมทางด้านการเรียนการสอน การจัดทำนโยบาย จัดทำแผนพัฒนาการศึกษา พิจารณากำหนดนโยบาย และแผนพัฒนาการศึกษา พิจารณาให้ความเห็นชอบการจัดทำหลักสูตร แผนงาน โครงการ และแผนปฏิบัติการประจำปี โดยมีเหตุผลที่ดีในการเลือกว่าสามารถบรรลุ วัตถุประสงค์ของตนเองได้มากที่สุด

2.2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ หมายถึง การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน ทั้ง 4 ด้านของสถานศึกษา คือ งานด้านวิชาการ งานด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และงานด้านบริหารงาน ตลอดจนพัฒนากระบวนการ การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา และการจัดหางบประมาณสนับสนุนระดมจากประชาชน องค์กร และสถาบันต่าง ๆ ตลอดจน ผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพ

2.3 การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ หมายถึง การสนับสนุนจัดหาซื้ออุปกรณ์การเรียน การสอน การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ครุภัณฑ์และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้แก่โรงเรียน การจัดตั้งงบประมาณ การจัดสรรงบประมาณ การใช้จ่ายงบประมาณ การอนุมัติงบประมาณ การตรวจสอบติดตามและประเมินประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณ ตลอดจนการส่งเสริมพิทักษ์ สิทธิเด็กดูแลที่มีความสามารถพิเศษ และส่งเสริมสนับสนุนให้โรงเรียนมีความพร้อมเป็นแหล่ง บริการความรู้แก่ชุมชนและท้องถิ่นได้

2.4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล หมายถึง การมีส่วนร่วมในการประเมิน โครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ในโรงเรียน รับทราบผลการปฏิบัติงานประจำปี รับทราบผล การปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียนทุก ๆ ภาคเรียน เพื่อเสนอแนะปรับปรุง รายงานผลการปฏิบัติงานของโรงเรียนให้สมบูรณ์ก่อนที่จะนำไปเผยแพร่ออกสู่สาธารณะชน

3. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคคลที่ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือรักษาการในตำแหน่งดังกล่าวในกลุ่มพนัสนิคม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี เขต 2

4. โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนที่จัดการศึกษาในระดับประถมศึกษาของรัฐ ในกลุ่ม พนัสนิคม 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 จำนวน 9 แห่งประกอบด้วย โรงเรียนวัดเชิดสำราญ โรงเรียนวัดบ้านกลาง โรงเรียนวัดหน้าพระธาตุ โรงเรียนวัดบ้านศาลา โรงเรียนวัดนากระรอก โรงเรียนบ้านหนองขลาด โรงเรียนวัดใหม่ท่าโพธิ์ โรงเรียนวัดหนองม่วงใหม่ และโรงเรียนบ้านหนองหัวหมู

5. ครู หมายถึง ข้าราชการครู พนักงานจ้างตามภารกิจ ครูอัตราจ้าง ทำหน้าที่ในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไม่น้อยกว่า 6 เดือน ในกลุ่มพนัสนิคม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี เขต 2

6. กลุ่มโรงเรียนพนัสนิคม 1 หมายถึง หน่วยที่จัดการศึกษาภายใต้แผนกลยุทธ์ แผนปฏิบัติราชการประจำปีของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 โดยเน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

7. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 หมายถึง หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ สนับสนุน ส่งเสริมและประสานงาน รับผิดชอบในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับประถมศึกษา 4 อำเภอ ได้แก่ อำเภอกะจันทร์ อำเภพนัสนิคม อำเภพานทอง และอำเภอบ่อทอง

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษากับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มพนัสนิคม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 มีประเด็นตามลำดับ ดังนี้

1. สภาพการจัดการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนพนัสนิคม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2
2. หลักการ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา
3. หลักการ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
4. แนวคิดเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สภาพการจัดการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนพนัสนิคม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 (2558, หน้า 24-30) มีภารกิจหลักในการส่งเสริมและสนับสนุนจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ใน 4 อำเภอ ประกอบด้วย อำเภอพนัสนิคม อำเภอพานทอง อำเภอบ่อทอง และอำเภอเกาะจันทร์ มีจำนวนนักเรียน โรงเรียน และบุคลากรที่อยู่ในความรับผิดชอบ โดยมีสถานศึกษาในสังกัดทั้งสิ้น 123 โรงเรียน มีนักเรียนทั้งสิ้น 41,191 คน จำแนกเป็นสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 112 โรงเรียน มีนักเรียนทั้งสิ้น 24,484 คน และสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จำนวน 11 โรงเรียน มีนักเรียนทั้งสิ้น 16,707 คน (รวมระดับอาชีวศึกษา) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา 38 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติมพ.ศ. 2545 และตามกฎหมายกระทรวงศึกษาธิการ แบ่งส่วนราชการสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 ดังนี้

1. จัดทำนโยบาย แผนพัฒนา และมาตรฐานการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายมาตรฐานการศึกษา แผนการศึกษา แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน และความต้องการของท้องถิ่น

2. วิเคราะห์การจัดตั้งงบประมาณ เงินอุดหนุนทั่วไปของสถานศึกษา และหน่วยงาน ในเขตพื้นที่การศึกษา และแจ้งจัดสรรงบประมาณที่ได้รับให้หน่วยงานข้างต้นรับทราบ รวมทั้ง กำกับ ตรวจสอบ ติดตามการใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยงานดังกล่าว

3. ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาหลักสูตรร่วมกับสถานศึกษาในเขตพื้นที่ การศึกษา

4. กำกับ ดูแล ติดตาม และประเมินผล สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษา

5. ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และรวบรวมข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาในเขตพื้นที่ การศึกษา

6. ประสานการระดมทรัพยากรด้านต่าง ๆ รวมทั้งทรัพยากรบุคคล เพื่อส่งเสริม สนับสนุนการจัดและพัฒนาศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

7. จัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ประเมินผลสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

8. ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน การจัดการศึกษาของสถานศึกษาของเอกชนองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งบุคคล องค์กร ชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันที่จัดรูปแบบที่หลากหลายในเขตพื้นที่การศึกษา

9. ดำเนินการและประสาน ส่งเสริม สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาศึกษาในเขตพื้นที่ การศึกษา

10. ประสาน ส่งเสริมการดำเนินงานของคณะกรรมการและคณะทำงานด้านการศึกษา โรงเรียนในกลุ่มพนัสนิคม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 มีภารกิจหลักในการจัดการศึกษาของโรงเรียนทั้งหมด 9 โรงเรียน ประกอบด้วย โรงเรียน วัดเชิดสาราญ โรงเรียนวัดบ้านกลาง โรงเรียนวัดหน้าพระธาตุ โรงเรียนวัดบ้านศาลา โรงเรียน วัดนากระรอก โรงเรียนบ้านหนองขยาด โรงเรียนวัดใหม่ท่าโพธิ์ โรงเรียนวัดหนองม่วงใหม่ และโรงเรียนบ้านหนองหัวหมู ในการนี้กลุ่มโรงเรียนพนัสนิคม 1 ได้จัดการศึกษาตามบทบาท ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ซึ่งเป็นหน่วยงานที่อยู่ภายใต้การกำกับ ดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามอำนาจ หน้าที่ของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา

วิสัยทัศน์ (Vision)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 เป็นองค์กรหลักในการกำกับดูแล ประสาน ส่งเสริมสนับสนุน ให้สถานศึกษาจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้อย่างทั่วถึง และมีประสิทธิ ภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

พันธกิจ (Mission)

1. ส่งเสริมสนับสนุนให้ประชากรวัยเรียนทุกคนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง
2. ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรม มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร
3. พัฒนาระบบบริหารจัดการ ที่เน้นการมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบ

ต่อคุณภาพการศึกษา

ค่านิยม (Values)

มุ่งมั่นส่งเสริมการเรียนรู้ ควบคู่ความโปร่งใส ก้าวไกลกับองค์กรที่มีชีวิต มุ่งสัมฤทธิ์ผลของเครือข่าย ประสานสายสัมพันธ์สู่สากล CHON 2 core values

C = Commitment มุ่งมั่นส่งเสริมการเรียนรู้

H = Honesty ควบคู่ความโปร่งใส

O = Organic ก้าวไกลกับองค์กรที่มีชีวิต

N = Network มุ่งสัมฤทธิ์ผลของเครือข่าย

2 = Togetherness ประสานสายสัมพันธ์สู่สากล

เป้าประสงค์ (Goals)

1. ประชากรวัยเรียนได้รับโอกาสในการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการศึกษาปฐมวัยอย่างทั่วถึงเท่าเทียมกัน
2. ครูและบุคลากรทางการศึกษาสามารถจัดและส่งเสริมการเรียนรู้ ตามหลักสูตร ได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ ตามศักยภาพและพื้นฐานของผู้เรียน
3. สถานศึกษาทุกแห่งมีระบบประกันคุณภาพภายในและผ่านการประเมินภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์กรมหาชน)
4. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษาและองค์กรคณะบุคคลมีความพร้อมและความเข้มแข็งในการบริหารจัดการศึกษาตามหลักเกณฑ์

กลยุทธ์พัฒนาคุณภาพผู้เรียน

1. พัฒนาคูณาการศึกษาระดับตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และส่งเสริมความสามารถทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนรู้
2. ปลูกฝังจิตสำนึกในด้านคุณธรรมจริยธรรม สำนึกในการเป็นชาติไทย และยึดหลักตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
3. ขยายโอกาสทางการศึกษาให้ทั่วถึงผู้เรียนทุกคน โดยให้ได้รับโอกาสในการพัฒนาเรียนรู้เต็มศักยภาพ

4. พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาในสังกัดให้สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพ

5. พัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ โดยเน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน

6. ส่งเสริมภาษาอังกฤษ เพื่อใช้ในการสื่อสารในประเทศสมาชิกอาเซียน 1 ภาษา

7. ประสานการรับนักศึกษาให้คัดเลือกอย่างหลากหลาย

จุดเน้น

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดจุดเน้นการดำเนินการ โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 จุดเน้นด้านผู้เรียน

1. นักเรียนมีสมรรถนะสำคัญ สู่มาตรฐานสากล

2. นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม รักสามัคคี ปรองดอง สมานฉันท์ รักษาดี ศาสน์ กษัตริย์ ภูมิใจในความเป็นไทย ห่างไกลยาเสพติด มีคุณลักษณะและทักษะทางสังคมที่เหมาะสม

3. นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้รับการส่งเสริมและพัฒนาเต็มศักยภาพ

ส่วนที่ 2 จุดเน้นด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา

1. ครูได้รับการพัฒนาองค์ความรู้และสมรรถนะ ผ่านการปฏิบัติจริงและการช่วยเหลืออย่างต่อเนื่อง

2. พัฒนาผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มที่มีความจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาเร่งด่วน

3. ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่เป็นมืออาชีพ มีผลงานเชิงประจักษ์ ได้รับการยกย่องเชิดชูอย่างเหมาะสม

4. องค์กรและคณะบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดเตรียมและจัดสรรครู ตระหนักและดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องให้ครูและผู้บริหารสถานศึกษาบรรจุใหม่ย้ายไปบรรจุ มีความสามารถสอดคล้องกับความต้องการของโรงเรียน ชุมชน และสังคม

ส่วนที่ 3 จุดเน้นด้านการบริหารจัดการ

1. สถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา บริหารจัดการโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์ เป็นการกระจายอำนาจ การมีส่วนร่วม และมีความรับผิดชอบต่อผลการดำเนินงาน

2. สถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพตามมาตรฐาน ผู้วิจัย สรุปได้ว่า สภาพการจัดการศึกษาของ โรงเรียนในกลุ่มพันธันนิคม 1 เป็นการบริหารจัดการศึกษาภายใต้การบริหารจัดการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลบุรี เขต 2 ซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่ที่มีอำนาจหน้าที่ สนับสนุน ส่งเสริมและประสานงาน รับผิดชอบในการจัด

การศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยเน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ ตามหลักสูตรได้อย่างมีคุณภาพ และประสิทธิภาพ ประกอบกับครูและบุคลากรทางการศึกษาที่เป็นมืออาชีพ มีผลงานเชิงประจักษ์ ได้รับการยกย่อง เชิดชู อย่างเหมาะสม

หลักการ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา

บุคคลที่ทำงานร่วมกับคนอื่นเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร ผู้บริหารเป็นผู้บงการพฤติกรรมของคนอื่น การทำงานของผู้บริหารอาจใช้การจูงใจ การสั่งการ หรือการใช้กฎระเบียบ ในการบังคับบัญชาคนอื่นให้ทำงาน โดยยึดวัตถุประสงค์ขององค์กรเป็นหลัก (อาคม วัชโรสง, 2547, หน้า 24) และมีนักวิชาการของไทยได้ให้ความหมายของผู้บริหารที่แตกต่างกัน ดังนี้

บุญทริก บุตรราช (2551, หน้า 10) กล่าวว่า ผู้บริหาร คือ ผู้มีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการวางแผนวางระบบและโครงสร้างองค์กรควบคุมการทำงาน และตัดสินใจเพื่อนำองค์กรไปสู่เป้าหมายที่วางไว้และอีกในหนึ่ง หมายถึง บุคคลที่มีอำนาจหน้าที่ ซึ่งเป็นอำนาจตามตำแหน่ง เป็นอำนาจที่มีแบบแผน

ทรงสวัสดิ์ แสงมณี (2552, หน้า 29) กล่าวว่า ผู้บริหารเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญที่สุดในการบริหารจัดการหน่วยงาน ซึ่งดำเนินการต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพนั้น ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ ผู้บริหารจำเป็นต้องมีความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะการบริหารสามารถตัดสินใจสั่งการ เพื่อให้เกิดประโยชน์มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลตามความมุ่งหมายของหน่วยงานสูงสุด

ยงยุทธ เกษสาคร (2552, หน้า 56) ให้ทัศนะว่า ผู้นำกับผู้บริหารนั้นอาจจะเป็นคนเดียวกัน หรือคนละคนก็ได้ ลักษณะที่ต่างกันอยู่กระหว่างผู้นำกับผู้บริหาร คือ ผู้นำมักเป็นตัวละครสำคัญที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในหน่วยงานได้ง่าย ทั้งนี้เพราะเป็นผู้มีอิทธิพลต่อจิตใจของบุคลากรอื่นจำนวนมาก และไม่จำเป็นต้องรับผิดชอบตำแหน่งสูง ๆ ส่วนผู้บริหารนั้นในฐานะที่ดำรงตำแหน่งบริหาร จึงทำให้ต้องคิดทบทวนให้มากก่อนที่จะเปลี่ยนแปลงอะไรลงไป ผู้บริหารมุ่งรักษาความมั่นคงของหน่วยงาน มีหน้าที่วางโครงการ กำหนดกฎเกณฑ์ และระเบียบปฏิบัติต่าง ๆ รวมทั้งกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายของงานทุกอย่างในหน่วยงาน หรืออาจจะกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ผู้นำเป็นผู้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ แต่ผู้บริหารเป็นผู้รักษาความมั่นคงของหน่วยงาน จึงไม่ชอบการเปลี่ยนแปลง องค์กรหรือหน่วยงานทุกประเภทควรมีทั้งผู้บริหารและผู้นำ ซึ่งอาจจะเป็นคน ๆ เดียวกันหรือต่างคนกันก็ได้ กิจกรรมต่าง ๆ ขององค์กรหรือหน่วยงาน จึงจะเจริญก้าวหน้าและบรรลุจุดหมายขององค์กร ซึ่งเป็นที่ประจักษ์แล้วว่าความสามารถ และประสิทธิภาพขององค์กรจะดีหรือไม่เพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับคุณสมบัติของผู้นำและผู้บริหาร

องค์การลักษณะพฤติกรรมที่ยึดถือเป็นแนวปฏิบัติในองค์การจะเป็นอย่างไรย่อมขึ้นอยู่กับอิทธิพลทางพฤติกรรมของหัวหน้างาน ผู้บริหารและผู้นำ หากผู้นำเป็นคนดีมีความรู้มีจริยธรรม และมีความสามารถสูงแล้ว งานย่อมดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพสู่จุดมุ่งหมายที่วางไว้ทุกประการ

สัมมา รธนินธ์ (2553, หน้า 17) ได้ให้ความหมายของผู้บริหาร หมายถึง ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นหัวหน้าหน่วยงานหรือองค์การ ที่กำหนดไว้โดยหน่วยงานนั้น ๆ ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ในกฎหมาย ระเบียบ และแนวปฏิบัติต่าง ๆ ผู้บริหารอาจจะไม่ใช่ผู้นำ แต่หากผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำหรือมีความเป็นผู้นำในตนเองจะช่วยให้การปฏิบัติหน้าที่ในฐานะผู้บริหารประสบความสำเร็จได้เป็นอย่างดี

คม สุวรรณพิมล (2553, หน้า 26) ได้ให้ความหมายของผู้บริหารไว้ ดังนี้

1. ผู้บริหาร คือ ผู้ที่มีหน้าที่ในการสร้างวิสัยทัศน์ แนวทางเดินที่ชัดเจน และนำเสนอให้ทีมงานอยากที่จะเดินตามไปด้วยกัน

2. ผู้บริหาร คือ ผู้มีหน้าที่ในการสร้างแรงจูงใจ และกระตุ้นการทำงานของทีมงาน

3. ผู้บริหาร คือ ผู้มีหน้าที่ในการบริหารจัดการ หรือวางกลยุทธ์ ทั้งด้านงานและด้านคน พร้อมทั้งควบคุมการเดินทางของทั้งสองส่วนให้ไปด้วยกันสู่ความสำเร็จได้

จรัส อติวิทยากรณ์ (2554, หน้า 4) กล่าวว่า ผู้บริหาร หมายถึง ผู้ที่แบ่งงานให้ ผู้ใต้บังคับบัญชาตามความรู้ความสามารถ และนิเทศงานอย่างเป็นระบบ พร้อมให้คำแนะนำอย่างเหมาะสม เพื่อให้งานบรรลุผลอย่างมีคุณภาพ

สมจิตร จันท์เปา (2556, หน้า 57) กล่าวว่า ผู้บริหาร คือ ผู้บังคับบัญชาของข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน มีหน้าที่รับผิดชอบการบริหารงานทั้งหมด ในสถานศึกษาและนำพาสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จที่ตั้งไว้ขนาดนั้น ผมรอปลาด้วง เฮ้ยไม่ใช่ เอามันก็หมดเลย

ยุพิน ไชยรินทร์ (2557, หน้า 24) กล่าวว่า ผู้บริหาร คือ บุคคลที่รับผิดชอบในการปฏิบัติงานขององค์กรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ทำให้ผู้ปฏิบัติธรรมงานจนสำเร็จ

ระวี ดีแป้น (2558, หน้า 14) กล่าวว่า ผู้บริหาร คือ ผู้บังคับบัญชาของข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน ซึ่งเป็นไปตามอำนาจที่มีแบบแผน เป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการองค์กร เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดตามเป้าประสงค์ของหน่วยงาน

ผู้วิจัย สรุปได้ว่า ผู้บริหาร หมายถึง ผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการสร้างวิสัยทัศน์ แนวทางเดินที่ชัดเจน และนำเสนอให้ทีมงานอยากที่จะเดินตามไปด้วยกัน ตลอดจนสร้างแรงจูงใจ และกระตุ้นการทำงานของทีมงานให้เดินไปสู่ความสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผู้บริหารสถานศึกษา

ผู้บริหารโรงเรียน คือ ผู้นำองค์กรที่จะต้องคอยดูแลและพัฒนาการศึกษาให้มีประสิทธิผล และประสิทธิภาพตามความมุ่งหมายที่วางไว้ (วันชัย นพรัตน์, 2540, หน้า 25) และยังมีนักวิชาการของไทยและต่างประเทศได้ให้ความหมายของผู้บริหารที่แตกต่างกัน ดังนี้

ทองดี เมืองเจริญ (2549, หน้า 12) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคลากรที่รับผิดชอบบริหารการศึกษาในสถานศึกษา ซึ่งจะต้องเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม โน้มน้าวใจให้บุคลากรปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา

ณรงค์ชัย ศิลปากรณ์ (2549, หน้า 17) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคลากรวิชาชีพที่รับผิดชอบการบริหารสถานศึกษาตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนถึงระดับอุดมศึกษาที่ต่ำกว่าปริญญาตรี โดยการนำสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จตามบทบาทหน้าที่และภารกิจขององค์กร ซึ่งอาศัยความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะเฉพาะ ใช้กระบวนการบริหารที่ต้องเน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากรทั้งในและนอกสถานศึกษา

อนุชา กอนพ่วง (2550, หน้า 23) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้นำผู้บริหาร โอกาสผู้นำองค์กร ผู้นำทางวัฒนธรรม ผู้นำทางการเรียนการสอน ผู้ตรวจการและสถาปนิก

จร สุนทรายุทธ (2551, หน้า 326) กล่าวว่า ผู้บริหาร คือ ผู้ที่มีอำนาจที่ตนได้รับมอบหมายจากผู้ที่มีอำนาจเหนือขึ้นไป

รุ่งนภา นุตราวังศ์ (2552, หน้า 57) กล่าวถึงผู้บริหารโรงเรียนว่าเป็นผู้นำทางวิชาการ และมีความรู้ความเข้าใจเรื่องมาตรฐานและหลักสูตร ซึ่งเป็นหัวใจของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพื่อให้สามารถช่วยเหลือให้คำแนะนำแก่ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการตัดสินใจในทิศทางที่ถูกต้อง เพื่อการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีคุณภาพและเหมาะสมกับบริบทความต้องการของโรงเรียน นอกจากนั้นผู้บริหารโรงเรียนจะต้องมีความรู้ความเข้าใจเรื่องระบบตรวจสอบ และประกันคุณภาพเป็นข้อมูลในการตัดสินใจ และปรับปรุงการจัดการศึกษา เพื่อให้บรรลุตามที่คาดหวังไว้ต่อไป

สุดาวรรณ เต็มเปี่ยม (2553, หน้า 14) กล่าวว่า ผู้บริหารโรงเรียน คือ ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ผู้อำนวยการโรงเรียนมีลักษณะเป็นทั้งผู้นำ และผู้บริหารอยู่แล้วเป็นผู้ได้รับแต่งตั้งให้มาดำรงตำแหน่งผู้บริหารองค์กรทางการศึกษา คือ โรงเรียนเพื่อพัฒนาสถานศึกษาหรือนำสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จในทุก ๆ ด้าน ตามภารกิจที่ได้รับมอบหมาย และคิดสร้างสรรค์ขึ้นมาด้วยความรู้ความสามารถ ที่แสดงออกมาก็เป็นที่ปรากฏตามความเป็นจริงและที่พึงประสงค์ของกลุ่มที่ทำงานร่วมกันและบุคคลทั่วไป

วุฒิไกร จันสามารถ (2553, หน้า 13) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคลากรวิชาชีพที่รับผิดชอบการบริหารการศึกษาในสถานศึกษา ทั้งของภาครัฐและเอกชน ต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพตามกฎหมายกำหนด และมีความรู้ความสามารถในการบริหารการจัดการศึกษา เพื่อให้การดำเนินงานของสถานศึกษาบรรลุเป้าหมาย และประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์

สุดา หมั่นจง (2554, หน้า 19) กล่าวว่า ผู้บริหารโรงเรียน คือ ผู้ที่ทำหน้าที่ในการบริหารงานในสถานศึกษา เพื่อให้การดำเนินงานของโรงเรียนบรรลุเป้าหมาย ประสบผลสำเร็จ และสามารถพัฒนาการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สุติมา ไชยบำรุง (2556, หน้า 22) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษา คือ ผู้ที่เป็นผู้นำของแต่ละองค์กร มีหน้าที่ในการวางแผนและจัดระเบียบระบบของงาน เพิ่มความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลสูงสุดต่อองค์กร และผู้บริหารสถานศึกษา คือ ผู้รับผิดชอบในการบริหารงานในการบริหารงานของสถานศึกษา เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนเป็นสำคัญ

ผู้วิจัย สรุปได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่ในการบริหารงานในสถานศึกษา โดยมีความคิดริเริ่ม มีความรู้ความเข้าใจ มีข้อมูลในการตัดสินใจและปรับปรุงการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาสถานศึกษาหรือนำสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จในทุก ๆ ด้าน ตามภารกิจที่ได้รับมอบหมายให้บรรลุเป้าหมายประสบผลสำเร็จ

คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา

คุณลักษณะของผู้บริหารที่ดี คือ สิ่งที่ดีที่มีอยู่ในตัวของผู้บริหาร อันเกิดจากความรู้ความสามารถที่มีมาตั้งแต่กำเนิดและที่เกิดจากการเรียนรู้ ซึ่งถือเป็นศักยภาพทางความรู้หรือทักษะที่ช่วยให้ผู้บริหารสามารถปฏิบัติงานได้สำเร็จ (สุเมธ จันท์เจือจุน, 2553, หน้า 30) และยังมีนักการศึกษาทั้งไทยและต่างประเทศให้ความหมายของคุณลักษณะของผู้บริหารที่แตกต่างกัน ดังนี้

ถวิล มาตรฐาน (2545, หน้า 99-101) กล่าวว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพจะต้องประกอบด้วยคุณลักษณะสำคัญ 4 ประการ คือ

1. ภาวะผู้นำ “ภาวะผู้นำ” ของผู้บริหาร เป็นปัจจัยสำคัญที่มีพลังสูงสุดในการกำหนดประสิทธิผลของโรงเรียน และกำหนดประสิทธิภาพของผู้บริหาร

1.1 ความมุ่งมั่นที่จะนำคณะบุคลากร และตั้งใจที่จะปฏิบัติงานด้วยความกระตือรือร้น สุขุม รอบคอบ กับปัญหาที่ยุ่งยากซับซ้อน

1.2 มีความคิดริเริ่มสูง

1.3 มุ่งเป้าหมาย ความรู้ มีความกระตือรือร้นเกี่ยวกับกระบวนการสอน มีความเข้าใจเป้าหมายขององค์กร (โรงเรียน)

1.4 เป็นตัวอย่างที่ดีด้วยการทำงานหนัก

1.5 ตระหนักถึงเอกลักษณ์เฉพาะของครูอาจารย์แต่ละคน เช่น ท่าทาง เจตคติ ทักษะต่าง ๆ เพื่อให้การสนับสนุนให้สอดคล้องกับเอกลักษณ์เฉพาะนั้น คือ สามารถมอบหมายงานให้ตรงกับความสามารถและความถนัดของครูอาจารย์

1.6 มีความสามารถสร้างความเป็นผู้นำให้กับครูอาจารย์

1.7 สร้างบรรยากาศการเรียนรู้มีภาวะผู้นำทางการศึกษาดลงงานประจำโรง

1.8 สิ่งสำคัญยิ่ง คือ เป็นผู้บริหารเชิงรุกมากกว่าเชิงรับ นั่นคือ เข้าหาปัญหา ควบคุมสถานการณ์ เตรียมพร้อมป้องกัน สืบค้น ปรับประยุกต์เทคนิคและวิธีการต่าง ๆ ให้ทันสมัย สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง

2. ความสามารถในการระบวณการแก้ปัญหา ภารกิจของผู้บริหารโรงเรียนในแต่ละวัน จะเกี่ยวข้องกับกิจกรรมหลักสำคัญอยู่ 2 ประการ ได้แก่ การแก้ปัญหา และการตัดสินใจ ผู้บริหารที่กล้าแกร่งที่ประสบผลสำเร็จจะต้องเป็นผู้ที่มีความอดทนต่อความหลากหลาย หลุมเครือของปัญหา และสถานการณ์ในแต่ละวัน ซึ่งยากแก่การคาดเดาว่าจะเกิดอะไรขึ้นบ้าง ในขณะเดียวกัน ก็สามารถจัดการกับสถานการณ์ดังกล่าว ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ทักษะทางสังคม ผู้บริหารจะต้องมองเห็นความสำคัญของสภาพแวดล้อมทางสังคม ภายในโรงเรียน การมีความรู้ความสามารถ และทักษะทางสังคมจะช่วยให้การบริหารงานดำเนินงานไปด้วยความราบรื่นและประสบผลสำเร็จ ผู้บริหารจะต้องเป็นมิตรกับทุกคนและในขณะเดียวกัน ก็แสดงออกถึงภาวะผู้นำตามบทบาทหน้าที่และสถานการณ์ สร้างความเชื่อถือศรัทธาและมุ่งมั่น เพื่อแสวงหาความร่วมมือบำรุงความสัมพันธ์อันดีกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงผู้ปกครอง และชุมชนท้องถิ่น ผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพจะเป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพที่ดี พร้อมให้ความช่วยเหลือ เป็นผู้ที่เอาใจใส่ต่อปัญหาความต้องการของบุคลากร และพยายามที่จะปรับเปลี่ยนเป้าหมายของแต่ละคนให้สอดคล้องกับเป้าหมายขององค์กร

4. ความรู้ความสามารถในวิชาชีพ ผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพจะเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการประยุกต์งานวิจัยมาปรับใช้ในการบริหารงาน ทักษะการสอน สามารถสาธิต นิเทศ ครูได้อย่างระมัดระวังในการตัดสินใจที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอน นอกจากนี้ยังต้องคำนึงถึงความต้องการของชุมชนและนำมาบูรณาการเป้าหมายของโรงเรียน

รังสรรค์ ประเสริฐศรี (2549, หน้า 28) กล่าวถึงคุณลักษณะของผู้บริหารที่เอื้อต่อการประสบความสำเร็จ ดังนี้

1. การสื่อสารเป็นขีดความสามารถที่แสดงออกอย่างชัดเจน เป็นลายลักษณ์อักษร หรือคำพูด ประกอบด้วย การเขียน การพูด การป้อนกลับ และการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยี

2. ทีมงานเป็นความสามารถของผู้บริหารที่จะทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ ในฐานะผู้นำทีม ประกอบด้วย การสร้างผลประโยชน์ให้กับทีม ภาวะความเป็นผู้นำ ทีมการบริหาร ความขัดแย้ง การเจรจาต่อรอง การสร้างความสอดคล้องกัน เป็นต้น

3. การบริหารตนเอง เป็นขีดความสามารถที่จะประเมินตนเอง การปรับปรุงพฤติกรรม และตอบสนองเงื่อนไขการทำงาน

4. ภาวะผู้นำเป็นความสามารถที่มีอิทธิพลและสนับสนุนบุคคลอื่นให้ทำงานได้

5. ความคิดเชิงวิฤติ เป็นความสามารถในการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศ เพื่อแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ประกอบด้วย การแก้ปัญหา การใช้วิจารณญาณ และการตัดสินใจ

6. ความเป็นมืออาชีพ เป็นขีดความสามารถที่จะทำเรื่องความประทับใจเชิงบวก การสร้างความเชื่อมั่น และการธำรงรักษาความก้าวหน้าในอาชีพ

ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร (2549, หน้า 1-12) กล่าวถึงคุณลักษณะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหาร ซึ่งจำแนกได้ 10 ประการ ดังนี้

1. มีความพร้อมทางด้านข้อมูลสารสนเทศ ผู้บริหารต้องรู้ความเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้น ทั้งภายในและภายนอกองค์กร

2. มีความรู้ทางวิชาชีพ เป็นความรู้ที่รวมถึงเทคนิค เช่น เทคโนโลยีสารสนเทศ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง มีความรู้ทางการบริหาร เช่น หลักการ ทฤษฎีทางการบริหาร การวางแผน การจัดองค์กร หลักสูตรและการสอน

3. มีความรู้ เท่าทันสถานการณ์ สามารถปรับตัวและตอบสนองได้ฉับไว ต่อเนื่อง กับสถานการณ์รอบด้าน

4. มีทักษะในการเข้าสังคม โดยการพัฒนาทักษะด้านต่าง ๆ เช่น การสื่อสาร การกระจายอำนาจ การเจรจาต่อรอง และการมอบหมายงาน

5. มีทักษะในการคิดวิเคราะห์ปัญหาแก้ปัญหา และตัดสินใจอาศัยตรรกศาสตร์ และการใช้เหตุผล

6. การควบคุมอารมณ์ ผู้บริหารจะต้องมีจิตใจเข้มแข็งมั่นคงในอารมณ์ ไม่หวั่นไหวง่าย จะต้องรู้จักควบคุมอารมณ์ และความรู้สึกมีจิตระลึกละเมอ และแสดงออกได้อย่างมีเหตุผล

7. มีพฤติกรรมกล้าเสี่ยง ผู้บริหารสถานศึกษาแบบมืออาชีพ ต้องมอบงานได้อย่างทะลุปรุโปร่ง

8. ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ริเริ่มโครงการใหม่ ๆ และทำให้สำเร็จเป็นที่ยอมรับของบุคคลทั่วไป

9. มีความรู้สึกไวต่อบุคคลอื่น สามารถค้นหาทางเลือกได้อย่างหลากหลาย เพื่อแก้ปัญหา รู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา ให้เกียรติ และสนใจความรู้สึกของผู้อื่น

10. มีความใฝ่รู้และฝึกฝนการเรียนรู้ ผู้บริหารจะต้องรู้ว่าต้องทำอะไร และต้องรู้ให้จริง ต้องคิดเป็นคิดบวกได้

ธีระชัย เชมณะสิริ (2549, หน้า 147) กล่าวถึงคุณลักษณะของผู้บริหาร ไว้ดังนี้

1. เป็นผู้ฟังที่ดี คือ รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นอย่างจริงใจ
2. ต้องเข้าใจผู้อื่น คือ เข้าใจในปัญหาและความแตกต่างระหว่างบุคคล
3. สมานฉันท์ผู้อื่น คือ เขียวายรักรักษา และให้กำลังใจผู้อื่นได้ดี
4. ต้องตระหนักในตนเอง คือ มองตนเองอย่างมีจิตเที่ยงรู้จักตนเองอย่างถ่องแท้
5. สามารถจูงใจผู้อื่น คือ โน้มน้าวผู้อื่นได้ร้อยตามด้วยเหตุผล
6. สามารถมองภาพรวมคือมองภาพใหญ่ได้ชัดเจน
7. มองเห็นอนาคต คือ มองการณ์ไกลหรือมีวิสัยทัศน์กว้างไกล
8. มีนิสัยโอบอุ้มเอื้ออาทร คือ เลือกซื้อเพื่อแผ้วให้คนอื่นมีความสุข
9. ต้องเห็นแก่ความเจริญของผู้อื่น คือ ต้องสร้างคนหรือพัฒนาคน
10. ต้องสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง คือ ส่วนรวมต้องมาก่อนส่วนตนเสมอ

สาคร สุขศรีวงศ์ (2550, หน้า 158-159) กล่าวถึงคุณลักษณะของผู้นำว่าเกิดจากความพยายามของนักคิด และนักวิชาการที่จะศึกษาลักษณะของผู้นำที่ประสบความสำเร็จว่ามีคุณลักษณะอย่างไร ผู้บริหารที่ประสงค์จะพัฒนาภาวะผู้นำของตนเองให้สูงขึ้น อาจทำได้โดยสร้างและปรับปรุงคุณลักษณะเฉพาะของตนในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. คุณลักษณะทางความคิดและสติปัญญา (Concept characteristics) หมายถึง ความฉลาดหลักแหลมของผู้นำ สามารถคิดวิเคราะห์ และคาดการณ์ได้อย่างเป็นระบบ แม้ปัญหาที่มีความซับซ้อนก็สามารถเล็งเห็นถึงการเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต และกำหนดแนวทางตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวได้อย่างเหมาะสม

2. คุณลักษณะทางความสัมพันธ์กับผู้อื่น (Interpersonal characteristics) หมายถึง การมีทักษะในการติดต่อสื่อสาร และสร้างความสัมพันธ์อันดีกับบุคคลอื่น มีทัศนคติที่ดีเป็นที่ยอมรับและเป็นตัวอย่างที่ดีกับสังคมโดยทั่วไป

3. คุณลักษณะทางด้านการทำงาน (Technical characteristics) หมายถึง การเป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจ และความสามารถปฏิบัติงาน สามารถแก้ปัญหาในงานที่เกิดขึ้น รู้จักวิธีในการถ่ายทอดและสอนงาน เป็นต้น

4. คุณลักษณะส่วนตัว (Personal characteristics) หมายถึง คุณลักษณะส่วนตัวโดยทั่วไป อาทิ มั่นใจใจตัวเอง มั่นคงในอารมณ์ สามารถเก็บความรู้สึกในโอกาสอันควร รักษาความลับ มีความรับผิดชอบสูง มีความทะเยอทะยาน มีความรับผิดชอบ มีความกระตือรือร้น มีความมุ่งมั่น ตั้งใจไม่ย่อท้อ และมีความเสมอต้นเสมอปลาย เป็นต้น

5. คุณลักษณะทางกายภาพ (Physical characteristics) อาทิ อายุ ส่วนสูง พละกำลัง น้ำหนัก และโหงวเฮ้ง ซึ่งคุณลักษณะทางกายภาพเหล่านี้ แม้จะขาดข้อมูลจากการวิจัยเชิงประจักษ์ ในการสนับสนุน แต่ในบางสังคมก็ยังได้รับการยอมรับเป็นแนวปฏิบัติ ผู้ที่จะได้รับความเชื่อถือ ในการแต่งตั้งดำรงตำแหน่งผู้นำที่สำคัญของประเทศมักเป็นผู้ที่มีวัยวุฒิสูง และได้รับการสนับสนุน และเป็นที่ยอมรับนับถือด้วย

6. คุณลักษณะทางพื้นฐานสังคม (Social background characteristics) เช่น ฐานะทางครอบครัว วงศ์ตระกูล ประวัติการศึกษา ผู้ที่มีพื้นฐานทางสังคมดี ไม่จำเป็นต้องเป็นผู้นำที่ดีเสมอไป ผู้ที่มีพื้นฐานทางสังคมที่ดีมักได้รับการยอมรับจากสังคม จึงมีโอกาสได้รับความไว้วางใจให้เป็นผู้นำ

สุदारธรรม เต็มเปี่ยม (2553, หน้า 9) ได้กล่าวว่า คุณลักษณะของผู้บริหาร หมายถึง ลักษณะประจำตัวของบุคคล ทั้งทางด้านร่างกายและทางด้าน การแสดงออกของพฤติกรรม ที่แสดงให้เห็นถึงอุปนิสัยของบุคคลนั้น ๆ

จรัส อติวิทยากรณ์ (2554, หน้า 65) ได้จำแนกคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลสำเร็จต่อการบริหารการศึกษาอย่างมืออาชีพ จำแนกออกได้เป็น 10 ประการ ดังนี้

1. มีความพร้อมทางด้านข้อมูลข่าวสาร สารสนเทศ (Command of basic facts) ต้องรู้ความเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้นทั้งภายในองค์กรและภายนอกองค์กร โดยมีข้อมูลและสารสนเทศ เป็นตัวช่วยในการดำเนินงาน และบริหารงานให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

2. มีความรู้ทางวิชาชีพ (Relevant professional knowledge) เป็นความรู้ที่รวมถึงความรู้ทางเทคนิค เช่น เทคโนโลยีสารสนเทศ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง มีความรู้ทางการบริหาร เช่น หลักการ ทฤษฎีการบริหาร การวางแผน การจัดองค์กร หลักสูตร การสอน การวัดผลและประเมินผล เป็นต้น

3. มีความรู้เท่าทันในเหตุการณ์ (Continuing sensitivity to events) สามารถปรับตัว ตอบสนองได้ฉับไวและต่อเนื่องกับสถานการณ์รอบด้าน ดำเนินบทบาทได้อย่างเหมาะสม รวดเร็ว และเข้าใจความรู้สึกของคนรอบข้าง

4. มีทักษะในการเข้าสังคม (Social skills and abilities) โดยการพัฒนาทักษะด้านต่าง ๆ เช่น การสื่อสาร การกระจายอำนาจ การเจรจาต่อรอง การมอบหมายงาน การสมาคมการสร้าง ความสัมพันธ์อันดีให้เกิดขึ้นทั้งภายในองค์กรและภายนอกองค์กร

5. มีทักษะในการวิเคราะห์ปัญหา แก้ปัญหา และการตัดสินใจ (Analytical, problem solving, decision making skills) อาศัยหลักตรรกศาสตร์ การใช้เหตุผลและวิจารณ์ญาณเข้าช่วย เพื่อรักษาความสมดุล ให้เกิดขึ้นทุก ๆ ด้านในองค์กร

6. การควบคุมอารมณ์ (Emotion resilience) ผู้บริหารต้องมีจิตใจที่เข้มแข็ง มั่นคง ในอารมณ์ไม่หวั่นไหวง่าย จะต้องรู้จักควบคุมอารมณ์ ความรู้สึกมีจิตระลึกละเมอ และแสดงออก ได้อย่างเหมาะสม

7. มีพฤติกรรมกล้าเสี่ยง (Pro activity inclination to respond purposefully to events) ผู้บริหารการศึกษาที่มีอาชีพต้องมองงานได้อย่างทะลุปรุโปร่ง รู้ระบบการทำงานอย่างดี รู้ภารกิจ หน้าที่ความรับผิดชอบทั้งตนเองและสมาชิกในองค์กร และรู้รับผิดชอบอย่างสม่ำเสมอ คำนึงถึง ผลประโยชน์ระยะยาว และเป้าหมายโดยรวม

8. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (Creativity) ริเริ่มโครงการใหม่ ๆ และทำให้สำเร็จ เป็นที่ยอมรับของบุคคลทั่วไป ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด เป็นวิธีการที่เกิดการยอมรับว่าเป็นแนวคิด ที่ดี มีความละเอียดรอบคอบ และยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสม

9. มีความรู้สึกรวดต่อบุคคลอื่น (Mental agility) เกี่ยวข้องกับระดับสติปัญญา สามารถ ค้นหาทางเลือกได้หลากหลายเพื่อการแก้ไขปัญหา รู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา ให้เกียรติและสนใจ ในความรู้สึกของคนอื่น

10. มีความรู้และฝึกฝนการเรียนรู้ (Balanced leaning habits and skills) ต้องรู้ว่าจะต้องรู้อะไร และต้องรู้ให้จริง ต้องคิดเป็นคิดได้ และสามารถบูรณาการความรู้ได้ ประยุกต์ใช้ได้ สามารถ สร้างทฤษฎีหรือกฎเกณฑ์ได้

ฉันทุนันท์ ธนัพระชูร (2559, หน้า 19) กล่าวถึงผู้บริหารสถานศึกษาที่จะประสบความสำเร็จในการบริหารงาน จะต้องมีคุณลักษณะส่วนบุคคลและความเป็นผู้นำ ซึ่งเป็นคุณลักษณะสำคัญของผู้บริหาร เพราะคุณลักษณะทั้งสองด้านจะส่งผลให้ผู้ร่วมงาน มีความเชื่อถือ เคารพศรัทธาในความเป็นผู้นำ ทำให้เกิดการทุ่มเท ความสามารถในการทำงานให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ ด้วยความพึงพอใจ เป็นศูนย์รวมพลังกายและพลังใจของทุกคนในหน่วยงานนั้น ผู้บริหารกว่ารู้จักการครองตนครองงานของคน จะส่งผลให้การบริหารงานในสถานศึกษาประสบผลสำเร็จได้เป็นอย่างดี

Stogdill (1974, p. 23) กล่าวว่า ผู้บริหาร คือ ผู้บริหารเป็นผู้ที่อยู่ในฐานะกระบวนการอิทธิพล เพื่อโน้มน้าวพฤติกรรมของบุคคลในองค์กรให้เป็นไปในทิศทางที่ต้องการ

Hersey and Blanchard (1988, p. 206) กล่าวถึงพฤติกรรมผู้นำไว้ 4 ประเภท ดังนี้

1. แบบสั่งการ (Telling) ผู้นำนี้มุ่งที่จะใช้พฤติกรรมในการสั่งการเกี่ยวกับอะไร ที่ไหน เมื่อไหร่ อย่างไร หรือใคร โดยมีคำชี้แจงเฉพาะ และวิธีการนิเทศการทำงานอย่างใกล้ชิด
2. แบบขายความคิดหรือเสนอแนะ (Selling) ผู้นำแบบนี้จะใช้พฤติกรรมผู้นำเสนอความคิดให้ หรือแนะนำชี้แนะ โดยอธิบายให้ทราบถึงการตัดสินใจ และให้โอกาสในการชี้แจงละเอียดต่าง ๆ ให้ทราบ
3. แบบมีส่วนร่วม (Participating) ผู้นำแบบนี้ให้โอกาสสมาชิกเข้ามามีส่วนร่วม เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น อำนวยความสะดวก และสนับสนุนให้เกิดการตัดสินใจ
4. แบบมอบอำนาจหน้าที่ (Delegating) ผู้นำแบบนี้จะมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบให้สมาชิก หรือผู้ตัดสินใจและนำไปปฏิบัติ

ผู้วิจัย สรุปได้ว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ลักษณะประจำตัวของบุคคล ทั้งทางด้านร่างกาย และทางด้านารแสดงออกของพฤติกรรมที่แสดงให้เห็นถึงอุปนิสัยในการบริหารงาน ในเรื่องของการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นอย่างจริงจัง การเข้าใจในปัญหาและความแตกต่างระหว่างบุคคล การตระหนักในตนเอง การมองการณ์ไกลหรือมีวิสัยทัศน์กว้างไกล ตลอดจนการมีนิสัยโอบอ้อมเอื้ออาทร เพื่อส่งผลให้ผู้ร่วมงานมีความเชื่อถือเคารพศรัทธาในความเป็นผู้นำ ทำให้เกิดการทุ่มเทความสามารถในการทำงานให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์

คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาตามแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

ผู้บริหารจะต้องมองเห็นความสำคัญของสภาพแวดล้อมทางสังคมภายในโรงเรียน การมีความรู้ความสามารถ และการบริหารงานให้ดำเนินงานไปด้วยความราบรื่น และประสบผลสำเร็จ ผู้บริหารจะต้องเป็นมิตรกับทุกคน แสดงออกถึงภาวะผู้นำตามบทบาทหน้าที่และสถานการณ์ สร้างความเชื่อถือ ศรัทธา ตลอดจนเป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพที่ดี พร้อมให้ความช่วยเหลือ เป็นผู้ที่เอาใจใส่ต่อปัญหาความต้องการของบุคลากรที่กล่าวมานั้น คือ คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ในกรณีนี้สำนักงานสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในกำหนดคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2546, หน้า 74)

1. ด้านบุคลิกภาพ เป็นลักษณะเฉพาะของแต่ละบุคคล ที่ประกอบด้วย ลักษณะภายใน และลักษณะภายนอก ได้แก่ ลักษณะทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสติปัญญา ซึ่งบุคลิกภาพเป็นสิ่งสำคัญในการดำรงชีวิต รวมถึงการทำงานร่วมกับผู้อื่นและการเข้าสังคม ถือเป็นจุดเริ่มต้นของการปฏิสัมพันธ์ต่อกัน โดยบุคลิกภาพของผู้บริหารจะเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการบริหาร

ทรัพยากรบุคคล ผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพจะต้องมีบุคลิกที่สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ได้ดี

เพื่อให้เกิดความเข้าใจในด้านบุคลิกภาพให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ผู้วิจัยได้ศึกษาทำความเข้าใจจากนักการศึกษาหลายท่านที่ให้รายละเอียดของด้านบุคลิกภาพไว้ดังนี้

นงลักษณ์ สุทธิวัฒน์พันธ์ (2549, หน้า 12-13) กล่าวถึงบุคลิกภาพ ไว้ดังนี้

1. สภาพะทุกอย่างที่ประกอบขึ้นเป็นตัวบุคคล โดยหมายความรวมถึงคุณสมบัติคุณลักษณะทางจิตใจ ซึ่งมีอิทธิพลต่อการกระทำของบุคคลในสถานการณ์ต่าง ๆ
2. เป็นหน่วยรวมระบบทางกาย และจิตใจในตัวบุคคล ซึ่งกำหนดลักษณะการปรับตัวเป็นแบบเฉพาะของบุคคลนั้นต่อสิ่งแวดล้อมของเขา
3. บุคลิกภาพของแต่ละบุคคลมองเห็นได้ชัดเจนจากลักษณะนิสัยในการคิด และการแสดงออก รวมทั้งทัศนคติ และความสนใจต่าง ๆ กริยาท่าทาง ตลอดจนปรัชญาชีวิตที่บุคคลนั้นยึดถือ
4. บุคลิกภาพครอบคลุมสภาพะทุกอย่าง ซึ่งประกอบขึ้นเป็นตัวบุคคล นับตั้งแต่สภาวะทางกาย อารมณ์ ทักษะความสนใจ ความคาดหวัง ความรู้สึก ลักษณะท่าทาง นิสัย ความสามารถทางปัญญา ตลอดจนความสำเร็จที่บุคคลนั้นได้รับ

จรัส อติวิทยากรณ์ (2554, หน้า 54-59) กล่าวถึงบุคลิกภาพของผู้บริหารว่าเป็นสิ่งสำคัญต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการบริหารเป็นอย่างยิ่ง ผู้บริหารที่มีบุคลิกภาพที่ดีย่อมจะได้รับการยอมรับนับถือจากผู้ใต้บังคับบัญชา เมื่อการยอมรับเกิดขึ้น การบริหารก็ย่อมดำเนินไปได้ อย่างราบรื่น เพราะจะได้รับความร่วมมือกันในทุก ๆ ด้าน โดยมีองค์ประกอบของบุคลิกภาพ ดังนี้

1. บุคลิกภาพทางกาย แบ่งได้เป็นบุคลิกภาพภายในและบุคลิกภาพภายนอก บุคลิกภาพภายนอกเป็นรูปลักษณะภายนอกที่ปรากฏแก่สายตาผู้อื่น เช่น ความสะอาดของร่างกาย การแต่งกาย เรียบร้อยเหมาะสมกับตำแหน่ง วัย และสถานการณ์ บุคลิกภาพส่วนนี้ถือเป็นตัวสื่อสารให้บุคคลที่พบเห็นรู้จักตัวตนในเรื่องต่าง ๆ โดยที่ไม่ต้องใช้ภาษา ได้แก่ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง ฐานะทางเศรษฐกิจ ชนชั้นในสังคม ส่วนบุคลิกภาพภายในผู้บริหารต้องมีความสามารถในการพูดคุยตอบโต้ที่ดี มีความฉลาดหลักแหลมในการสนทนาเป็นผู้นำกลุ่มได้

2. บุคลิกภาพทางอารมณ์และจิตวิทยา ผู้บริหารจะต้องมีความมั่นคงทางอารมณ์ ไม่หงุดหงิด ฉุนเฉียว บ่นว่าตลอดเวลา มีความกล้าหาญในการเผชิญอุปสรรคต่าง ๆ โดยไม่ย่อท้อต่อความยากลำบาก มีจิตใจเป็นประชาธิปไตย เคารพสิทธิ รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น รู้จักชมเชย พุดจาโน้มน้าวจูงใจคนให้ทำงานเพื่อความเจริญก้าวหน้าของหน่วยงาน

3. บุคลิกภาพทางสังคม ผู้บริหารเป็นผู้นำตามบรรทัดฐานของสังคม เพื่อจะได้ปฏิบัติตามมารยาทสากลได้อย่างถูกต้อง รู้จักขนบธรรมเนียมประเพณีและปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้อง สามารถเป็นตัวอย่างเป็นตัวอย่างให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชาได้

4. บุคลิกภาพทางสติปัญญา ผู้บริหารที่มีบุคลิกภาพที่ดี ต้องมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถคิดสร้างสิ่งที่เป็นประโยชน์ให้แก่สถานศึกษาได้

สุดาวรรณ เต็มเปี่ยม (2553, หน้า 24) กล่าวถึงลักษณะที่ผู้บริหารควรมี คือ ความรู้ความสามารถ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความกล้าหาญ สุขุมรอบคอบ มีความรับผิดชอบ เชื่อมั่นในตนเอง ร่างกายสมบูรณ์แข็งแรง แต่งกายสุภาพ กิริยามารยาทที่ดี เป็นคนร่าเริง มีอารมณ์ขัน

เมธา ภูมิเขต (2554, หน้า 44) กล่าวถึงคุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ คือ พฤติกรรมที่แสดงออกทางร่างกายหรือวาจา ปรากฏได้อย่างชัดเจน เช่น ลักษณะท่าทาง ท่วงทีวาจา การแต่งกาย กิริยามารยาท การรู้จักวางตนให้เหมาะสมกับกาลเทศะ มีความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ใจกว้าง รู้จักเสียสละกล้าหาญ ขยัน อดทน ยุติธรรม เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ให้ความร่วมมือกับผู้อื่น เมตตา กรุณาเฉลียวฉลาด มีไหวพริบ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

สมชาย พะโยม (2554, หน้า 26) กล่าวถึงคุณลักษณะด้านบุคลิกภาพที่ผู้บริหารควรมี คือ การมีสุขภาพที่แข็งแรง แต่งกายสะอาด สุภาพอ่อนโยน มีความกระตือรือร้น มีความสุขุมรอบคอบ เชื่อมั่นและกล้าตัดสินใจ เปิดเผยตรงไปตรงมา มั่นคงทางอารมณ์ และใช้ภาษาได้ถูกต้องเหมาะสม

ยุพิน ไชยรินทร์ (2557, หน้า 34) กล่าวถึงคุณลักษณะด้านบริการภาพ หมายถึง พฤติกรรมที่เกิดขึ้นภายนอกและภายในตัวบุคคล ที่เป็นลักษณะเฉพาะของแต่ละบุคคล เช่น การแต่งกาย ลักษณะท่วงท่า วาจา กิริยามารยาท การวางตนเหมาะสมกับกาลเทศะ ความกระตือรือร้นในการทำงาน มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความกล้าหาญ ขยัน อดทน สามารถควบคุมอารมณ์ของตนได้ดี มีความเฉลียวฉลาด มีไหวพริบปฏิญาณ และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

วุฒิไกร จันสามารถ (2553, หน้า 34) กล่าวถึงบุคลิกภาพที่ดี หมายถึง คุณลักษณะของผู้บริหารที่แสดงออกถึงพฤติกรรมรวมของบุคคล ซึ่งเป็นเอกลักษณ์หรือมีลักษณะเฉพาะคน ๆ หนึ่ง ประกอบด้วย บุคลิกภาพภายใน จัดแสดงออกทางความคิด ความรู้สึก ความสนใจ สติปัญญา และบุคลิกภายนอกจะแสดงออกทางด้านรูปร่าง ทรวดทรง การแต่งกาย อากัปกริยา ท่าทางการวางตัว นิสัย ความสามารถ รสนิยม

NoII (1957, p. 227) กล่าวถึงบุคลิกภาพว่าเป็นลักษณะเฉพาะตัวของบุคคลที่ทำให้บุคคลอื่นวัดได้ว่าเขาเป็นอย่างไร ซึ่งหมายถึง ผลรวมของนิสัยและพฤติกรรม ได้แก่ สติปัญญา ความรู้ความสามารถ ทักษะ ทักษะ ความสนใจ และปฏิกริยาต่าง ๆ ที่แสดงต่อสิ่งแวดล้อม

Hilliard (1967, p. 1099) กล่าวว่า บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะส่วนร่วมของบุคคลแต่ละคน อันเป็นแนวทางในการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม ซึ่งแต่ละคนจะมีรูปแบบของการแสดงออกทางพฤติกรรมต่างกัน

Benes (2000, p. 23) กล่าวถึงคุณลักษณะบุคลิกภาพที่พิเศษกว่าคนทั่วไป คือ มีความเฉลียวฉลาด มีความกล้าหาญ มีความกระตือรือร้น มีลักษณะท่าทางที่ดี สง่าผ่าเผย มีความยุติธรรม ผู้บริหารจะต้องมีลักษณะพื้นฐานเช่นเดียวกับคนทั่วไป คือ จะต้องมีความซื่อสัตย์ การอุทิศตน ความไม่พยายาทมาดร้าย มีการถ่อมตน ใจกว้าง และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

ผู้วิจัย สรุปได้ว่า ด้านบุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะพฤติกรรมของบุคคลที่ประกอบด้วย ลักษณะภายในและลักษณะภายนอก ที่แสดงออกทั้งทางร่างกาย วาจา ที่ปรากฏให้เห็นได้อย่างชัดเจน ไม่ว่าจะเป็นการแต่งกาย ท่วงทีวาจา ลักษณะท่าทางกิจกรรมารยาท การรู้จักวางตนที่เหมาะสมกับกาลเทศะ มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ย่อมจะได้รับการยอมรับนับถือจากผู้ใต้บังคับบัญชา เมื่อการยอมรับเกิดขึ้น

2. ด้านคุณธรรมจริยธรรม คุณธรรมจริยธรรมเป็นปัจจัยเกื้อหนุนที่มีความสำคัญต่อผู้บริหาร ซึ่งเป็นลักษณะพฤติกรรมที่พึงงาม ถ้าหากผู้บริหารนำมาใช้ในการบริหารก็จะยอมทำให้บุคคลนั้นเป็นที่น่าเคารพนับถือของผู้ใต้บังคับบัญชาและได้รับการเกื้อกูลจากผู้อื่น โดยง่ายและด้วยความเต็มใจ

เพื่อให้เกิดความเข้าใจในด้านคุณธรรมจริยธรรมให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ผู้วิจัยได้ศึกษาทำความเข้าใจ จากนักการศึกษาหลายท่านที่ให้รายละเอียดไว้ ดังนี้

พิภพ วังเงิน (2545, หน้า 105) กล่าวถึงคุณธรรมจริยธรรมเป็นคณงามความดีของบุคคลเป็นลักษณะ หรือพฤติกรรมที่พึงงามเป็นที่ยอมรับของคนทั่วไปในสังคม ผู้บริหารควรนำหลักคุณธรรมจริยธรรมมาเป็นหลักในการปฏิบัติงาน เพื่อให้สมาชิกอยู่ร่วมกันอย่างมีระเบียบอบอุ่นและสงบสุข ดังนี้

1. รู้จักอุปการะ คือ ธรรมคุณช่วยเหลืออาหารทำประโยชน์ให้แก่บุคคลอื่น นึกถึงประโยชน์ของบุคคลอื่นเป็นที่ตั้ง พร้อมทั้งจะให้ความอนุเคราะห์แก่คนอื่นเกี่ยวกับหน้าที่การงานในความรับผิดชอบของตนเอง
2. นอบน้อมถ่อมตนสงบเสงี่ยม
3. ละอายแก่ใจในการทำบาป ทำชั่วผิดทุจริตทั้งปวง
4. มีความกล้าหรือเกรงกลัวในการทำงานทำความชั่วทุจริตต่าง ๆ ต่อตนเองและผู้อื่น
5. มีสติสัมปชัญญะ รับผิดชอบหน้าที่การงานของตนตลอดเวลา ไม่ละเลยหรือหลงลืม
6. อดทนอดกลั้นต่ออุปสรรค ต่อความยากลำบาก และตอบปัญหาที่คนอื่นก็ขึ้น

7. มีพรหมวิหารปรารถนาให้คนอื่นมีความสุขพ้นจากทุกข์ปัดเป่าภัยกับความสำเร็จ ความก้าวหน้าของบุคคลอื่น

8. ละเว้นอคติต่อเพื่อนร่วมงาน ผู้ได้บังคับบัญชาไม่มีความลำเอียง เพราะความรัก ความไม่พอใจ ความเห็นแก่อำภิส ความเขลาความรู้ไม่รู้อะไรและความกลัวภัย

9. มีคุณธรรม อันจะทำให้งานสำเร็จโดยทำให้พองามนั้น พากเพียรเอาใจใส่ในงาน ไม่ทอดทิ้งมันผลิตรองพิจารณาเหตุผล

10. หมั่นศึกษาหาความรู้เพื่อความรอบคอบให้เป็นบุคคลที่ทันต่อเหตุการณ์ ทันต่อ บุคคล ทันต่อปัญหา

11. ไม่ประพฤตินเบียดเบียนผู้อื่น ผู้ร่วมงานมีความจริงใจต่อผู้ร่วมงานและบุคคลอื่น

12. ประพฤตินเป็นแบบอย่างที่ดี

13. มีคุณธรรมที่เป็นเครื่องผูกน้ำใจบุคคลอื่น โดยไม่ถือตัว ไม่ถือยศศักดิ์ ทำตน ให้เข้าได้กับผู้ร่วมงานทุกคนตามความเหมาะสมกับฐานะ หน้าที่ กาลเทศะ ประพฤติเป็น ผู้ทำประโยชน์ให้แก่ผู้อื่น มีวาจาอ่อนหวาน สุภาพ เรียบร้อย มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ตามควรแก่กรณี แบ่งปันสิ่งของแก่บุคคลอื่นที่เห็นสมควรแบ่งปัน

ธีระ รุญเจริญ (2550, หน้า 35) กล่าวถึงคุณลักษณะของผู้บริหารด้านคุณธรรม จริยธรรม ไว้ดังนี้

1. มีวิสัยทัศน์ ก้าวหน้า ทันการเปลี่ยนแปลง
2. ยึดระบบคุณธรรมเป็นที่ตั้ง เช่น ความโปร่งใส และความยุติธรรม
3. ซื่อสัตย์ ไม่คอร์รัปชัน
4. อุดม อุดมถ้อย
5. รับฟังผิดและชอบ
6. เสียสละ
7. เป็นคนดีของสังคม

ณัฐยาภรณ์ เล็กสิงโต (2554, หน้า 30) กล่าวถึงลักษณะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาด้านคุณธรรม หมายถึง การที่ผู้บริหารเป็นผู้ที่มีความอดทนอดกลั้น และอดออม มีความเพียรพยายาม มุ่งมั่น ตั้งใจปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละ เห็นแก่ประโยชน์ ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน ดำรงชีพด้วยความพอเพียง ประหยัด มัธยัสถ์ ในการใช้จ่าย เป็นแบบอย่างที่ดี มีความเมตตากรุณา เอื้ออาทรต่อความเดือดร้อนของผู้อื่น สร้างทีมงานที่มีความสามัคคี เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน มีความยุติธรรม ไม่ลำเอียง ประพฤติปฏิบัติตนในสิ่งที่ดีงาม

พระธรรมโกศาจารย์ (พุทธทาสภิกขุ) (2554) กล่าวว่า ฆราวาสธรรม แบ่งออกเป็น

2 ประการ คือ

1. เป็นธรรมธรรมดาที่จะต้องประพฤติปฏิบัติ ได้แก่

1.1 สัจจะ หมายถึง เชื่อตรงต่อเพื่อน เชื่อตรงต่อลูกเมีย เชื่อตรงต่อเวลา เชื่อตรงต่อ

การทำงาน

1.2 ทมะ หมายถึง การข่มใจอย่าให้เกิดโทสะ อย่าให้เกิดความรักหรือความเกลียด

1.3 ขันติ หมายถึง อดทนต่อความร้อน ความหนาว ความเหนื่อย อดทนต่อคำด่า

1.4 จาคะ หมายถึง การให้ทาน รู้จักเพื่อเผื่อแผ่ต่อเพื่อนบ้าน มิตรสหาย

2. เป็นธรรมที่ใช้เป็นหลักในการที่จะนำไปสู่การปฏิบัติธรรมข้ออื่น ๆ ให้สำเร็จ ได้แก่

2.1 สัจจะ หมายถึง ความจริงใจ ความตั้งใจจริงที่จะปฏิบัติในสิ่งนั้น เมื่อจะทำสิ่งใด หรือปฏิบัติธรรมข้อใดแล้วก็ควรตั้งใจจริงทำอย่างสุดความสามารถ ทำให้ถึงที่สุด

2.2 ทมะ หมายถึง บังคับตัวเอง บังคับใจตนเองไม่ให้หลงไปตามแรงของสิ่งที่มีมายั่ว ซึ่งแม้จะยากเย็นเพียงใดก็ต้องพยายามบังคับให้ได้ ในการบังคับนั้นต้องใช้ไหวพริบและความฉลาด เข้าต่อสู้ เพราะจิตใจเมื่อถูกบังคับก็จะขัดแย้งกว่าข้างตกมันเสียอีก ซึ่งการบังคับจิตใจของตนเอง นั่นก็คือ การปลอมประโลมจิตใจค่อยปลอมโยน

2.3 จาคะ หมายถึง บริจาคออกไป สละสิ่งที่ไม่ต้องการที่มีอยู่ในจิตใจให้หลุดออกไป ระบายความสับสนวุ่นวายออกไปจากจิตใจ อาจจะโดยการสวดมนต์ หรือการพักผ่อนให้ถูกวิธี

สมรักษ์ อินทนูพัฒน์ (2557, หน้า 22) กล่าวว่า จริยธรรม คือ หลักความประพฤติปฏิบัติ ที่ถูกต้อง ดีงาม มีคุณค่าควรแก่การนำไปดำเนินชีวิต หรือหลักในการดำเนินชีวิตอย่างประเสริฐ

ฉัฐชุนันท์ ธนัประยูร (2559, หน้า 27-28) กล่าวว่า ผู้บริหารควรมีคุณธรรมจริยธรรม ด้านต่าง ๆ เพื่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการปฏิบัติงานให้ประสบความสำเร็จ ประกอบด้วย คุณลักษณะที่ควรปฏิบัติ ดังนี้ มีความเมตตากรุณาต่อผู้ร่วมงาน และบุคคลอื่น ๆ มีความเสียสละ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน ไม่เอารัดเอาเปรียบเพื่อนร่วมงาน มีความยุติธรรม มีเหตุผล วางตัวเป็นกลางอย่างสม่ำเสมอ ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ร่วมงาน และผู้อื่นซึ่งสำคัญต่อตนเองและผู้อื่น มองโลกในแง่ดีทุกด้าน จะมีผลสูงต่อการยอมรับของบุคลากร ทำให้เกิดความเชื่อถือศรัทธาต่อการบริหารงาน จนสามารถปฏิบัติงานได้ด้วยความพึงพอใจ

ผู้วิจัย สรุปได้ว่า ด้านคุณธรรมจริยธรรม หมายถึง การประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีความเสียสละ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน ไม่เอารัดเอาเปรียบเพื่อนร่วมงาน มีความยุติธรรม ความโปร่งใส มีเหตุผล วางตัวเป็นกลางอย่างสม่ำเสมอ รู้จักเพื่อเผื่อแผ่ต่อเพื่อนร่วมงาน และยึดมั่นในจรรยาบรรณวิชาชีพ

3. ด้านความรู้ความสามารถ การบริหารงานในยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งจะต้องมีความรู้ความสามารถในการแสดงศักยภาพให้ปรากฏ เช่น การใช้สติปัญญา ความรอบรู้ ความเฉลียวฉลาด มีทักษะความชำนาญในกระบวนการ และเทคนิคในการบริหารที่เหมาะสม เพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

เพื่อให้เกิดความเข้าใจในด้านความรู้ความสามารถให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ผู้วิจัยได้ศึกษาทำความเข้าใจจากนักการศึกษาหลายท่านที่ให้รายละเอียด ไว้ดังนี้

ประชุม รอดประเสริฐ (2539, หน้า 315-317) กล่าวถึงความรู้ความสามารถของผู้บริหารไว้ 5 ด้าน ดังนี้

1. การบูรณาการทฤษฎีและการปฏิบัติ (Theory and practice) ผู้บริหารจะต้องพยายามบูรณาการความคิดและการปฏิบัติงานให้เป็นไปด้วยกัน คือ จะต้องคิดก่อนทำเสมอ แต่จะต้องไม่คิดนาน จนกระทั่งไม่สามารถปฏิบัติงานได้ และที่แน่นอนผู้บริหารจะต้องไม่ก้าวไปสู่การกระทำโดยปราศจากการคิดอย่างรอบคอบ ผู้บริหารจะต้องแปลงทฤษฎีไปสู่การปฏิบัติจริง ที่สำคัญจะต้องมีพละนาถายที่สมบูรณ เพื่อช่วยสนับสนุนกระบวนการทางสติปัญญาและแนวคิดในการปฏิบัติงาน

2. การบูรณาการดำเนินงานและกิจกรรมในการดำเนินงาน (Operations and activities) ความยากลำบากของผู้บริหารในการบูรณาการ การดำเนินงานกับกิจกรรม ในการดำเนินงานขึ้นอยู่กับระดับชั้นของบุคคลในองค์กรหรือหน่วยงาน คนงานอาจมีความสามารถน้อยในการบูรณาการ

3. การบูรณาการความรู้ (Types of knowledge) ผู้บริหารจะต้องมีความรู้หลายประเภทหลายชนิดในการบริหารงาน คือ จะต้องมีความรู้ทางด้านจิตวิทยา สังคมวิทยา มานุษยวิทยา ภาษาศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ การบัญชี คณิตศาสตร์ และวิศวกรรมศาสตร์ ผู้บริหารอาจจะไม่จำเป็นต้องมีความรู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาที่กล่าวมา แต่ต้องมีความสามารถในการบูรณาการวิชาเหล่านั้นเพื่อการบริหาร เพราะการปฏิบัติงานอย่างมีความรู้ย่อมจะทำให้เกิดความมั่นใจ และมีความมั่นคงปลอดภัย

4. การบูรณาการหน้าที่และกระบวนการ (Functions and processes) ปฏิบัติหน้าที่ ความรับผิดชอบของผู้บริหาร เป็นกระบวนการที่ประกอบด้วย การวางแผน การจัดหน่วยงาน การจัดบุคลากร การควบคุม และอื่น ๆ

5. การบูรณาการทักษะและความสนใจ (Skill and interests) การปฏิบัติงานให้ได้ผลดี ย่อมจะต้องอาศัยทักษะหรือความชำนาญงานกับความสนใจหรือทัศนคติที่ดีกับงานนั้น บุคคลหนึ่งบุคคลใด แม้จะชำนาญเป็นพิเศษในงานหนึ่งงานใด แต่ขาดความสนใจหรือมีทัศนคติที่ไม่ดีต่องานนั้นก็ย่อมไม่สามารถปฏิบัติงานให้เป็นผลสำเร็จที่ดี

ประมวล ชิลวงษ์ (2547, หน้า 7) กล่าวถึงความสามารถในการบริหารงานของผู้บริหาร
ดังนี้

1. ปฏิบัติตามกฎระเบียบอย่างเคร่งครัด
2. ติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานในองค์กรอย่างสม่ำเสมอ
3. ยึดมั่นในหลักการมากกว่าบุคคล
4. จัดหาวัสดุอุปกรณ์ครุภัณฑ์ให้เพียงพอกับความต้องการใช้
5. มีความสามารถในการจัดองค์กรและระบบงาน
6. จัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนการสอน
7. เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
8. สามารถระดมความร่วมมือและความช่วยเหลือจากชุมชน
9. จัดบุคลากรเข้าทำงานได้อย่างเหมาะสม
10. นิเทศติดตามผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง
11. จัดระบบเอกสารสารสนเทศได้เป็นอย่างดี

กมล สุดประเสริฐ (2550, หน้า 39) กล่าวถึงผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพในการปรับปรุง
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ผู้บริหารจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

1. ความสัมพันธ์ของผลประเมินการเรียนรู้ เพื่อปรับปรุงผลการเรียนของนักเรียน
กับการสอนที่มีคุณภาพ
2. แหล่งข้อมูลข่าวสาร กลยุทธ์ในการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล
3. กระบวนการวางแผนปรับปรุงสถานศึกษา
4. มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด เป้าหมายการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ
5. คู่มือหลักสูตรระดับพื้นที่การศึกษา
6. กลยุทธ์ของการวัดผลและประเมินผล
7. กลยุทธ์สำหรับครูประจำชั้นในการติดตามความรู้ความเข้าใจ ตลอดจนความก้าวหน้า
ของนักเรียน
8. การปฏิบัติงานที่ดีที่สุดบนฐานของการวิจัย
9. หลักการสอนในมิติต่าง ๆ
10. การแก้ปัญหาพร้อมกันและสร้างข้อยุติ
11. มาตรฐานของการพัฒนาครู
12. การคิดอย่างเป็นระบบ
13. กระบวนการเปลี่ยนแปลงสำหรับระบบองค์การและปัจเจกบุคคล

14. กลยุทธ์การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ

15. เทคโนโลยีในฐานะเครื่องมือในการจัดการและวิเคราะห์ข้อมูล พร้อมด้วยการติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน

มานิต บุญประเสริฐ (2550, หน้า 41) กล่าวว่า ผู้บริหารจำเป็นต้องเป็นนักวิชาการ เพราะงานหลักของสถานศึกษา คือ งานวิชาการเป็นทั้งผู้ให้ความรู้ และผู้ผลิตความรู้สามารถสร้างความรู้ในห้องเรียน และทำเป็นตำราได้ แต่ที่ผ่านมาเราจะเป็นผู้ให้ความรู้ที่มีอยู่มากกว่า เราไม่ได้ใช้บทบาทของผู้สร้างความรู้ที่จริงแล้ว ความรู้เราสามารถสร้างได้ในห้องเรียนแต่เราไม่เคยตั้งสมประสงค์แล้วเขียนขึ้นมา เพราะเราไม่ใช่ นักวิชาการดังนั้นผู้นำทางการศึกษาต้องเป็นนักวิชาการ

สำนักพัฒนาครูและบุคลากรการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551, หน้า 35-36) กล่าวถึงสมรรถนะด้านความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้รับการเปลี่ยนแปลง ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษากำหนด ไว้ดังนี้

1. การมุ่งผลสัมฤทธิ์
  - 1.1 ความสามารถในการวางแผนการปฏิบัติงาน
  - 1.2 ความสามารถในการปฏิบัติงาน
  - 1.3 ผลการปฏิบัติงาน
2. การบริการที่ดี
  - 2.1 ความสามารถในการสร้างระบบการให้บริการ
  - 2.2 ความสามารถในการให้บริการ
3. การพัฒนาตนเอง
  - 3.1 ความสามารถในการวิเคราะห์ตนเอง
  - 3.2 ความสามารถในการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร
  - 3.3 ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการแสวงหาความรู้
  - 3.4 ความสามารถในการติดตามความเคลื่อนไหวทางวิชาการและวิชาชีพ
  - 3.5 ความสามารถในการประมวลความรู้และนำความรู้ไปใช้
4. การทำงานเป็นทีม
  - 4.1 ความสามารถในการวางแผนเพื่อการทำงานเป็นทีม
  - 4.2 ความสามารถในการปฏิบัติงานร่วมกัน

ณัฐยาภรณ์ เล็กสิงโต (2554, หน้า 27) กล่าวว่า คุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย คุณลักษณะที่ควรปฏิบัติ คือ มีประสบการณ์และความรู้ในการบริหารงาน ทันทสมัย ทันทต่อเหตุการณ์ มีความเข้าใจกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง มีนโยบายเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ของงานที่ชัดเจน มีความสามารถในการบูรณาการ ความคิด และปฏิบัติงานได้คล่องแคล่ว มีความสามารถในการสร้างบรรยากาศที่ดีในการปฏิบัติงาน สามารถพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพ รวมถึงการแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จรัส อติยาภรณ์ (2554, หน้า 39-40) กล่าวว่า ผู้บริหารควรมีทักษะต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. ทักษะด้านเทคนิค หรือเก่งงาน (Technical skills) คือ ความสามารถของผู้บริหารในการทำงานให้เกิดความเชี่ยวชาญ หรือต้องใช้ฝีมือในการทำงานเป็นความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้และความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านเกี่ยวกับงาน เมื่อมีปัญหาสามารถแก้ปัญหาหรือสอนงานผู้ใต้บังคับบัญชาได้ ผู้บริหารระดับต้นต้องผ่านการเรียนรู้มาเป็นเวลานานพอสมควร จึงจะได้รับแต่งตั้งเป็นผู้บริหารระดับสูง

2. ทักษะด้านบุคคลหรือเก่งคน (Human skills) คือ ความสามารถของผู้บริหารในการใช้คน จูงใจคน โน้มน้าวคนให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ซึ่งเป็นทักษะที่ทำให้เกิดการประสานงานกันของกลุ่มที่ผู้บริหารนั้นรับผิดชอบ เป็นการทำงานที่เกี่ยวข้องกับเรื่องทัศนคติ การสื่อสาร และผลประโยชน์ของบุคคลแต่ละกลุ่ม เพื่อให้งานบรรลุเป้าหมายที่ตั้งเอาไว้ ผู้บริหารทุกระดับต้องตระหนักในการใช้ทักษะด้านบุคคลหรือเก่งคน เพราะผู้บริหารจะต้องทำงานให้ได้จำนวนมากและมีประสิทธิภาพ จึงต้องอาศัยผู้อื่นหรือผู้ใต้บังคับบัญชาหรือผู้บังคับบัญชาที่สูงกว่า ร่วมกันทำงาน

3. ทักษะด้านความคิด หรือเก่งคิด (Conceptual skills) คือ ความสามารถในการมองปัญหา หรือความสามารถในการแก้ไขปัญหา ทำให้เข้าใจความสัมพันธ์ของหน่วยงานต่าง ๆ ในองค์กรว่ามีผลต่อกันอย่างไร และเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรกับปัจจัยแวดล้อมองค์กร รวมถึงการเปลี่ยนแปลงในส่วนหนึ่งขององค์กรที่มีผลกระทบต่อส่วนอื่น ๆ

ภารดี อนันต์นาวี (2557, หน้า 279) กล่าวว่า ผู้บริหารจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวางแผน และสามารถดำเนินการบริหารให้เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ รวมทั้งการดำเนินการ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงาน การบริหารให้เป็นไปตามแผน เพื่อให้การบริหารงานบรรลุผลตามจุดมุ่งหมายที่ได้กำหนดไว้อย่างเต็มที่ ผู้บริหารต้องศึกษากฎหมาย กฎ และระเบียบที่เกี่ยวข้อง เพื่อป้องกันข้อผิดพลาดเชิงกฎหมายและการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษา จึงจำเป็นต้องศึกษาและทำความเข้าใจกฎหมายที่เกี่ยวข้องอย่างแท้จริง

ยุพิน ไชยรินทร์ (2557, หน้า 41) กล่าวว่า ผู้บริหารจะประสบความสำเร็จได้นั้น ผู้บริหารควรมีคุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถในการบริหาร ซึ่งประกอบด้วย ความสามารถในการจัดการได้อย่างเป็นระบบ มีความสามารถในการบูรณาการความคิดสู่การปฏิบัติงาน ที่มีประสิทธิภาพ มีความรู้ในการบริหารงาน รวมถึงแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ฉัฐชุนันท์ ธนัพประยูร (2559, หน้า 36) กล่าวว่า ความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้บริหารการศึกษา ประกอบด้วย คุณลักษณะที่ควรปฏิบัติ คือ ความสามารถในการบูรณาการความคิด และการปฏิบัติงาน ความรอบรู้ในหน้าที่ ความรับผิดชอบ ความสามารถในการวางแผน การปฏิบัติงาน ความสามารถในการจัดองค์การ ความสามารถในการประสานงาน และการให้บริการ ความสามารถในการมีส่วนร่วมในชุมชน ความสามารถในการบังคับบัญชาผู้ร่วมงาน ความสามารถในการแก้ไขปัญหา และความขัดแย้งความสามารถในการใช้เทคโนโลยี และพัฒนางาน และก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความสามารถในการปฏิบัติงานและปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่น

ผู้วิจัย สรุปได้ว่า ด้านความรู้ความสามารถ หมายถึง การเป็นผู้มีคุณลักษณะความรู้ความสามารถในการบริหารงาน ตลอดจนมีการวางแผนและสามารถดำเนินการบริหารให้เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ได้อย่างเป็นระบบ มีความรู้เกี่ยวกับกฎระเบียบ รวมทั้งมีการกำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานในทุก ๆ ด้านของสถานศึกษา

4. ด้านมนุษยสัมพันธ์ เป็นปัจจัยเกื้อหนุนให้การบริหารงานต่าง ๆ ประสบความสำเร็จ และเป็นวิถีทางหนึ่งของการสร้างประสิทธิภาพให้แก่องค์กรนั้น ๆ การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับบุคคลอื่น ๆ จะทำให้เกิดความรักใคร่ ความเคารพนับถือ และส่งผลถึงความสุขในการปฏิบัติงาน ผู้บริหารที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี จะก่อให้เกิดประโยชน์ในการทำงาน โดยเฉพาะการให้ความร่วมมือในทุก ๆ เรื่องอย่างเต็มใจของผู้ใต้บังคับบัญชา

เพื่อให้เกิดความเข้าใจในด้านมนุษยสัมพันธ์ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ผู้วิจัยได้ศึกษาทำความเข้าใจจากนักการศึกษาหลายท่านที่ให้รายละเอียด ไว้ดังนี้

อาคม วัชโรสง (2547, หน้า 88-89) กล่าวถึงการมีมนุษยสัมพันธ์ ไว้ดังนี้

1. ทำให้เกิดความเข้าใจ รักใคร่ นับถือ และศรัทธาซึ่งกันและกันในหมู่คณะ
2. ทำให้เกิดความสามัคคีในหมู่คณะ
3. ทำให้เกิดบรรยากาศแห่งความเป็นมิตร เป็นกันเอง และมีความอบอุ่นในการทำงาน
4. ทำให้เกิดความร่วมมือร่วมใจกันทำงานอย่างเต็มศักยภาพ
5. ทำให้ทุกคนมีความสุขในการทำงานและทำงานเป็นทีม
6. ทำให้ทุกคนเกิดการเรียนรู้ การพัฒนาและมุ่งมั่นในการทำงาน
7. ทำให้ลดความขัดแย้งภายในองค์กร

8. ทำให้เกิดพลังกลุ่มผู้ร่วมงานด้วยกัน
9. ทำให้ทุกคนมีความพึงพอใจในด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านจิตใจ
10. ทำให้การทำงานเป็นองค์การบรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ และทุกคนมีความพึงพอใจ

สัมมา รชนีชัย (2552, หน้า 285) กล่าวว่า มนุษยสัมพันธ์ หมายถึง การสร้างสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคลในสังคม ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ เพื่อให้เกิดความเคารพนับถือ ความรัก ความศรัทธา ความภักดี ความผูกพันซึ่งกันและกัน ให้ความสนับสนุนร่วมมือร่วมใจ ในการดำเนินกิจกรรมให้บรรลุเป้าหมายในการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ส่วนมนุษยสัมพันธ์ในการบริหาร หมายถึง กระบวนการปฏิบัติงานที่อาศัยความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในองค์การ ที่มีศรัทธา ความรักใคร่กลมเกลียวกันรวมพลังกัน ทำงานอย่างไรให้ได้ผล และมีประสิทธิภาพ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์การ

ยุพิน ไชยรินทร์ (2557, หน้า 44) กล่าวว่า ผู้บริหารที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี จะสามารถครองใจคน ผู้ใต้บังคับบัญชาให้เคารพนับถือยกย่องให้เกียรติ และได้รับความร่วมมือจากคนในองค์การเป็นอย่างดี คุณลักษณะที่สำคัญด้านมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหาร ควรจะมีอารมณ์ดี ยิ้มแย้มแจ่มใส เป็นคนกันเองกับผู้ร่วมงาน ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น สามารถปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้ดี ยกย่องชมเชยและให้เกียรติแก่ผู้ร่วมงานด้วยความจริงใจ

Scott (1982, p. 132) กล่าวว่า มนุษยสัมพันธ์ หมายถึง กระบวนการจูงใจผู้ปฏิบัติงานในสถานการณ์ที่เป็นอยู่อย่าง ได้ผล และทำให้วัตถุประสงค์ของผู้ปฏิบัติงานและองค์การ ได้ จดจูงการ โดยเพิ่มความพึงพอใจให้แก่ผู้ปฏิบัติงานและช่วยให้เป้าหมายขององค์การสำเร็จผล

Gellman (1970, p. 247) กล่าวว่า มนุษยสัมพันธ์เป็นศัพท์ที่กว้างขวางมาก ใช้อธิบายถึงวิธีการที่บุคคล ซึ่งเป็นสมาชิกขององค์การคิดและมีการกระทำระหว่างกันและกันภายในองค์การ

ผู้วิจัย สรุปได้ว่า ด้านมนุษยสัมพันธ์ หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงขอเป็นกัลยาณมิตรระหว่างบุคคลในสังคม ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ เพื่อให้เกิดความเคารพนับถือ ความรัก ความศรัทธา ความภักดี ความผูกพันซึ่งกันและกัน ตลอดจนให้การสนับสนุนความร่วมมือร่วมใจ ในการดำเนินกิจกรรมให้บรรลุเป้าหมายในการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข และสามารถปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม

5. ด้านความเป็นผู้นำ ผู้บริหารสถานศึกษามีตำแหน่งเป็นผู้นำโดยชอบด้วยกฎหมาย มีหน้าที่ที่กำกับ ควบคุม ดูแล บังคับบัญชา และดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในสถานศึกษาให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ การที่ผู้บริหารจะนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จได้นั้น ขึ้นอยู่กับผู้บริหารมีความสามารถในการโน้มน้าวจิตใจเพื่อนร่วมงาน ให้ร่วมมือทำงานอย่างเต็มที่เต็มใจ และเต็มตามศักยภาพ แสดงว่าผู้บริหารมีภาวะผู้นำ

เพื่อให้เกิดความเข้าใจในด้านความเป็นผู้นำให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ผู้วิจัยได้ศึกษาทำความเข้าใจจากนักการศึกษาหลายท่านที่ให้รายละเอียดไว้ดังนี้

สุทัศนาศ มุขประภาต (2543, หน้า 43) กล่าวว่า ความเป็นผู้นำ หมายถึง การเป็นบุคคลที่มีคุณลักษณะและความรู้ความสามารถเด่นเป็นพิเศษ สามารถหล่อหลอมรวมความแตกต่างทางความคิด ความต้องการ ความสนใจ บทบาท ท่าทาง หรือพฤติกรรมของบุคคลในองค์การให้เป็นไปในทางเดียวกัน ประสมกลมกลืนกันได้อย่างมีศิลปะ และสามารถจูงใจให้คนร่วมมือปฏิบัติงานด้วยความศรัทธาและเชื่อใจในความสามารถของตน

บุญเลิศ เพชรธมณี (2553, หน้า 103) กล่าวถึงคุณลักษณะความเป็นผู้นำ ไว้ดังนี้

1. ความมีชีวิตชีวาและทนทาน จะต้องมีความคล่องแคล่วว่องไว ตื่นตัวอยู่เสมอ พร้อมรับกับสถานการณ์ทุกชนิด ปรับตัวได้เปลี่ยนแปลงได้ และร่าเริงแจ่มใสอยู่เสมอ มีความอดทนต่อการทำงานหนักและนาน ๆ ทนต่อความลำบากเจ็บช้ำโดยไม่ปริปากหรือแสดงอาการท้อแท้ให้พบ

2. ความสามารถในการตัดสินใจจะต้องตัดสินใจถูกต้อง ตัดสินใจได้รวดเร็ว และเต็มใจเสมอ ที่จะเป็นผู้ตัดสินใจด้วยตนเอง เมื่อมีปัญหาใด ๆ เกิดขึ้น

3. ความสามารถในการจูงใจคน ผู้นำที่สามารถชักจูงให้ผู้อื่นร่วมมือกับตนเองเท่านั้น ที่มักจะได้รับความสำเร็จ

4. ความรับผิดชอบ ความฉลาดมีไหวพริบ สำคัญที่สุดสำหรับผู้บริหาร ที่จะใช้ในการบริหารงานหรือใช้ในการวินิจฉัยสั่งการ

เนตร์พัฒนา ยาวีราช (2556, หน้า 2) กล่าวว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง บุคคลที่มีความสามารถในการบังคับบัญชาบุคคลอื่น โดยได้รับการยอมรับและยกย่องจากบุคคลอื่น เป็นผู้ทำให้บุคคลอื่นไว้วางใจ และให้ความร่วมมือ ความเป็นผู้นำเป็นผู้มีหน้าที่ในการอำนวยความสะดวกหรือสั่งการบังคับบัญชาประสานงาน โดยอาศัยอำนาจหน้าที่ (Authority) เพื่อให้กิจการงานบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ต้องการ

Halpin (1966, pp. 27-28) กล่าวถึงความเป็นผู้นำ คือ บุคคลที่มีลักษณะใดลักษณะหนึ่งดังต่อไปนี้ บุคคลที่มีบทบาทหรือมีอิทธิพลต่อคนในหน่วยงานมากกว่าผู้อื่น บุคคลที่มีบทบาทเหนือคนอื่น ๆ บุคคลที่มีบทบาทสำคัญที่สุดที่ทำให้หน่วยงานดำเนินไปสู่เป้าหมายที่วางไว้

Stogdill (1974, pp. 7-15) กล่าวถึงภาวะผู้นำไว้หลายลักษณะ ดังต่อไปนี้

1. ภาวะผู้นำเป็นศูนย์รวมของกระบวนการกลุ่ม
2. ภาวะผู้นำเป็นคุณลักษณะทางบุคลิกภาพและผลการกระทำ
3. ภาวะผู้นำเป็นศิลปะของการกระทำให้คนอื่นร่วมมือและปฏิบัติตาม

4. ภาวะผู้นำเป็นการใช้อิทธิพล
5. ภาวะผู้นำเป็นการกระทำหรือการแสดงพฤติกรรม
6. ภาวะผู้นำเป็นลักษณะการเกลี้ยกล่อม
7. ภาวะผู้นำเป็นเครื่องมือที่จะบรรลุถึงเป้าหมาย
8. ภาวะผู้นำเป็นผลของการที่คนเรามีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน
9. ภาวะผู้นำเป็นการแสดงบทบาทที่แตกต่างกัน
10. ภาวะผู้นำเป็นการใช้ความคิดริเริ่มในการปฏิบัติงาน

Hersey and Blanchard (1988, p. 206) เสนอว่า พฤติกรรมผู้นำตามทฤษฎีสถานการณ์แบ่งได้ 4 ประเภท ดังนี้

1. แบบสั่งการ (Telling) ผู้นำนี้มุ่งที่จะใช้พฤติกรรมในการสั่งการเกี่ยวกับอะไร ที่ไหน เมื่อไหร่ อย่างไร หรือใคร โดยมีคำชี้แจงเฉพาะ และวิธีการนิเทศการทำงานอย่างใกล้ชิด

2. แบบขายความคิดหรือเสนอแนะ (Selling) ผู้นำแบบนี้จะใช้พฤติกรรมผู้นำเสนอความคิดให้ หรือแนะนำ ชี้แนะโดยอธิบายให้ทราบถึงการตัดสินใจ และให้โอกาสในการชี้แจงละเอียดต่าง ๆ ให้ทราบ

3. แบบมีส่วนร่วม (Participating) ผู้นำแบบนี้ให้โอกาสสมาชิกเข้ามามีส่วนร่วม เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น อำนวยความสะดวก และสนับสนุนให้เกิดการตัดสินใจ

4. แบบมอบอำนาจหน้าที่ (Delegating) ผู้นำแบบนี้จะมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบให้สมาชิก หรือผู้ตัดสินใจและนำไปปฏิบัติ

ผู้วิจัย สรุปได้ว่า ด้านความเป็นผู้นำ หมายถึง การเป็นบุคคลที่มีคุณลักษณะและความรู้ความสามารถเด่นเป็นพิเศษ มีความเชื่อมั่นในตนเอง อดทน กล้าพูดกล้าตัดสินใจ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการพัฒนาทีมงาน สามารถจูงใจให้ผู้อื่นได้บังคับบัญชาปฏิบัติงานได้อย่างเต็มศักยภาพ ให้โอกาสสมาชิกเข้ามามีส่วนร่วม และสามารถใช้อำนาจตามสถานการณ์เพื่อให้หน่วยงานดำเนินไปสู่เป้าหมายที่วางไว้

หลักการ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วม คือ การเข้าร่วมของบุคคลต่าง ๆ ในการตัดสินใจการดำเนินการ ร่วมคิด ร่วมฟัง ร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมสำรวจปัญหา ร่วมลงทุน ร่วมรับผลประโยชน์ ร่วมส่งเสริม สนับสนุน ช่วยเหลือ และร่วมประเมินผลในกิจการใด ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อบุคคล ทั้งทางตรง และทางอ้อม เพื่อพัฒนาความสามารถของตนเองและเพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต

ตามวัตถุประสงค์ที่กลุ่มบุคคลได้ ร่วมกันกำหนดไว้ (พงศพันธ์ แก้วหาวงษ์, 2550, หน้า 40) และยังมีนักการศึกษาหลายท่านที่ให้รายละเอียดการมีส่วนร่วม ไว้ดังนี้

ทรงวุฒิ เรื่องวาทศิลป์ (2550, หน้า 45) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาส ให้ประชาชนทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เข้ามามีบทบาทร่วมในกิจกรรมทุกประการตามกำลัง ความสามารถของสมาชิก ไม่ว่าจะเป็นการตัดสินใจ การดำเนินกิจกรรม การติดตามตรวจสอบ และการประเมินผลร่วมกัน นำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขพัฒนางานในกลุ่มให้มีประสิทธิภาพยิ่ง ๆ ขึ้น

ทศพร ผลทวิญกุล (2551, หน้า 16) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่บุคคล หรือคณะบุคคลร่วมกันทำกิจกรรม โดยต้องอาศัยความรับผิดชอบ การตัดสินใจ ความผูกพัน ความร่วมมือในการสนับสนุน การปฏิบัติการกิจของกิจกรรมนั้นตามขั้นตอนต่าง ๆ เพื่อผลประโยชน์ ของส่วนรวมให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2551, หน้า 44) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การให้สมาชิก ทุกคนในองค์กรหรือหน่วยงานเดียวกัน ได้กระทำกิจกรรมร่วมกัน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ทุกคน คาดหวังและประสบความสำเร็จร่วมกัน

เมตต์ เมตต์การุณจิต (2553, หน้า 16) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาส ให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคล เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม ไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อมในลักษณะ ของการร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ ร่วมติดตามผล การเปิดโอกาสให้เข้าร่วมกิจกรรม จะได้รับประโยชน์ในด้านการนำเอาความรู้ ความสามารถ และทักษะของคนในองค์กรหรือท้องถิ่น แล้วแต่กรณีมาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม

จรัส อติวิทยากรณ์ (2554, หน้า 261) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การทำงานร่วมกัน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพความคิด ความเชื่อ และความยึดมั่นของแต่ละบุคคล แต่ละหน่วยงาน แต่ละองค์กร อีกทั้งยังขึ้นอยู่กับกาลเวลาแต่ละยุค แต่ละสมัยอีกด้วย การมีส่วนร่วม เป็นหัวใจของการเสริมสร้างพลังการทำงานร่วมกัน เป็นกลุ่มที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนา

มธรรดา ศรีรัตน์ (2554, หน้า 13) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการที่บุคคล ได้มีส่วนเกี่ยวข้องในการปฏิบัติงาน ทั้งด้านการแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจ ความรับผิดชอบ การวางแผนปฏิบัติงาน ตลอดจนการประเมินผล โดยใช้ความคิดสร้างสรรค์และความเชี่ยวชาญ ในการปฏิบัติงาน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่อาจเกิดจากการบริหารงาน ในองค์กร

จอมพงษ์ มงคลวนิช (2555, หน้า 228) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม คือ การเปิดโอกาส ให้บุคลากรมีความเชื่อมโยงใกล้ชิดกับการดำเนินกิจการและการตัดสินใจ ซึ่งก่อให้เกิดผลดี การขับเคลื่อนองค์กรหรือเครือข่าย เพราะมีผลทางจิตวิทยาเป็นอย่างยิ่ง

ปรีชา พลายพงษา (2556, หน้า 23) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่สมาชิก ได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ผู้บริหารบุคลากรในองค์กรให้สมาชิกในชุมชนร่วมกันคิด ร่วมกันปฏิบัติ และร่วมกันประเมินผล เพื่อให้งานประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย

มนตรี แจ่มศรี (2557, หน้า 18) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การสมัครใจของกลุ่ม บุคคล ในการเข้ามามีบทบาทร่วมกันในการวางแผนการตัดสินใจ การดำเนินการ การรับประโยชน์ และการประเมินผล ซึ่งส่งผลที่ดีต่อประสิทธิภาพขององค์กร

มณฑาทิพย์ โกศลจิตร (2558, หน้า 12) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การวางแผน วิเคราะห์ ตัดสินใจ ดำเนินงาน และแก้ปัญหาในรูปแบบของการระดมความคิด โดยเปิดโอกาส ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้แสดงความคิดเห็น และร่วมกำหนดทิศทางในการพัฒนาการดำเนินงาน ให้บรรลุเป้าหมายตามที่ได้วางไว้ร่วมกัน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาของสังคม

กิรชาติ บุญช่วย (2558, หน้า 13) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การร่วมมือ ของประชาชนด้วยความตั้งใจและสมัครใจ โดยไม่ถูกบังคับกับการมีส่วนร่วมในการพบปะสังสรรค์ ทางสังคม มีกระบวนการทำงานร่วมกัน โดยเริ่มจากการร่วมความคิดการร่วมวางแผน การร่วม ดำเนินงานร่วมมือกันพบปัญหา หรือเผชิญอุปสรรคพร้อมทั้งแก้ไขให้ลุล่วงทำให้กิจกรรมประสบ ความสำเร็จ

Keith (1972, p. 136) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมเป็นการเกี่ยวข้องทางจิตใจและอารมณ์ ของบุคคลหนึ่งในสถานการณ์กลุ่ม ซึ่งส่งผลเป็นเหตุให้การกระทำของกลุ่มบรรลุจุดมุ่งหมาย และเกิดความรู้สึกร่วมรับผิดชอบกับกลุ่มด้วย

William (1976, p. 138) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการให้ประชาชน เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงาน พัฒนา ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ แก้ปัญหาของตนเอง

ผู้วิจัย สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้บุคคลหรือคณะบุคคล ที่เกี่ยวข้อง เข้ามามีบทบาทในการวางแผน วิเคราะห์ปัญหา ความต้องการ กำหนดแนวทาง การดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อันเป็นผลประโยชน์ร่วมกันไม่ว่าจะเป็นทางตรง หรือทางอ้อม

ลักษณะของการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมในการบริหาร เป็นความสัมพันธ์หรือผูกพันกันของบุคคลในองค์กร และประชาชนที่มีส่วนช่วยในการคิด การปฏิบัติ และการรับผิดชอบในการดำเนินงานร่วมกัน (เสรี หมั่นพล, 2552, หน้า 26) และนักวิชาการหลายท่าน ได้กล่าวถึงลักษณะของการมีส่วนร่วม ไว้ดังนี้

ธร สุนทรายุทธ (2551, หน้า 544) กล่าวว่า ลักษณะของการมีส่วนร่วม ประกอบด้วย 4 ลักษณะ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision making) ในกระบวนการตัดสินใจนั้น ประการแรกสุด คือ การกำหนดตามความต้องการ และจัดลำดับความสำคัญ แบ่งเป็นการตัดสินใจในช่วงเริ่มต้น การตัดสินใจในช่วงดำเนินการวางแผนที่วางไว้

2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (Implementation) ได้มาจากคำถามที่ว่าใครจะทำ ประโยชน์ให้แก่โครงการได้บ้าง และทำประโยชน์ได้โดยวิธีใด เช่น การช่วยเหลือด้านทรัพยากร และการประสานงาน

3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefits) นอกจากจะพิจารณาถึงผลประโยชน์ในเชิงปริมาณและคุณภาพแล้ว จะต้องพิจารณาถึงการกระจายผลประโยชน์ภายในกลุ่มด้วย

4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) สิ่งสำคัญจะต้องสังเกต คือ ความเห็น (Views) ความชอบ (Preferences) และความคาดหวัง (Expectations) ซึ่งมีอิทธิพลสามารถแปรเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลในกลุ่มต่าง ๆ ได้

ถวิลวดี บุรีกุล (2552, หน้า 14) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม ประกอบด้วย หลักการสำคัญ 4 หลักการ คือ

1. ระดับการให้ข้อมูล เป็นระดับที่ง่ายที่สุดของการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้วางแผนโครงการกับประชาชน เพื่อสื่อสารให้แก่ประชาชนได้รับทราบเกี่ยวกับการตัดสินใจของผู้วางแผนโครงการ และเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นในส่วนที่เกี่ยวข้อง เช่น การแถลงข่าว การแจกข่าว การแสดงนิทรรศการ และการทำหนังสือพิมพ์ให้ข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ

2. ระดับการเปิดรับความคิดเห็นจากประชาชน เป็นระดับขั้นที่สูงกว่าระดับแรก กล่าวคือ ผู้วางแผนโครงการเชิญชวนให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นให้ได้ข้อมูลมากขึ้น และประเด็นในการประเมินข้อดี ข้อเสียชัดเจนยิ่งขึ้น เช่น การสำรวจความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการริเริ่ม โครงการต่าง ๆ และการบรรยายให้ประชาชนฟังเกี่ยวกับโครงการต่าง ๆ แล้วขอความคิดเห็นจากผู้ฟัง รวมไปถึงการร่วมปรึกษาหารือ เป็นต้น

3. ระดับการวางแผนและการตัดสินใจ เป็นเรื่องของการมีส่วนร่วมที่มีขอบเขตเพิ่มมากขึ้น มีความรับผิดชอบร่วมกันในการตัดสินใจ การวางแผนเตรียมโครงการ และเตรียมรับผลที่จะเกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการ ระดับนี้จะใช้ในกรณีที่เรื่องนั้นมีความซับซ้อน มีข้อโต้แย้งจากผู้เข้าร่วมกิจกรรม เช่น การใช้ที่ปรึกษาหรือผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาที่เกี่ยวข้อง ลดปัญหาข้อขัดแย้ง และการเจรจาเพื่อหาทางประนีประนอมกัน

4. ระดับการพัฒนาศักยภาพในการมีส่วนร่วม สร้างความเข้าใจให้กับสาธารณชน เป็นระดับขั้นสูงสุดของการมีส่วนร่วม คือ เป็นระดับที่ผู้รับผิดชอบโครงการได้ตระหนักถึงความสำคัญ และประโยชน์ที่จะได้รับจากการมีส่วนร่วมของประชาชน และได้มีการพัฒนาสมรรถนะ หรือขีดความสามารถในการมีส่วนร่วมของประชาชนให้มากขึ้น จนอยู่ในระดับที่สามารถมีส่วนร่วมได้อย่างเต็มที่และเกิดประโยชน์สูงสุด

จินตวีร์ เกษมสุข (2554, หน้า 4) กล่าวถึงลักษณะที่สำคัญของการมีส่วนร่วม 4 ลักษณะ ดังนี้

1. มีส่วนร่วมในการคิด การศึกษา และค้นคว้าหาปัญหา และสาเหตุของปัญหา ตลอดจนความต้องการของชุมชน
2. มีส่วนร่วมในการวางแผนนโยบาย แผนงาน โครงการหรือกิจกรรมเพื่อลดและแก้ไข ปัญหา
3. มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการจัดหรือปรับปรุงระบบการบริหารทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ และปฏิบัติงานให้บรรลุตามเป้าหมาย
4. มีส่วนร่วมในการควบคุม ติดตาม และประเมินผลการทำงาน

ผู้วิจัย สรุปได้ว่า ลักษณะของการมีส่วนร่วม หมายถึง การมีส่วนร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ในการกำหนดตามความต้องการ และจัดลำดับความสำคัญการปฏิบัติงานตามแผนที่วางไว้ ตลอดจนตระหนักถึงความสำคัญ และประโยชน์ที่จะได้รับจากการมีส่วนร่วมเพื่อให้การปฏิบัติงานให้บรรลุตามเป้าหมาย

รูปแบบของการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมเป็นพื้นฐานการสร้างสังคมให้มีโอกาสเสนอสิ่งที่ตนเองต้องการต่อผู้ที่จัดทำนโยบายการพัฒนา และมีโอกาสได้รับการพัฒนายกระดับให้สูงขึ้น การพัฒนาชุมชน ท้องถิ่น ให้มีความเจริญก้าวหน้า นั้น มีรูปแบบการพัฒนาที่หลากหลาย ซึ่งนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงรูปแบบของการมีส่วนร่วม ไว้ดังนี้

วรรณ วลัยวานิช (2549, หน้า 14) กล่าวถึงรูปแบบของการมีส่วนร่วม ไว้ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง คือ รูปแบบที่ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วม หรือเข้ามาเกี่ยวข้องร่วมตัดสินใจในการดำเนินงานแต่ละขั้นตอน จนกว่าการดำเนินงานจะบรรลุผลเสร็จสมบูรณ์
2. การมีส่วนร่วมที่ไม่แท้จริง คือ รูปแบบที่ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วม หรือเข้ามาเกี่ยวข้องในลักษณะหนึ่งลักษณะใด ในกระบวนการมีส่วนร่วม ไม่อาจสามารถกระทำได้ในทุกประเด็น แต่การมีส่วนร่วมของบุคคลจะมีอยู่ในเกือบทุกกิจกรรมของสังคม ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสนใจและประเด็นการพิจารณาที่อยู่ภายใต้เงื่อนไขพื้นฐานการมีส่วนร่วมว่า จะต้องมียุทธภาพ

มีความเสมอภาค และมีความสามารถในการเข้าร่วมกิจกรรม เพื่อให้การมีส่วนร่วมดำเนินไปได้
อย่างมีประสิทธิภาพ

จิณฉัตร ปะโคทัง (2550, หน้า 113) ได้กล่าวถึงรูปแบบการมีส่วนร่วมไว้ 5 ประการ
คือ

1. การระดมความคิด (Brainstorming participation) เป็นการคิดค้นและวิเคราะห์ปัญหา
ร่วมกันในลักษณะของการร่วมคิดที่มาจากทุกฝ่าย
2. การร่วมวางแผน (Planning participation) เป็นการนำสิ่งที่ร่วมกันคิดมากำหนด
เป็นแผนปฏิบัติการร่วมกัน ด้วยการระดมทรัพยากรจากทุกฝ่าย
3. การร่วมลงมือทำ (Taking action participation) คือ การนำแผนงานที่ได้ร่วมกันทำ
หรือแบ่งงานกันรับผิดชอบ เพื่อให้เป็นไปตามแผนและเป้าหมาย
4. การร่วมติดตามและประเมินผล (Monitoring participation) การร่วมติดตามผลงาน
เพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการทำงาน ร่วมกันคิด พัฒนาปรับปรุงการทำงานให้ดีขึ้น
5. การรับผลประโยชน์ (Mutual participation) เป็นการร่วมรับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้น
ร่วมชื่นชมยินดีในผลงานที่เกิดจากจากร่วมคิด ร่วมทำ ซึ่งนำไปสู่ความสัมพันธ์ที่ดีมาก

United Nations (1981, p. 13) กล่าวถึงรูปแบบของการมีส่วนร่วมไว้ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมแบบเป็นไปเอง ซึ่งเป็นไปโดยการอาสาสมัครหรือการรวมตัวกัน
ขึ้นเอง เพื่อแก้ไขปัญหาของกลุ่มของตนเอง โดยเน้นการกระทำที่มีได้รับการช่วยเหลือจากภายนอก
ซึ่งมีรูปแบบที่เป็นเป้าหมาย
2. การมีส่วนร่วมแบบชักนำ ซึ่งเป็นการเข้าร่วม โดยต้องการความเห็นชอบหรือสนับสนุน
โดยรัฐบาล เป็นรูปแบบโดยทั่วไปของประเทศที่กำลังพัฒนา
3. การมีส่วนร่วมแบบบังคับ ซึ่งเป็นผู้มีส่วนร่วมภายใต้การดำเนินนโยบายของรัฐบาล
ภายใต้การจัดการ โดยเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือโดยการบังคับโดยตรง รูปแบบนี้เป็นรูปแบบที่ผู้กระทำ
ได้รับผลทันที แต่จะไม่ได้รับผลระยะยาว และจะมีผลเสีย คือ ไม่ได้รับการสนับสนุนจากประชาชน
ในที่สุด

ผู้วิจัย สรุปได้ว่า รูปแบบการมีส่วนร่วม หมายถึง การที่บุคคลได้เข้ามามีส่วนร่วม
หรือเข้ามาเกี่ยวข้องร่วมตัดสินใจในการดำเนินงาน ร่วมออกทรัพยากรสิน วัสดุอุปกรณ์ เพื่อแก้ไข
ปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการทำงานร่วมกัน และพัฒนาปรับปรุงการทำงานให้ดีขึ้น

ประโยชน์ของการมีส่วนร่วม

เมตต์ เมตต์การ์ณัจิต (2553, หน้า 63) กล่าวถึงประโยชน์ของการมีส่วนร่วม
ในการจัดการศึกษาไว้ดังนี้

1. ได้ทราบถึงความต้องการของท้องถิ่น
2. แบ่งเบาภาระหรือรับภาระแทนราชการในการจัดการศึกษาได้บางกรณี
3. เป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างสถานศึกษากับชุมชนหรือผู้ร่วมงาน

ลดความขัดแย้งในการบริหารงาน

5. เป็นการสร้างความสามัคคีในหมู่คณะออกเป็นการเสริมสร้างบรรยากาศการทำงานแบบประชาธิปไตย

6. เป็นการลดค่าใช้จ่ายในการบริหารงาน ซึ่งเท่ากับว่าลดต้นทุนในการผลิต เพราะทุกคนจะมีความรู้สึกร่วมกันว่ามีส่วนเกี่ยวข้องกับพัวพัน และเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร จึงช่วยกันให้ทรัพยากรอย่างประหยัด

จอมพงศ์ มงคลวนิช (2555, หน้า 228) กล่าวถึงประโยชน์ของการมีส่วนร่วม ไว้ดังนี้

1. ทำให้การบริหารหรือการพิจารณาแนวทางในการแก้ปัญหาที่มีความหลากหลาย เป็นไปอย่างถี่ถ้วน รอบคอบ เพราะเป็นการระดมแนวคิดจากบุคคลที่มีความหลากหลาย ทั้งความรู้และประสบการณ์

2. ทำให้มีการถ่วงดุลอำนาจซึ่งกันและกัน โดยไม่ให้อำนาจใดบุคคลหนึ่งมีอำนาจมากเกินไป ซึ่งอาจนำไปสู่การใช้อำนาจในทางที่ไม่ถูกต้อง อันเกิดผลเสียหายแก่องค์กรได้

3. เป็นการขจัดปัญหาไม่ให้เกิดการดำเนินนโยบายใด ๆ มีผลต่อกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งมากหรือน้อยเกินไป ซึ่งจะก่อให้เกิดความยุติธรรมในการดำเนินการต่อทุกฝ่ายได้

4. ทำให้เกิดการประสานงานที่ดี ทำให้การบริหารเป็นไปอย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ

5. การรวมตัวกันของบุคคลเป็นเครือข่าย จะก่อให้เกิดพลังที่เข้มแข็งสามารถขับเคลื่อนกิจกรรมให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และตรงเป้าหมาย โดยทุกคนมีความรู้สึกเป็นเจ้าของ

ผู้วิจัย สรุปได้ว่า ประโยชน์ของการมีส่วนร่วม หมายถึง การปฏิบัติงานของหน่วยงาน และการมีส่วนร่วมของบุคคล เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จในการบริหารงาน ทำให้บุคคลเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของ มีความกระตือรือร้นในการช่วยเหลือ ทำให้เกิดความใกล้ชิดกับหน่วยงานในองค์กรมากขึ้น

แนวคิดเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นคณะบุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นคณะกรรมการสถานศึกษา ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (โกวิท วรพิพัฒน์, 2554, หน้า 5) และได้มีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ไว้ดังนี้

มังกร ทองสุชาติ (2550, หน้า 6) กล่าวว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง ตัวแทนประชาชน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในเขตชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน หรือสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในชุมชน

ดิเรก อนันต์ (2556, หน้า 26) กล่าวว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง ตัวแทนประชาชน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในเขตชุมชน ที่เข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ของสถานศึกษา เพื่อให้กิจการของสถานศึกษาเป็น ไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล จะต้องสอดคล้องความต้องการของชุมชนและตอบสนองนโยบายของรัฐ

ผู้วิจัย สรุปได้ว่า คณะกรรมการกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง บุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งให้เข้ามาทำหน้าที่เป็นตัวแทนของชุมชนในการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา ที่ตั้งอยู่ในชุมชน โดยการเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

ความสำคัญของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

คณะบุคคลที่ทำงานร่วมกับสถานศึกษาต้องมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษา ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547, หน้า 12-13)

1. ผู้แทนผู้ปกครอง เป็นผู้เสนอแนะแนวทางการจัดการศึกษา และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่จะให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน และให้ความร่วมมือกับครูและบุคลากรทางการศึกษาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

2. ผู้แทนครู เป็นผู้นำเสนอแนวทางด้านกระบวนการเรียนรู้ ปัญหา และความต้องการ การสนับสนุนช่วยเหลือ รวมทั้งรายงานงานผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

3. ผู้แทนองค์กรชุมชน เป็นผู้เสนอแนะแนวทางการพัฒนาผู้เรียน และให้ความร่วมมือกับสถานศึกษา ทั้งในด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น แหล่งเรียนรู้

4. ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นผู้ให้ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนา การศึกษาในเขตพื้นที่บริการของสถานศึกษา ซึ่งมีความสำคัญต่อสถานศึกษาเกี่ยวกับการขอรับ การสนับสนุนด้านงบประมาณ และทรัพยากรทางการศึกษาตลอดจนการเชื่อมโยงแผนพัฒนา การศึกษากับแผนพัฒนาท้องถิ่น

5. ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา เป็นผู้เสนอแนะแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษา ที่ตนได้รับการศึกษาในช่วงที่ผ่านมา ตลอดจนช่วยจรรโลงคุณค่าของสถาบัน ไปสู่ศิษย์รุ่นหลัง ให้ประสบความสำเร็จในการศึกษาเช่นกัน

6. ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์และหรือผู้แทนองค์กรศาสนาอื่น เป็นผู้เสนอแนะทาง การพัฒนาผู้เรียนในด้านคุณธรรมและจริยธรรม ตามหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือ ในการจัด การเรียนรู้ เพื่อให้ให้นักเรียนเป็นคนดีของสังคม

7. ผู้ทรงคุณวุฒิ เป็นผู้นำทางศาสนาผู้ทรงภูมิปัญญาในท้องถิ่นข้าราชการบำนาญ ข้าราชการอื่นนอกสังกัดสถานศึกษา พนักงานรัฐวิสาหกิจ เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานอื่นของรัฐ ทั้งในและนอกเขตบริการของสถานศึกษา จำนวนไม่เกิน 4 คน หรืออีกนัยหนึ่งหมายถึง ผู้ที่มีความรู้ความสามารถ เป็นคนดี และมีประสบการณ์ด้านต่าง ๆ ที่จะมาช่วยเสริมสร้างการจัดการศึกษาทุก ๆ ด้านให้มีคุณภาพประสิทธิภาพสถานศึกษา มีความเข้มแข็งและมีปัญหา การแบบดั้งเดิม

8. ผู้บริหารสถานศึกษา ในฐานะกรรมการและเลขานุการจะช่วยเหลือให้คำปรึกษา สร้างแรงจูงใจ กระตุ้นการทำงาน ทบทวนรายงาน สะท้อนความคิด เปิดโอกาสให้ผู้แทนแต่ละกลุ่ม ได้แสดงบทบาทอย่างเต็มที่ เพื่อนำข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากที่ประชุม ไปสู่การปฏิบัติ

ผู้วิจัย สรุปได้ว่า ความสำคัญของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง การที่คณะบุคคลที่มีความรู้ความชำนาญในสายวิชาชีพครู ภูมิปัญญาท้องถิ่น และแหล่งเรียนรู้ จะเป็นผู้นำเสนอและเติมเต็มข้อให้สถานศึกษาพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ มีคุณธรรมจริยธรรม ตลอดจนสะท้อนปัญหาและความต้องการด้านคุณภาพทางการศึกษาของชุมชน

แนวคิดการมีส่วนร่วมของ Cohen and Uphoff

การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เป็นวิธีการบริหารที่ช่วยให้ผู้บริหารสถานศึกษา หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้เข้ามามีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจหรือปฏิบัติงานที่หลากหลาย ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยอาศัยแนวคิดการมีส่วนร่วมของ Cohen and Uphoff (1977, p. 30) ดังนี้

1. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ซึ่งเป็นการตัดสินใจในการดำเนินกิจกรรมตั้งแต่ ระยะเวลาเริ่มต้น โดยมีรายละเอียด ดังนี้

- 1.1 การกำหนดความต้องการจำเป็น
- 1.2 การกำหนดลำดับก่อนหลัง การเริ่มต้น และการกำหนดสิ่งที่จะต้องทำ
- 1.3 การแสวงหาความต้องการจำเป็นและการแสวงหาสิ่งที่จะต้องกระทำเพิ่ม
- 1.4 การดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและการแสวงหาสิ่งที่จะต้องกระทำเพิ่ม
- 1.5 การปฏิบัติงานด้วยการพิจารณาผู้ร่วมงาน การประชุมปรึกษาหารือ หรือการเลือก

ผู้นำ การบริหารบุคลากร

- 1.6 การติดต่อประสานประโยชน์อย่างสร้างสรรค์

เพื่อให้เกิดความเข้าใจในด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ผู้วิจัย ได้ศึกษาทำความเข้าใจจากนักการศึกษาหลายท่านที่ให้รายละเอียด ไว้ดังนี้

ณัฐพันธ์ เฆรนนท์ (2545, หน้า 130-131) ได้จำแนกประเภทของการตัดสินใจ เป็น 3 ประเภท ดังต่อไปนี้

1. การตัดสินใจแบบมีโครงสร้าง เป็นการตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับงานที่ทำเป็นกิจวัตร โดยการตัดสินใจประเภทนี้จะมีหลักเกณฑ์และขั้นตอนที่ถูกกำหนดไว้อย่างแน่นอน ปกติ การตัดสินใจในลักษณะนี้มักจะกระทำในระดับปฏิบัติการ

2. การตัดสินใจแบบไม่มีโครงสร้าง เป็นการตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ไม่ได้เกิดขึ้นเป็นประจำ ไม่อาจจะวางแผนไว้ก่อนล่วงหน้า และมักจะเกี่ยวข้องกับปัจจัยหลากหลาย ตลอดจนมีความสัมพันธ์กับอนาคต การตัดสินใจแบบนี้จะต้องวิเคราะห์แนวโน้มจากสิ่งแวดล้อม

3. การตัดสินใจแบบกึ่งโครงสร้าง เป็นการตัดสินใจที่อยู่ระหว่างการตัดสินใจทั้ง 2 แบบ ข้างต้น โดยที่ส่วนหนึ่งของปัญหาจะต้องสามารถนำหลักเกณฑ์ และขั้นตอนในการแก้ปัญหา มาประยุกต์ได้ ในขณะที่ส่วนที่เหลือของปัญหาจะต้องอาศัยการประเมินผล และการตัดสินใจจากผู้ที่กระทำการตัดสินใจ

นิตยาพร เสมอใจ (2550, หน้า 46) กล่าวว่า การตัดสินใจ (Decision making) หมายถึง กระบวนการในการเลือกที่จะกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งจากทางเลือกต่าง ๆ ที่มีอยู่

สร้อยตระกูล (ติวานนท์) อรรถมานะ (2550, หน้า 387) กล่าวว่า การตัดสินใจ หมายถึง การเลือกระหว่างทางเลือกที่เป็นไปได้ทั้งหลาย ทั้งนี้ เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ได้ กำหนดไว้

Simon (1960, p. 5) กล่าวว่า การตัดสินใจเป็นกระบวนการของการหาโอกาสที่จะตัดสินใจ การหาทางเลือกที่พอเป็นไปได้ และทางเลือกจากงานต่าง ๆ ที่มีอยู่

Campbell (1983, p. 103) ได้แบ่งประเภทของการตัดสินใจ ดังนี้

1. การตัดสินใจที่วางแผนการไว้ล่วงหน้าจะเกี่ยวข้องกับภารกิจตามรายการต่าง ๆ ที่กำหนดให้

2. การตัดสินใจที่เป็นไปตามสถานการณ์ จะเกี่ยวข้องกับสิ่งที่วางแผนหรือคาดคะเนไว้ นั้น ไม่เป็นไปตามกิจกรรมหรือรายการที่กำหนดไว้

Harrison and John (1986, p. 65) กล่าวว่า การตัดสินใจว่า หมายถึง กระบวนการ ประเมินผลที่เกี่ยวกับทางเลือก หรือตัวเลือกที่จะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมาย การคาดคะเนผล ที่เกิดจากการเลือกปฏิบัติต่าง ๆ บิบบังคับให้มีผู้ตัดสินใจต้องเลือกทางปฏิบัติ ที่จะส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย

Moorhead and Griffin (1992, pp. 481-483) ได้แบ่งการตัดสินใจออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. การตัดสินใจที่มีการวางแผนไว้ คือ การตัดสินใจวินิจัยสังการที่เกิดขึ้นบ่อยครั้ง จนกระทั่งสามารถตั้งกฎเพื่อการตัดสินใจ นั่นคือ ข้อความที่บอกผู้ตัดสินใจเกี่ยวกับทางเลือกที่จะเลือกบนพื้นฐานของสถานการณ์ที่ต้องตัดสินใจ

2. การตัดสินใจที่ไม่ได้มีการวางแผนไว้เป็นการตัดสินใจที่ไม่ได้เกิดขึ้นบ่อยนัก และไม่มีการกำหนดกฎของการตัดสินใจวินิจัยไว้ก่อน การตัดสินใจประเภทนี้โดยทั่วไป มักจะต้องการการแก้ปัญหา โดยการแก้ปัญหาเป็นการตัดสินใจซึ่งมีลักษณะพิเศษและต้องการการพัฒนาและการประเมินผลทางเลือกโดยมิได้มีกฎเพื่อการตัดสินใจเป็นเครื่องช่วย การตัดสินใจประเภทนี้ต้องการพิจารณาตัดสินใจ และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

ผู้วิจัย สรุปได้ว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ หมายถึง การร่วมวางแผนพัฒนาโรงเรียนที่เกี่ยวกับกิจกรรมทางด้านการเรียนการสอน การจัดทำนโยบาย จัดทำแผนพัฒนาการศึกษา พิจารณากำหนดนโยบาย และแผนพัฒนาการศึกษา พิจารณาให้ความเห็นชอบการจัดทำหลักสูตร แผนงาน โครงการ และแผนปฏิบัติการประจำปี โดยมีเหตุผลที่ดีในการเลือกกว่าสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของตนเองได้มากที่สุด

2. ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ เป็นการเข้าร่วมโดยการสนับสนุนทางด้านทรัพยากร การเข้าร่วมในการบริหาร และการเข้าร่วมในการร่วมแรงร่วมใจ โดยสำนักงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสถานศึกษาตามมาตรา 34 (2) เฉพาะโรงเรียนมีฐานะเป็นนิติบุคคล กำหนดให้สถานศึกษาเป็นนิติบุคคล มีจุดมุ่งหมายที่สำคัญที่จะทำให้สถานศึกษา มีความเข้มแข็งในการบริหาร เพื่อให้การบริหารเป็นไปอย่างคล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษาชุมชนท้องถิ่นและประเทศชาติ โดยรวม ซึ่งสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่มุ่งหวังจะยกระดับการศึกษาของชาติให้ได้มาตรฐานและจัดการศึกษาอย่างทั่วถึง มีคุณภาพ โดยกระจายอำนาจการบริหารการศึกษา โดยให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษา ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547, หน้า 8-11)

1. ด้านวิชาการ งานวิชาการถือเป็นงานที่มีความสำคัญที่สุด เป็นหัวใจของการจัดการศึกษา ซึ่งทั้งผู้บริหาร โรงเรียน คณะครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ต้องมีความรู้ความเข้าใจให้มีความสำคัญและมีส่วนร่วมในการวางแผน กำหนดแนวทางปฏิบัติ การประเมินผล

และการปรับปรุงแก้ไขอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ซึ่งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีบทบาทและหน้าที่ ดังต่อไปนี้

1.1 ให้ความเห็น ข้อเสนอแนะในการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาให้สอดคล้อง กับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และความต้องการของผู้เรียนชุมชนและท้องถิ่น

1.2 ให้ข้อเสนอแนะ และส่งเสริมสนับสนุนในการจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม กระบวนการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ฯลฯ เพื่อการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

1.3 รับทราบและให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดระบบ และการดำเนินการตามระบบ ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

2. ด้านงบประมาณ การบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษา มุ่งเน้นความเป็นอิสระ ในการบริหารจัดการที่มีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ ยึดหลักการบริหารแบบมุ่งเน้น ผลสัมฤทธิ์และบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ให้มีการจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สิน ของสถานศึกษา รวมทั้งจัดหารายได้จากบริการมาใช้บริหารจัดการ เพื่อประโยชน์ทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นคณะบุคคลที่มีความสำคัญและมีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

2.1 ให้ความเห็น ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดตั้งและการใช้จ่ายงบประมาณ ของสถานศึกษา

2.2 ให้ความเห็น ข้อเสนอแนะในการออกระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ และแนวปฏิบัติ เกี่ยวกับการบริหารการเงินและการจัดหารายได้จากทรัพย์สินของสถานศึกษา หรือปฏิบัติหน้าที่อื่น เกี่ยวกับเรื่องนี้ตามที่กฎหมาย ระเบียบ ประกาศ ฯลฯ กำหนด

3. ด้านการบริหารงานบุคคล กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครูและบุคลากร การศึกษา กำหนดให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีบทบาท อำนาจ หน้าที่ โดยปฏิบัติ ตามที่กฎหมาย ว่าด้วยระเบียบข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษากำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เช่น เสนอแนะให้ความเห็นชอบในการพิจารณาความดี ความชอบของข้าราชการครู การส่งเสริมพัฒนาครู การกำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของครู และการเสริมสร้างขวัญ กำลังใจให้ครู

4. ด้านบริหารงานทั่วไป การปฏิบัติงานของสถานศึกษาให้บรรลุตามนโยบาย และมาตรฐานการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลนั้น จะต้องอาศัยการมีส่วนร่วม ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามบทบาทหน้าที่ ดังนี้

4.1 ให้ความเห็น เสนอแนะ และให้คำปรึกษาในการจัดทำนโยบาย แผนพัฒนา การศึกษาของสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงาน

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ความต้องการของชุมชน และท้องถิ่น

4.2 รับทราบ ให้ความเห็น และข้อเสนอแนะในการปรับปรุง และพัฒนาคุณภาพ การศึกษา และกิจการของสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง ตลอดจนนโยบาย และแผนของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น

4.3 ให้ความเห็น ข้อเสนอแนะในการออกระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ และแนวปฏิบัติ เกี่ยวกับการบริหารการเงิน และการจัดหารายได้จากทรัพย์สินของสถานศึกษา หรือปฏิบัติหน้าที่อื่น เกี่ยวกับเรื่องนี้ตามที่กฎหมาย ระเบียบ ประกาศฯลฯ กำหนด

4.4 ให้ความเห็น ข้อเสนอแนะ และให้คำปรึกษาในการออกระเบียบข้อบังคับ ประกาศ แนวปฏิบัติ ในการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษา ตามที่กฎหมาย ระเบียบ ประกาศ ฯลฯ กำหนด

4.5 ให้ความเห็น ข้อเสนอแนะ และให้คำปรึกษาในการส่งเสริมความเข้มแข็ง ในชุมชนและสร้างความสัมพันธ์กับสถาบันอื่น ๆ ในชุมชนและท้องถิ่น

4.6 ปฏิบัติหน้าที่อื่นเกี่ยวกับกิจการของสถานศึกษา ตามที่กฎหมาย ระเบียบ ประกาศ ฯลฯ กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผู้วิจัย สรุปได้ว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน หมายถึง การมีส่วนร่วม ในการปฏิบัติงานทั้ง 4 ด้านของสถานศึกษา คือ งานด้านวิชาการ งานด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และงานด้านบริหารงาน ตลอดจนพัฒนากระบวนการ การระดม ทรัพยากรเพื่อการศึกษา และการจัดหางบประมาณสนับสนุนระดมจากประชาชน องค์กร และสถาบันต่าง ๆ ตลอดจนผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพ

3. ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ โดยอาจจะเป็นผลประโยชน์ทางวัตถุ ทางสังคม หรือโดยส่วนตัว เพื่อให้เกิดความเข้าใจในด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ผู้วิจัย ได้ศึกษาทำความเข้าใจจากการดำเนินงานตามขอบข่าย และภารกิจของสถานศึกษาที่คณะกรรมการ จะต้องมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 สถานศึกษาจะต้องดำเนินการ ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 39-50)

1. การจัดตั้งงบประมาณ สถานศึกษาต้องจัดระบบข้อมูลสารสนเทศ และดัชนีชี้วัด ผลผลิตและผลลัพธ์ด้านงบประมาณของสถานศึกษาวิเคราะห์แผนกลยุทธ์ โดยพิจารณาแผนงาน/ โครงการของฝ่ายต่าง ๆ เพื่อนำไปตั้งเป็นแผนงบประมาณของสถานศึกษา จัดทำแผนงบประมาณ

ตามแผนงาน โครงการให้มีความเชื่อมโยงกับสถานศึกษา การจัดตั้งงบประมาณของสถานศึกษา จะต้องเสนอความเห็นชอบต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดทำคำของบประมาณของสถานศึกษา เสนอต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ทำข้อตกลงบริการสาธารณะ โดยมีเป้าหมายการให้บริการที่สอดคล้องกับแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา

2. การจัดสรรงบประมาณ สถานศึกษาจัดสรรงบประมาณที่ได้รับให้กับหน่วยงานภายในสถานศึกษา ตามแผนปฏิบัติการประจำปี โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เบิกจ่ายและอนุมัติงบประมาณ โดยจัดส่งแผนปฏิบัติการประจำปีเพื่อขอใช้งบประมาณไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ดำเนินการเบิกจ่ายงบประมาณประเภทต่าง ๆ ตามแผนปฏิบัติการประจำปี อนุมัติการใช้งบประมาณของสถานศึกษาประเภทต่าง ๆ ตามรายการที่ได้รับงบประมาณ แล้วรายงานผลการดำเนินงานผลการใช้จ่ายเงินงบประมาณแต่ละแผนงานตามโครงการ โดยแสดงรายละเอียด ผลผลิตและผลลัพธ์ของแผนงานตามโครงการไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

3. การตรวจสอบ ติดตาม และประเมินประสิทธิภาพการใช้งบประมาณ สถานศึกษา จะต้องมี การตรวจสอบติดตามการใช้งบประมาณ โดยกำหนดแผนการตรวจสอบการใช้งบประมาณของสถานศึกษา วางแผนการตรวจสอบวิเคราะห์ ประเมินความเพียงพอ และประสิทธิภาพของระบบการควบคุมภายในสถานศึกษา ตรวจสอบระบบการปฏิบัติงาน ความเชื่อถือของข้อมูล ตรวจสอบระบบการดูแลรักษาและความปลอดภัยของทรัพย์สินของหน่วยรับตรวจสอบ นอกจากนี้สถานศึกษาจะต้องตรวจสอบติดตามการใช้งบประมาณ โดยการประเมินคุณภาพการปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายวางแผนประเมินประสิทธิภาพ ผลการดำเนินงานของสถานศึกษา วิเคราะห์และประเมินความมีประสิทธิภาพ ความประหยัด และความคุ้มค่าในการใช้ทรัพยากรของสถานศึกษา

4. การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา สถานศึกษาจะต้องวางแผน ส่งเสริมการระดมทุนการศึกษา และทุนเพื่อการพัฒนาสถานศึกษาจัดทำข้อมูลสารสนเทศ และระบบการจัดการทุนการศึกษา และทุนเพื่อการพัฒนาการศึกษาให้ดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สรุป รายงาน เผยแพร่ และเชิญเกียรติผู้สนับสนุนการศึกษาและทุนเพื่อการศึกษาในด้านกองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา สถานศึกษาจะต้องสำรวจความต้องการของนักเรียน และคัดเลือกผู้เสนอกู้ยืมตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดประสานการกู้ยืมเพื่อการศึกษา กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนสร้างความตระหนักแก่ผู้กู้ยืมเงิน และติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และรายงานผลการดำเนินงาน

5. การบริหารการเงิน การเบิกเงินจากคลังสถานศึกษายื่นเรื่องขอเบิกเงินพร้อมหลักฐานสำหรับรายการที่มีได้จัดสรร และกำหนดให้เบิกเป็นเงินก้อน เช่น เงินสวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษา บุตร ให้เขตพื้นที่การศึกษา เว้นแต่กรณีการขอเบิกเงินสำหรับเงินงบประมาณที่จัดสรรและกำหนด

ให้เบิกเป็นวงเงินรวม ไม่ต้องยื่นเรื่องให้เขตพื้นที่การศึกษา การรับเงินและการเก็บรักษาเงินของสถานศึกษา สามารถออกใบเสร็จรับเงิน และเก็บรักษาในส่วนที่มีอำนาจหน้าที่ของสถานศึกษา ส่วนการจ่ายเงินสถานศึกษา สามารถดำเนินการจ่ายเงินที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ให้แก่บุคลากร หรือผู้มีสิทธิโดยตรง เว้นแต่กรณีที่เป็นอำนาจของคลัง และคลังกำหนดให้ส่วนราชการเป็นผู้เบิกจ่าย

6. การบริหารบัญชี สถานศึกษาสามารถจัดทำบัญชีการเงิน ทะเบียนการเงิน โดยจัดทำบัญชีและทะเบียนเฉพาะที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของสถานศึกษา จัดทำรายงานทางการเงิน และงบการเงินส่งเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเปิดเผยต่อสาธารณชน ส่วนการจัดทำและจัดหาแบบพิมพ์บัญชี ทะเบียน และรายงาน สถานศึกษาสามารถจัดทำ และจัดหาแบบพิมพ์ขึ้นใช้เอง เว้นแต่เป็นแบบพิมพ์กลางที่เขตพื้นที่การศึกษา หรือหน่วยงานต้นสังกัดจัดทำขึ้นเพื่อจำหน่ายแจก

7. การบริหารพัสดุและสินทรัพย์ สถานศึกษาควรจัดวางระบบและปฏิบัติงานเกี่ยวกับจัดหา การซื้อ การจ้าง การเก็บรักษา และการเบิกพัสดุ การควบคุม และการจำหน่ายพัสดุให้เป็นไปตามระเบียบที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งควบคุมการเบิกจ่ายเงินตามประเภทเงิน ให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติราชการรายปี จัดทำทะเบียนที่ดินและสิ่งก่อสร้างทุกประเภทของสถานศึกษา ประสานงาน และวางแผนในการใช้พื้นที่ของสถานศึกษาให้เป็นไปตามแผนพัฒนาการศึกษา ตลอดจนกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการและดำเนินการเกี่ยวกับการจัดหาประโยชน์ที่ราชพัสดุการใช้ และการขอใช้อาคารสถานที่ของสถานศึกษาให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง ควบคุมดูแล ปรับปรุง ซ่อมแซม บำรุงรักษาครุภัณฑ์ ให้อยู่ในสภาพเรียบร้อยต่อการใช้งาน และพัฒนาอาคารสถานที่ การอนุรักษ์พลังงาน การรักษาสภาพแวดล้อม และระบบสาธารณสุขของสถานศึกษาให้เป็นระเบียบและสวยงาม ประกอบกับจัดเวรยามดูแลอาคารสถานที่ของสถานศึกษาให้ปลอดภัยจากโจรภัยอัคคีภัยและภัยอื่น ๆ และให้คำแนะนำ ชี้แจง และอำนวยความสะดวกแก่บุคลากรในสถานศึกษาเกี่ยวกับงานในหน้าที่ รวมทั้งประสานงานและให้ความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อเสนอโครงการและรายงานการปฏิบัติงานในหน้าที่ตามลำดับชั้นตามที่ได้รับมอบหมาย

ผู้วิจัยกล่าวโดยสรุปได้ว่า ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ หมายถึง การสนับสนุนจัดหาซื้ออุปกรณ์การเรียนการสอน การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ครุภัณฑ์และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้แก่โรงเรียน การจัดตั้งงบประมาณ การจัดสรรงบประมาณ การใช้จ่ายงบประมาณ การอนุมัติงบประมาณ การตรวจสอบติดตาม และประเมินประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณ ตลอดจนการส่งเสริมพิทักษ์สิทธิเด็กดูแลที่มีความสามารถพิเศษ และส่งเสริมสนับสนุนให้โรงเรียนมีความพร้อมเป็นแหล่งบริการความรู้แก่ชุมชนและท้องถิ่นได้

4. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ซึ่งเป็นการควบคุมและตรวจสอบการดำเนินกิจกรรม รวมทั้งเป็นการแสดงถึงการปรับตัวในการมีส่วนร่วมต่อไป เพื่อให้เกิดความเข้าใจในด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ผู้วิจัยได้ศึกษาทำความเข้าใจจากนักการศึกษา ดังนี้

กมล ภูประเสริฐ (2544, หน้า 86) กล่าวว่า การวัดผลประเมินผลนั้นมีความสัมพันธ์กัน การวัดผล หมายถึง กระบวนการในการกำหนดค่าตัวเลขให้กับสิ่งของหรือเหตุการณ์ใด ๆ อย่างมีกฎเกณฑ์ส่วนการประเมินผล หมายถึง กระบวนการในการใช้ดุลพินิจหรือค่านิยมในการพิจารณาคุณค่า ความเหมาะสม หรือผลสัมฤทธิ์ของเหตุการณ์ โครงการหรือสิ่งอื่นใด หลังจากการเปรียบเทียบผลการวัดกับเป้าหมายหรือกับวัตถุประสงค์หรือเกณฑ์ที่กำหนดไว้

นงรัตน์ ศรีพรหม (2544, หน้า 21) กล่าวถึงรูปแบบการเข้ามามีส่วนร่วมด้านวิชาการของผู้ปกครอง ชุมชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ได้หลายรูปแบบ ดังนี้

1. เป็นผู้ส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กที่บ้าน พ่อแม่เป็นครูคนแรกของลูก การช่วยเหลือและกระตุ้น พัฒนาการด้านต่าง ๆ ในเด็ก เช่น พัฒนาการด้านภาษา การรักการอ่าน การปลูกฝังคุณธรรม พ่อแม่ผู้ปกครองนับว่ามีบทบาทสำคัญอย่างยิ่ง นอกจากนี้ ยังช่วยเหลือในเรื่องการบ้านของเด็กและยังช่วยแนะแนวได้เป็นอย่างดีอีกด้วย

2. การเป็นวิทยากร โรงเรียนควรจัดให้มีการสำรวจคนในชุมชนเพื่อเก็บข้อมูลความพร้อมในการช่วยเหลือด้านวิชาการ เช่น ใครมีความรู้ความสามารถ ความชำนาญพิเศษในเรื่องใด เพื่อเชิญมาเป็นวิทยากรช่วยสอน ทักษะความชำนาญเหล่านั้นในชั้นเรียน หรือเป็นคณะจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น เพื่อเป็นการขยายขอบเขตวิชาการจากหลักสูตรท้องถิ่น เพื่อเป็นการขยายขอบเขตวิชาการจากหลักสูตรและเพิ่มความน่าสนใจของการเรียนรู้

3. การเป็นผู้ช่วยครู โรงเรียนควรเปิดโอกาสและสนับสนุนให้ผู้ปกครองเข้ามาเยี่ยมชมเรียนหรือสังเกตการณ์ในชั้นเรียน ผู้ปกครองจะเข้าใจการดำเนินการเรียนการสอนได้ดีขึ้น และเป็นการสร้างความคุ้นเคยระหว่างครูกับผู้ปกครอง โรงเรียนอาจจัดทำโครงการผู้ปกครองอาสาสมัครขึ้นเพื่อช่วยเหลือครูในฐานะครูพิเศษช่วยสอน ช่วยดูแลเด็กปฐมวัย ช่วยปฏิบัติงานในโรงอาหาร งานห้องสมุด จัดทำสื่อ อุปกรณ์การเรียนและให้คำปรึกษาในด้านอื่น ๆ

4. การเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้จากหลักการที่ว่า “ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ” ซึ่งแนวการจัดการศึกษาดังกล่าว ครูจะต้องส่งเสริมผู้เรียนให้ได้พัฒนาตนเองตามความถนัด ตามความสนใจ ฝึกประสบการณ์จริง จัดแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย การเรียนการสอนจึงไม่ได้จำกัดอยู่แต่เพียงภายในห้องเรียนเท่านั้น โรงเรียน

จำเป็นต้องดำเนินการให้การจัดการเรียนรู้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครองและชุมชน เพื่อร่วมพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ ชุมชนเป็นแหล่งเรียนรู้ที่ดีมากอย่างหนึ่ง มีสิ่งที่น่าสนใจอย่างหลากหลายเป็นแหล่งวิทยาการที่โรงเรียน ครูผู้สอนสามารถใช้ได้อย่างสะดวก นักเรียนสามารถเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้อย่างมากมาย จากคนเฒ่าคนแก่ในชุมชน เช่น ประวัติความเป็นมาของชุมชน วิถีชีวิตที่สำคัญในชุมชน ศิลปวัฒนธรรม อาชีพ ป่าชุมชน แหล่งท่องเที่ยว ฯลฯ นอกจากนั้นในแต่ละชุมชนยังมีสถานประกอบการที่นักเรียนจะได้เรียนรู้และฝึกทักษะด้านการประกอบอาชีพต่าง ๆ ตามความสนใจ เช่น การทอผ้า การแกะสลัก การเลี้ยงสัตว์ การซ่อมจักรยานยนต์ เป็นต้น

5. เป็นผู้ร่วมประเมินผล ในปีการศึกษาแต่ละปี โรงเรียนควรจัดให้มีการประเมินผลการดำเนินงาน โดยเชิญผู้ปกครอง ชุมชน ร่วมเป็นคณะกรรมการประเมินผลการดำเนินงาน เช่น ประเมินแผนงาน/ โครงการต่าง ๆ ว่าบรรลุเป้าหมายหรือไม่อย่างไร มีปัญหาอุปสรรคอะไร และมีผลกระทบอย่างไรบ้าง เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานในปีต่อไป และสรุปรายงานผลการดำเนินงานของโรงเรียนให้หน่วยงานต้นสังกัดและสาธารณชนทราบ นอกจากนี้ ในการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่งประเมินจากสภาพที่แท้จริง (Authentic assessment) โรงเรียนควรให้โอกาสผู้ปกครองเป็นผู้ร่วมประเมินผลงาน และตรวจสอบพัฒนาการความก้าวหน้าของนักเรียนด้วย

6. ด้านกิจกรรมอื่น ๆ ในโรงเรียนในแต่ละปีการศึกษาทุกโรงเรียนจะมีโครงการ/กิจกรรมเสริมหลักสูตรเกือบตลอดปี โรงเรียนควรเปิดโอกาสให้กับผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมโดยเชิญมาเป็นแขกของโรงเรียนหรือร่วมเป็นคณะกรรมการจัดงานในกิจกรรมต่าง ๆ เป็นต้นว่า กิจกรรมวันสำคัญ การแข่งขันกีฬา การจัดนิทรรศการแสดงผลงานนักเรียน ฯลฯ นอกจากนี้ให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนแล้ว โรงเรียนควรนำคณะครูนักเรียน เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนด้วย เช่น งานบุญประเพณีและวัฒนธรรมในชุมชน การร่วมพัฒนาหมู่บ้าน แหล่งน้ำ สถานที่สาธารณะอื่นๆ เป็นต้น

ปัญญา แก้วกิติย (2545, หน้า 29-30) กล่าวว่า การวัดผลประเมินผล หมายถึง กระบวนการที่ครูใช้พัฒนาคุณภาพผู้เรียน จะช่วยให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่แสดงพัฒนาการความก้าวหน้าและความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียน

สำนักงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547, หน้า 9) กล่าวถึงขอบข่ายงานวิชาการที่สถานศึกษา จะต้องปฏิบัติในด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน โดยสถานศึกษาจะต้องกำหนดระเบียบวัดและประเมินผล โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย เพื่อพิจารณาการร่างระเบียบประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลาง แล้วเสนอคณะกรรมการสถานศึกษาให้ความเห็นชอบประสานการจัดการวัดผลประเมินผลระดับสถานศึกษา และแต่งตั้ง

คณะกรรมการเทียบโอนผลการเรียน จัดทำมาตรฐาน กรอบและเกณฑ์การประเมิน เพื่อการเทียบโอน ผลการเรียนของสถานศึกษา เพื่อเสนอความเห็นชอบของสถานศึกษาและผู้ปกครองที่มีต่อผู้เรียน เกี่ยวกับผลการเรียน ประกอบกับการนิเทศการศึกษา สถานศึกษาส่งเสริมระบบการนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอนภายในสถานศึกษา ร่วมกับคณะกรรมการสถานศึกษา และร่วมวางแผนนิเทศ ภายในสถานศึกษา โดยใช้กิจกรรมที่หลากหลายและเหมาะสมกับสถานศึกษา ตลอดจนจัดทำเครื่องมือ นิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอน เพื่อให้การดำเนินงานการเรียนการสอนตามที่ได้รับ มอบหมายบรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ และนำผลการนิเทศมาปรับปรุง พัฒนาองค์ความรู้ใหม่ อย่างต่อเนื่อง จนเกิดผลดีต่อการจัดประสบการณ์เรียนรู้ อีกทั้งยังพัฒนาระบบการนิเทศภายใน สถานศึกษา โดยหัวหน้ากลุ่มสาระ ผู้บริหาร คณะกรรมการสถานศึกษาแบบกัลยาณมิตร เพื่อให้ทัน ต่อสถานการณ์โลกและสังคมที่เปลี่ยนแปลง อีกทั้งมีการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา สถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนแนวทางการดำเนินงานของสถานศึกษาในการจัดทำ ระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ การพัฒนามาตรฐาน การศึกษา การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาหรือแผนกลยุทธ์ และแผนปฏิบัติการประจำปี การดำเนินงานตามแผน การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาประจำปี และการจัดระบบ การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ควรยึดหลักการการมีส่วนร่วมของชุมชน ตลอดจนประเมินผล การดำเนินงานและความก้าวหน้าของการพัฒนาสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา แล้วจัดทำ รายงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาประจำปี เสนอต่อกรรมการสถานศึกษา และหน่วยงาน ต้นสังกัด

เถลิง องอาจ (2552, หน้า 56) กล่าวว่า การประเมินผล หมายถึง การประเมินผู้เรียน ตามสภาพจริง โดยวิธีการประเมินผู้เรียนในหลายวิธี ได้แก่ การสังเกตพฤติกรรม การเรียน และการร่วมกิจกรรม การใช้แฟ้มสะสมงาน การทดสอบการสัมภาษณ์ควบคู่ไปกับกระบวนการ เรียนการสอน โดยมีแนวปฏิบัติ ดังนี้

1. กำหนดระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลของการศึกษา
2. ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการวัดผลและประเมินผลแต่ละรายวิชาให้สอดคล้องกับ มาตรฐานการศึกษาสาระการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรม การเรียนรู้
3. ส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน โดยเน้นการประเมิน ตามสภาพจริงจากกระบวนการปฏิบัติและผลงาน
4. มีการเทียบโอนความรู้ทักษะประสบการณ์และผลการเรียนจากสถานศึกษาอื่น สถานประกอบการและอื่น ๆ ตามแนวทางที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

5. พัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน

ผู้วิจัย สรุปได้ว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล หมายถึง การมีส่วนร่วมในการประเมินโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ในโรงเรียน รับทราบผลการปฏิบัติงานประจำปี รับทราบผลการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียนทุก ๆ ภาคเรียน เพื่อเสนอแนะปรับปรุงรายงานผลการปฏิบัติงานของโรงเรียนให้สมบูรณ์ ก่อนที่จะนำไปเผยแพร่ออกสู่สาธารณชน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา กับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มพนัสนิคม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะ และการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

แวน วิรุฬเลิศ (2546) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และมาตรฐานการบริหารของโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชุมพร ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจมีอันดับดีที่สุด และการมีส่วนร่วมตามความคิดเห็นของผู้แทนทุกกลุ่ม โดยภาพรวมและอีกสองรายด้าน คือ ด้านการตัดสินใจ และด้านผลประโยชน์ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับมาตรฐานการบริหารโรงเรียนของผู้บริหาร โรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้แทนทุกกลุ่ม ทั้งโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ชัชวาล คำแข่ง (2547) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียน กับประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดเขตการศึกษา 1 ผลการวิจัย พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหาร โรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก และรายด้าน พบว่า คุณลักษณะด้านคุณธรรมจริยธรรม อยู่ในอันดับสูงสุด ได้แก่ เป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริต เป็นผู้ที่ตรงต่อเวลา และเป็นผู้ที่ละเว้นจากการเล่นการพนัน การวิจัยยังพบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

กาญจนา สิริวงศาธรรมิ (2550) ได้ศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร ผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารกับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความสัมพันธ์กันทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยด้านบทบาท

ของผู้นำประกอบด้วยผู้นำในการเปลี่ยนแปลง มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 พฤติกรรมของผู้นำ ประกอบด้วย ผู้สื่อสาร ผู้ร่วมงาน ผู้สอน และผู้กระตุ้นสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วารภรณ์ ดำรงวัฒนกุล (2550) ได้ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสนามชัยเขต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยองเขต 2 ผลการวิจัย พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านบุคลิกภาพ มีอันดับสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารแต่งกายสุภาพ มีความสุขุมรอบคอบในการปฏิบัติงาน และมีความกระตือรือร้นในการทำงาน

สุดาวรรณ เต็มเปี่ยม (2553) ได้ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยองเขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านบุคลิกภาพอยู่ในอันดับสูงสุด ได้แก่ ความกระตือรือร้นในการทำงาน สุขุมรอบคอบในการปฏิบัติงาน และแต่งกายสุภาพ

บุญเพ็ง กุละนาม (2550) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านหนองบัว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกนคร เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการวางแผนการจัดการศึกษา และด้านการจัดการหลักสูตร อยู่ในระดับปานกลาง ด้านการจัดการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก

ทศพร ผลทวีคุณ (2551) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล และด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

ทิพย์ทิพวา วุฒิวัย (2551) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนลาดบัวหลวงไพโรจน์วิทยา อำเภอลาดบัวหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้านวิชาการเป็นอันดับแรก รองลงมา คือ ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ด้านกิจการนักเรียน และด้านบริหารทั่วไป ตามลำดับ

ปรารภ หลงสมบุญ (2552) ได้ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหาร โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านบุคลิกภาพ และลักษณะเกี่ยวข้องกับงาน รองลงมา ด้านลักษณะทางสังคม ด้านสติปัญญา ด้านความรู้ความสามารถ ด้านลักษณะทางกาย และสุดท้าย คือ ภูมิหลังทางสังคม ส่วนการมีส่วนร่วมของชุมชน ผลการวิจัย พบว่า อยู่ในอันดับแรก คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ อันดับที่สอง คือ การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ และถัดมา คือ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ลำดับสุดท้าย คือ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

วรลักษณ์ พลรบ (2553) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองที่ส่งผลต่อการปฏิบัติตามมาตรฐานการศึกษาพัฒนาเด็กเล็กของเทศบาล ผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การมีส่วนร่วมในการประเมินผล มีอันดับที่ดีที่สุด ส่วนการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาล ทั้งในภาพรวมและในมาตรฐานด้านต่าง ๆ คือ ด้านบุคลากร ด้านศูนย์เด็กเล็ก และด้านผู้เรียน ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล และการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ยกเว้น ด้านผู้เรียนที่มีการมีส่วนร่วมในการดำเนินการร่วมส่งผลด้วย โดยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บวรลักษณ์ ศักดิ์วิไลพร (2553) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมทั้ง 4 ด้าน คือ การมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมด้านการปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมในด้านผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผลในภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาทั้ง 4 ด้าน คือ การมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมด้านการปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมด้านผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมด้านการประเมินผลกับประสิทธิผลงานวิชาการ ในภาพรวมมีความสัมพันธ์ระดับมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

วันชัย สุตรีศาสตร์, สมศักดิ์ คำศรี, ปรีชา เพ็ชรดวงษ์ และสุรเชษฐ์ พลละเอี่ยม (2554) ได้ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมและรายด้านทุกด้าน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย

ได้แก่ ด้านความเป็นผู้นำ ด้านบุคลิกภาพ ด้านคุณธรรมจริยธรรม และด้านความสามารถ ในการบริหาร ตามลำดับ และการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพกับขนาดโรงเรียนของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ฉัฐยาภรณ์ เล็กสิงโต (2554) ได้ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ ตามการรับรู้ของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองบอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาระยะของ เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ ตามการรับรู้ของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองบอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาระยะของ เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงตามคะแนนเฉลี่ยจาก มากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านคุณธรรม ด้านความเป็นผู้นำ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านบวกมิตรภาพ ด้านความรู้ความสามารถ และด้านเทคนิคการประชุม

สมชาย พะโยม (2554) ได้ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ ของครูผู้สอนระดับประถมศึกษา ในอำเภอแก่งหางแมว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ ของครูผู้สอนระดับประถมศึกษาในอำเภอแก่งหางแมว โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านความรู้ความสามารถ ด้านภาวะผู้นำ และด้านบุคลิกภาพ

สมจิตร จำปาสาร (2556) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการจัดการ โรงเรียนมัธยมศึกษา เขต 24 ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยที่ส่งผล ต่อการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามี 4 ด้าน คือ ด้านคุณลักษณะของผู้บริหาร ด้านความรู้ ความเข้าใจในการจัดการศึกษา ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และด้านสภาพแวดล้อม ภายในและภายนอกโรงเรียน

ชยาภัสร์ วงษ์ประภารัตน์ (2557) ได้ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครู ในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาคลองหาด สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหาร สถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครู ในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาของงาน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านบุคลิกภาพ ด้านภาวะผู้นำ ด้านความรู้ ความสามารถ ด้านคุณธรรมจริยธรรม และด้านมนุษยสัมพันธ์

ยุพิน ไชยรินทร์ (2557) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา กับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในอำเภอสนามชัยเขต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านบุคลิกภาพ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านความรู้ความสามารถในการทำงาน และด้านความเป็นผู้นำ ตามลำดับ และการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในอำเภอสนามชัยเขต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 โดยรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน และการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ตามลำดับ เมื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา กับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัย พบว่า โดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านมีความสัมพันธ์ทางบวกสูงทุกด้าน ยกเว้น ด้านบุคลิกภาพ มีความสัมพันธ์ทางบวกปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วุฒิไกร จันสามารถ (2553) ได้ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ ในเขตอำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ ในเขตอำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงตามคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านบุคลิกภาพ ที่ดี ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความซื่อสัตย์ ด้านวิสัยทัศน์ ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม

สมรักษ์ อินทนุวัฒน์ (2557) ได้ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของครูจังหวัดปทุมธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา เขต 4 ผลการวิจัย พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู จังหวัดปทุมธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา เขต 4 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านความรู้ความสามารถ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความเป็นผู้นำ และด้านบุคลิกภาพ

ณัฐนันท์ ธนัประยูร (2559) ได้ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหาร

สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ยกเว้น ด้านคุณธรรม ด้านความรู้ทางวิชาการ ด้านประสบการณ์ และด้านความสามารถในการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับปานกลาง

สาวิตรี ฤทธิกุล (2559) ได้ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ ของชุมชนบางเป้ง ตำบลแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี ผลการวิจัย พบว่า คุณลักษณะ ของผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชนบางเป้ง ตำบลแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี โดยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยจากมาก ไปหาน้อย 3 อันดับแรกได้แก่ คุณลักษณะ ด้านบุคลิกภาพคุณลักษณะ ด้านคุณธรรมจริยธรรม และคุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถ ในการบริหารตามลำดับ

จากงานวิจัยในประเทศ ผู้วิจัย สรุปได้ว่า ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหาร สถานศึกษา กับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มพนัสนิคม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 จะส่งผลต่อ ความสำเร็จในการพัฒนาสถานศึกษาให้ปรับเปลี่ยนไปในแนวทางที่ดีขึ้น ตลอดจนเป็นข้อมูล พื้นฐานสำหรับใช้ในการวางแผนเพื่อปรับเปลี่ยนกระบวนการบริหารให้เหมาะสมกับองค์การ ของตนมากที่สุด

งานวิจัยในต่างประเทศ

Pallozzi (1981) ได้ศึกษารูปแบบของชุมชนต่อการเข้าไปเกี่ยวข้องกับภาคตัดสินใจ ของโรงเรียนท้องถิ่นในมลรัฐนิวเจอร์ซีย์ ประเทศสหรัฐอเมริกา โดยสอบถามจากคณะกรรมการศึกษา ผลการวิจัย พบว่า รูปแบบที่ใช้ในการจัดการศึกษาควรขยายไปเป็นรูปแบบของชุมชนเมือง ด้วยการจัดการศึกษาในโรงเรียน ควรร่วมมือกันทุกฝ่ายโรงเรียน ไม่ควรยึดติดอยู่กับนโยบายมากนัก ส่วนฝ่ายชุมชนควรเสนอนโยบายที่ตรงกับความสามารถของตน และสิ่งที่ชุมชนควรคำนึงถึง คือ ความรับผิดชอบในกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น และอยู่ในวิสัยที่เป็นไปได้

King (1984) ได้ศึกษาโรงเรียนในฐานะเป็นชุมชนกับความสัมพันธ์ของสิ่งแวดล้อม ในโรงเรียน มีจุดมุ่งหมายในการวิจัย เพื่อแสดงให้เห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนสามารถลดความแตกแยก ของชุมชน โดยการสร้างความสัมพันธ์ ด้วยวิธีการทางประชาธิปไตยให้เกิดความรู้สึกว่าโรงเรียน เป็นส่วนหนึ่งของชุมชน ผลการศึกษา พบว่า หากเปิดโอกาสให้บุคคลได้เข้าไปเกี่ยวข้อง หรือมีส่วนในการสร้างกฎเกณฑ์ จะทำให้เขาเกิดความรู้สึกว่าต้องรักษากฎเกณฑ์นั้นไว้ และถ้าหาก ให้เข้าร่วมงานเขาจะเป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และรับผิดชอบต่อการดำเนินงานของโรงเรียน ความแตกแยกจะลดน้อย

Brittingham (1998) ได้ศึกษาลักษณะของการมีส่วนร่วมของโรงเรียนครอบครัว และชุมชน ที่ประสบความสำเร็จ ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษา ที่จะทำให้ห้องเรียนมีคุณภาพและพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ครูจะต้องประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครอง เข้าใจในการจัดการเรียนการสอนว่าจะสอนอะไร สอนอย่างไร และผู้ปกครองจะเข้ามามีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษาอย่างไร ซึ่งสิ่งที่ผู้ปกครองและชุมชนต้องตระหนัก คือ การเข้ามามีส่วนรวม ในการส่งเสริมด้านสังคม อารมณ์ และความก้าวหน้าทางด้านวิชาการของเด็ก

จากเอกสารและงานวิจัยดังกล่าว สรุปได้ว่า ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหาร สถานศึกษา กับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มพนัสนิคม 1 จะเป็นการรวบรวมความคิด วางแผนกิจกรรม สนับสนุนความสัมพันธ์ระหว่าง ครอบครัว และชุมชน โดยเปิดโอกาสให้บุคคลได้เข้าไปเกี่ยวข้องหรือมีส่วนร่วมดำเนินงาน ของโรงเรียน ในการสร้างกฎเกณฑ์ ในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา ผู้วิจัยได้มุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา กับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มพนัสนิคม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 โดยมีขั้นตอนของการดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา กับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มพนัสนิคม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 มีดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติงานในกลุ่มพนัสนิคม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ประจำปีการศึกษา 2559 จำนวน 110 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติงานในกลุ่มพนัสนิคม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ประจำปีการศึกษา 2559 ซึ่งได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie and Morgan (1981, pp. 607-610) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 86 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) โดยใช้รายโรงเรียน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ลำดับ	ชื่อโรงเรียน	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1.	โรงเรียนวัดเชิดสำราญ	17	14
2.	โรงเรียนวัดบ้านกลาง	15	12
3.	โรงเรียนวัดหน้าพระธาตุ	12	10
4.	โรงเรียนวัดบ้านศาลา	9	7
5.	โรงเรียนวัดนากระรอก	23	18
6.	โรงเรียนบ้านหนองขยาด	15	12
7.	โรงเรียนวัดใหม่ท่าโพธิ์	8	6
8.	โรงเรียนวัดหนองม่วงใหม่	7	3
9.	โรงเรียนบ้านหนองหัวหมู	4	4
รวม		110	86

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นสำหรับสอบถามเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา กับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มพนัสนิคม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลบุรี เขต 2 ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) เกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มพนัสนิคม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลบุรี เขต 2 ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ 1) ด้านบุคลิกภาพ 2) ด้านคุณธรรมจริยธรรม 3) ด้านความรู้ความสามารถในการบริหารงาน 4) ด้านมนุษยสัมพันธ์ 5) ด้านความเป็นผู้นำ มีข้อคำถาม 41 ข้อ ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ของ Likert (1967, pp. 16-24) โดยกำหนดคะแนน ดังนี้

- 5 คะแนน หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีคุณลักษณะอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 คะแนน หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีคุณลักษณะอยู่ในระดับมาก
- 3 คะแนน หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีคุณลักษณะอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 คะแนน หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีคุณลักษณะอยู่ในระดับน้อย
- 1 คะแนน หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีคุณลักษณะอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ 3) การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และ 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล มีข้อคำถาม 29 ข้อ ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ของ Likert (1967, pp. 16-24) โดยกำหนดคะแนน ดังนี้

5 คะแนน หมายถึง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับมากที่สุด

4 คะแนน หมายถึง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับมาก

3 คะแนน หมายถึง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับปานกลาง

2 คะแนน หมายถึง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับน้อย

1 คะแนน หมายถึง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับน้อยที่สุด

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถาม โดยมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี หลักการ งานวิจัยที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา กับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มพหุสนิยม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2

2. กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยจากการประมวลความรู้และข้อมูลที่ศึกษาในเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยผู้วิจัยได้พัฒนาแบบสอบถามของยุพิน ไชยรินทร์ (2557) เพื่อเป็นข้อมูลในการสร้างแบบสอบถาม

3. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษางานนิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและขอรับความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ เพื่อนำมาแก้ไขปรับปรุงสร้างเป็นแบบสอบถาม

4. นำแบบสอบถามเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยใช้วิธี (Index of item-objective congruence: IOC) (บรรดล สุขปิติ, 2551, หน้า 170) และความถูกต้องของภาษา โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน คือ

- 4.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
- 4.2 ดร.ชัยพจน์ รั้งงาม อาจารย์ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
- 4.3 นายชุตติเดช สุขรัตน์สกุล ผู้อำนวยการ โรงเรียนวัดเชิดตำราญ (บ้านเชิดวิทยาการ) ประชานุกรมกร กลุ่มพนัสนิคม 1

ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

- +1 หมายถึง แน่ใจว่าแบบสอบถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์
- 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าแบบสอบถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์
- 1 หมายถึง แน่ใจว่าแบบสอบถามไม่มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

เกณฑ์การผ่านค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อสอดคล้องกับ วัตถุประสงค์ (Index of item objective congruence: IOC) ที่มีค่าตั้งแต่ .67 ขึ้นไป แสดงว่าข้อคำถามนั้น วัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์หรือตามเนื้อหา แสดงว่าแบบสอบถามนั้นใช้ได้ โดยใช้สูตร ดังนี้

$$\text{สูตร} \quad \text{IOC} = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC หมายถึง ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์

$\sum R$ หมายถึง ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ

N หมายถึง จำนวนผู้ทรงคุณวุฒิ

5. นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไข ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ เสนอคณะกรรมการผู้ควบคุมงานนิพนธ์เพื่อตรวจพิจารณา แล้วนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับประชากรที่ไม่ใช่ จำนวน 30 คน

6. นำข้อมูลจากการทดลองใช้มาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Item discrimination power) โดยใช้ค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient) ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมทั้งฉบับ (Item-total correlation) ได้อำนาจจำแนกรายข้อระหว่างของแบบสอบถามแต่ละตอน ดังนี้

6.1 คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มพนัสนิคม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ได้ค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง .25-.78

6.2 การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดการศึกษาของกลุ่มพนัสนิคม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ได้ค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .41-.77

7. ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของ Cronbach (1990, pp. 202-204) และได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามแต่ละตอน ดังนี้

7.1 คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มพนัสนิคม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .95

7.2 การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดการศึกษาของกลุ่มพนัสนิคม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .93

8. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบ และมีความสมบูรณ์ไปใช้ในการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ขอนหนังสือรับรองจากภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ไปถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูล

2. นำหนังสือเสนอผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ แล้วนำหนังสือขอความร่วมมือเก็บรวบรวมข้อมูลส่งถึงผู้อำนวยการโรงเรียนกลุ่มโรงเรียนพนัสนิคม 1 เพื่ออำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3. นำแบบสอบถาม (Questionnaire) จำนวน 86 ฉบับ ไปเก็บข้อมูลกับครูที่ปฏิบัติงานในกลุ่มพนัสนิคม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ประจำปีการศึกษา 2559 ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย โดยผู้วิจัยได้เก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง

4. ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาและคัดเลือกฉบับที่สมบูรณ์ เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูล

5. ทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ และสมมติฐานของการวิจัยต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการตามวิธีการ ดังนี้

1. นำแบบสอบถามที่เกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษากับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มพนัสนิคม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลบุรี เขต 2 มาการแจกแจงความถี่ (f) และค่าร้อยละ (%)

2. นำแบบสอบถามตอนที่ 1 ที่เกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มพนัสนิคม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลบุรี เขต 2 ลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) ตามแนวคิดของ Likert (1967, pp. 16-24) แปลความหมายของคะแนน และค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) โดยใช้เกณฑ์ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556, หน้า 121)

4.51-5.00 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีคุณลักษณะอยู่ในระดับมากที่สุด

3.51-4.50 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีคุณลักษณะอยู่ในระดับมาก

2.51-3.50 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีคุณลักษณะอยู่ในระดับปานกลาง

1.51-2.50 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีคุณลักษณะอยู่ในระดับน้อย

1.00-1.50 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีคุณลักษณะอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. นำแบบสอบถามตอนที่ 2 ที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มพนัสนิคม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลบุรี เขต 2 ลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) ตามแนวคิดของ Likert (1967, pp.16-24) แปลความหมายของคะแนน และค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) โดยใช้เกณฑ์ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556, หน้า 122)

4.51-5.00 หมายถึง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับมากที่สุด

3.51-4.50 หมายถึง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับมาก

2.51-3.50 หมายถึง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับปานกลาง

1.51-2.50 หมายถึง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับน้อย

1.00-1.50 หมายถึง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับน้อยที่สุด

เกณฑ์การแปลความหมายค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีเกณฑ์ ดังนี้ Best (1981, p. 255) มีรายละเอียด ดังนี้

0.81-1.00 หมายถึง คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษากับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ในระดับสูงมาก

0.61-0.80 หมายถึง คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษากับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ในระดับในระดับสูง

0.41-0.60 หมายถึง คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษากับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ในระดับปานกลาง

0.21-0.40 หมายถึง คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษากับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ในระดับต่ำ

0.00-0.20 หมายถึง คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษากับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ในระดับต่ำมาก

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษากับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มพหุคูณ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 เป็นรายด้านและรายข้อ ใช้สถิติหาค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

2. ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษากับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มพหุคูณ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ใช้สถิติการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้มุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา กับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในกลุ่มพนัสนิคม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 ซึ่งผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลความหมายของข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean)
SD	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)
r	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
X	แทน	คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา
X_1	แทน	ด้านบุคลิกภาพ
X_2	แทน	ด้านคุณธรรมจริยธรรม
X_3	แทน	ด้านความรู้ความสามารถในการบริหารงาน
X_4	แทน	ด้านมนุษยสัมพันธ์
X_5	แทน	ด้านความเป็นผู้นำ
Y	แทน	การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
Y_1	แทน	ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
Y_2	แทน	ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ
Y_3	แทน	ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์
Y_4	แทน	ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล
*	แทน	ค่าความน่าจะเป็นของนัยสำคัญทางสถิติ

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้
 ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ระดับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มพนัสนิคม 1
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการ
 สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มพนัสนิคม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
 ชลบุรี เขต 2

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา
 กับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่ม
 พนัสนิคม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ระดับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มพนัสนิคม 1
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 เป็นรายด้านและรายข้อ รายละเอียด
 ดังตารางที่ 2-7

ตารางที่ 2 ค่าคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ คุณลักษณะของผู้บริหาร
 สถานศึกษา ในกลุ่มพนัสนิคม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี
 เขต 2 โดยรวม

ข้อ	คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน	<i>n</i> = 86		ระดับ	อันดับ
		$\bar{X}$	<i>SD</i>		
1.	ด้านบุคลิกภาพ	4.10	0.43	มาก	1
2.	ด้านคุณธรรมจริยธรรม	3.82	0.55	มาก	4
3.	ด้านความรู้ความสามารถในการบริหารงาน	3.79	0.59	มาก	5
4.	ด้านมนุษยสัมพันธ์	3.90	0.49	มาก	2
5.	ด้านความเป็นผู้นำ	3.89	0.51	มาก	3
	รวม	3.90	0.41	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มพนัสนิคม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงอันดับตามคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ด้าน ได้แก่ ด้านบุคลิกภาพ ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านความเป็นผู้นำ ตามลำดับ

ตารางที่ 3 ค่าคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มพนัสนิคม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 ด้านบุคลิกภาพ

ข้อ	คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านบุคลิกภาพ	<i>n</i> = 86		ระดับ	อันดับ
		$\bar{X}$	<i>SD</i>		
1.	มีสุขภาพแข็งแรง	4.24	0.80	มาก	1
2.	การแต่งกายสุภาพเรียบร้อยและถูกกาลเทศะ	4.22	0.79	มาก	2
3.	การมีกิจกรรมรยาทสุภาพอ่อนโยน	4.21	0.83	มาก	4
4.	การพูดจาไพเราะและน่าเชื่อถือ	3.77	0.84	มาก	8
5.	การวางตนเหมาะสมและถูกกาลเทศะ	3.80	0.72	มาก	7
6.	มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ รู้จักควบคุมอารมณ์	4.16	0.67	มาก	6
7.	มีความเชื่อมั่นในตนเอง	4.20	0.59	มาก	5
8.	การมีความอดทนอดกลั้นต่อสภาวะตึงเครียด	4.21	0.60	มาก	3
รวม		4.10	0.43	มาก	

จากตารางที่ 3 พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มพนัสนิคม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 ด้านบุคลิกภาพ โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงอันดับตามค่าคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ มีสุขภาพแข็งแรง การแต่งกายสุภาพเรียบร้อยและถูกกาลเทศะ และการมีความอดทนอดกลั้นต่อสภาวะตึงเครียด ตามลำดับ ข้อที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อที่ 4

ตารางที่ 4 ค่าคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ คุณลักษณะของผู้บริหาร
สถานศึกษา ในกลุ่มพนัสนิคม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ชลบุรี เขต 2 ด้านคุณธรรมจริยธรรม

ข้อ	คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านคุณธรรมจริยธรรม	<i>n</i> = 86		ระดับ	อันดับ
		$\bar{X}$	<i>SD</i>		
1.	ผู้บริหารมีความซื่อสัตย์สุจริต	3.94	0.71	มาก	4
2.	การประพฤติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา	4.17	0.74	มาก	1
3.	การมีความยุติธรรมและให้ความเสมอภาคกับทุกคน	4.13	0.72	มาก	2
4.	มีความเสียสละ อุทิศตนเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม	3.74	0.78	มาก	8
5.	มีความเสียสละอุทิศตนเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม	3.51	0.72	มาก	11
6.	มีความรับผิดชอบในหน้าที่การงาน	3.78	0.74	มาก	6
7.	บริหารงานด้วยความโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้	3.77	0.76	มาก	7
8.	ผู้บริหารประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี	3.64	0.84	มาก	9
9.	ยึดหลักคุณธรรมและความถูกต้องในการแก้ปัญหา	3.56	0.82	มาก	10
10.	มีความเมตตากรุณาต่อผู้ร่วมงาน	3.79	0.90	มาก	5
11.	ผู้บริหารให้โอกาสเพื่อร่วมงานได้แสดงความสามารถ	3.97	0.86	มาก	3
รวม		3.82	0.55	มาก	

จากตารางที่ 4 พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มพนัสนิคม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ด้านคุณธรรมจริยธรรม โดยรวม และรายชื่ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงอันดับตามค่าคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ การประพฤติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา การมีความยุติธรรม และให้ความเสมอภาค และกับทุกคนผู้บริหารให้โอกาสเพื่อร่วมงานได้แสดงความสามารถ ตามลำดับ ข้อที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อที่ 5

ตารางที่ 5 ค่าคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มพนัสนิคม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ด้านความรู้ความสามารถในการบริหารงาน

ข้อ	คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านความรู้ความสามารถในการบริหารงาน	<i>n</i> = 86		ระดับ	อันดับ
		$\bar{X}$	<i>SD</i>		
1.	มีความรู้ทันต่อเหตุการณ์	3.86	0.90	มาก	4
2.	มีความรู้ความสามารถในการกำหนดนโยบาย กลยุทธ์ และแผนพัฒนาการศึกษา	3.93	0.98	มาก	2
3.	ผู้บริหารสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน	3.69	0.90	มาก	5
4.	มีความสามารถในการประสานงาน	3.47	0.76	ปานกลาง	7
5.	มีความรู้ความเข้าใจกฎหมาย กฎข้อบังคับ และระเบียบแบบแผนเกี่ยวกับการปฏิบัติงานในสถานศึกษา	3.59	0.83	มาก	6
6.	ผู้บริหารเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตน	3.87	0.82	มาก	3
7.	ผู้บริหารสามารถให้คำปรึกษา แนะนำการปฏิบัติงานเมื่อผู้ร่วมงานมีปัญหาขัดข้อง	4.10	0.78	มาก	1
รวม		3.79	0.59	มาก	

จากตารางที่ 5 พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มพนัสนิคม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ด้านความรู้ความสามารถในการบริหารงาน โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงอันดับตามค่าคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารสามารถให้คำปรึกษา แนะนำการปฏิบัติงานเมื่อผู้ร่วมงานมีปัญหาขัดข้อง มีความรู้ความสามารถในการกำหนดนโยบาย กลยุทธ์และแผนพัฒนาการศึกษา และผู้บริหารเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตน ตามลำดับ ข้อที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อที่ 4

ตารางที่ 6 ค่าคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ คุณลักษณะของผู้บริหาร
สถานศึกษาในกลุ่มพนัสนิคม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ชลบุรี เขต 2 ด้านมนุษยสัมพันธ์

ข้อ	คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านมนุษยสัมพันธ์	n = 86		ระดับ	อันดับ
		$\bar{X}$	SD		
1.	เป็นคนยิ้มแย้มแจ่มใส	3.78	0.86	มาก	5
2.	มีความเป็นกันเองกับผู้ร่วมงาน	4.31	0.82	มาก	1
3.	ผู้บริหารสามารถปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม	3.67	0.80	มาก	7
4.	การยกย่องให้เกียรติผู้ร่วมงานอย่างจริงใจ	3.66	0.75	มาก	8
5.	ผู้บริหารใจกว้างยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	3.98	0.78	มาก	3
6.	การรับฟังปัญหาของผู้ร่วมงาน	3.90	0.75	มาก	4
7.	การมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนร่วมงานและบุคคลทั่วไป	4.19	0.79	มาก	2
8.	การช่วยเหลือผู้ร่วมงานเมื่อมีปัญหาด้วยความเต็มใจ	3.74	0.78	มาก	6
	รวม	3.90	0.49	มาก	-

จากตารางที่ 6 พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มพนัสนิคม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ด้านมนุษยสัมพันธ์ โดยรวม และรายชื่ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงอันดับตามค่าคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ มีความเป็นกันเองกับผู้ร่วมงาน การมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนร่วมงานและบุคคลทั่วไป และผู้บริหารใจกว้างยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ตามลำดับ ข้อที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อที่ 4

ตารางที่ 7 ค่าคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ คุณลักษณะของผู้บริหาร
สถานศึกษาในกลุ่มพนัสนิคม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ชลบุรี เขต 2 ด้านความเป็นผู้นำ

ข้อ	คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านความเป็นผู้นำ	$n = 86$		ระดับ	อันดับ
		$\bar{X}$	SD		
1.	การเป็นผู้มีวิสัยทัศน์กว้างไกล	4.03	0.79	มาก	2
2.	มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	3.95	0.75	มาก	3
3.	มีเฉลียวฉลาด มีปฏิภาณไหวพริบ	3.90	0.75	มาก	4
4.	การสร้างทีมงาน จูงใจผู้ร่วมงานให้เต็มใจปฏิบัติงาน	3.78	0.76	มาก	6
5.	ผู้บริหารมีความสามารถในการตัดสินใจสั่งการ	4.14	0.77	มาก	1
6.	ผู้บริหารมีความสามารถในการพูด	3.86	0.75	มาก	5
7.	การควบคุม กำกับ ติดตามงานให้บรรลุตามวัตถุประสงค์	3.55	0.73	มาก	7
รวม		3.89	0.51	มาก	-

จากตารางที่ 7 พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มพนัสนิคม 1 สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ด้านความเป็นผู้นำ โดยรวมและรายข้ออยู่ใน
ระดับมาก โดยเรียงอันดับตามค่าคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้บริหาร
มีความสามารถในการตัดสินใจสั่งการ การเป็นผู้มีวิสัยทัศน์กว้างไกล และมีความคิดริเริ่ม
สร้างสรรค์ ตามลำดับ ข้อที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อที่ 7

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มพนัสนิคม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ชลบุรี เขต 2 รายละเอียดดังตารางที่ 8-12

ตารางที่ 8 ค่าคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มพนัสนิคม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 โดยรวม

ข้อ	การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยรวม	$n = 86$		ระดับ	อันดับ
		$\bar{X}$	SD		
1.	ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	3.82	0.52	มาก	3
2.	ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ	3.95	0.46	มาก	1
3.	ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์	3.79	0.59	มาก	4
4.	ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	3.89	0.59	มาก	2
	รวม	3.86	0.39	มาก	-

จากตารางที่ 8 พบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มพนัสนิคม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงอันดับตามค่าคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล และด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ตามลำดับ

ตารางที่ 9 ค่าคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มพนัสนิคม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

ข้อ	การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	$n = 86$		ระดับ	อันดับ
		$\bar{X}$	SD		
1.	การร่วมจัดทำนโยบายและแผนพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน	3.65	0.82	มาก	7
2.	การพิจารณาการกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน	3.87	0.78	มาก	4
3.	การพิจารณาให้ความเห็นชอบในการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน	3.88	0.85	มาก	3

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ข้อ	การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	<i>n</i> = 86		ระดับ	อันดับ
		$\bar{X}$	<i>SD</i>		
4.	การพิจารณาแผนงาน โครงการ โดยใช้ข้อมูลของโรงเรียน ในการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน	3.65	0.82	มาก	7
5.	การพิจารณาให้ความเห็นชอบในแผนปฏิบัติการประจำปี ของสถานศึกษา	3.87	0.86	มาก	5
6.	การพิจารณาให้ความเห็นชอบในการจัดทำสาระหลักสูตร ของโรงเรียน	3.62	0.80	มาก	9
7.	การวางแผนกับโรงเรียนเพื่อการพัฒนาและปรับปรุงกิจกรรม ทางการเรียนการสอน	3.80	0.76	มาก	6
8.	การให้ข้อเสนอแนะและสนับสนุนในการปฏิบัติงาน ตามแผนพัฒนาของโรงเรียน	3.91	0.79	มาก	2
9.	การวางแผนเกี่ยวกับการจัดหางบประมาณเพื่อพัฒนาโรงเรียน ให้เจริญก้าวหน้า	4.08	0.80	มาก	1
รวม		3.82	0.52	มาก	

จากตารางที่ 9 พบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มพนัสนิคม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2
ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงอันดับตามค่า
คะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ การวางแผนเกี่ยวกับการจัดหางบประมาณ
เพื่อพัฒนาโรงเรียนให้เจริญก้าวหน้า การให้ข้อเสนอแนะและสนับสนุนในการปฏิบัติงาน
ตามแผนพัฒนาของโรงเรียน และการพิจารณาให้ความเห็นชอบในการแต่งตั้งคณะกรรมการ
จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน ตามลำดับ ข้อที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อที่ 6

ตารางที่ 10 ค่าคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ การมีส่วนร่วม
ในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มพนักศึกษ 1
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ด้านการมีส่วนร่วม
ในการดำเนินงาน

ข้อ	การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	<i>n</i> = 86		ระดับ	อันดับ
		$\bar{X}$	<i>SD</i>		
1.	การนำเสนอข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพปัญหา และความต้องการของชุมชน	4.12	0.86	มาก	3
2.	การนำเสนอข้อมูลเด็กด้อยโอกาส เด็กพิการ เด็กที่มี ความสามารถพิเศษ ให้ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ	3.80	0.79	มาก	8
3.	การประสานขอความร่วมมือกับบุคลากรทั้งในและนอก สถานที่เพื่อเป็นวิทยากรให้ความรู้เฉพาะด้านแก่โรงเรียน	3.76	0.72	มาก	9
4.	การร่วมปฏิบัติงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน	4.09	0.70	มาก	5
5.	การเสนอแนะแนวทางในการบริหารจัดการด้านหลักสูตร สถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้สอดคล้องถึงความต้องการ ของท้องถิ่น	4.17	0.65	มาก	1
6.	การเสนอแนะแนวทางในการบริหารจัดการด้านงบประมาณ ของโรงเรียน	4.13	0.67	มาก	2
7.	การเสนอแนะแนวทางในการบริหารจัดการด้านงานบริหาร ทั่วไปของโรงเรียน	3.84	0.67	มาก	7
8.	การกำหนดแนวทางในการระดมทรัพยากรต่าง ๆ ทั้งภายใน และภายนอกชุมชนเพื่อมาพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน	4.10	0.81	มาก	4
9.	การสนับสนุนให้โรงเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชน เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียน กับชุมชน	3.95	0.73	มาก	6
10.	การเป็นตัวแทนเผยแพร่ข่าวสาร ผลงานของโรงเรียน อย่างสม่ำเสมอ เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีกับผู้ปกครอง นักเรียน	3.56	0.75	มาก	10
รวม		3.95	0.46	มาก	

จากตารางที่ 10 พบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มพนัสนิคม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2
ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงอันดับ
ตามค่าคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ การเสนอแนะแนวทางในการบริหาร
จัดการด้านหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้สอดคล้องถึงความต้องการของท้องถิ่น การเสนอแนะ
แนวทางในการบริหารจัดการด้านงบประมาณของโรงเรียน และการนำเสนอข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับ
สภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน ตามลำดับ ข้อที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อที่ 10

ตารางที่ 11 ค่าคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับการมีส่วนร่วมในการจัด
การศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มพนัสนิคม 1
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ด้านการมีส่วนร่วม
ในผลประโยชน์

ข้อ	การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์	<i>n</i> = 86		ระดับ	อันดับ
		$\bar{X}$	<i>SD</i>		
1.	การสนับสนุน จัดหาสื่อ อุปกรณ์การเรียนการสอน เพื่อช่วยเหลือเด็กด้อยโอกาส เด็กพิการ เด็กที่มีความสามารถ พิเศษในลักษณะต่าง ๆ ให้สามารถเรียนจบหลักสูตร	3.45	0.73	ปาน กลาง	4
2.	การส่งเสริมให้มีการพิทักษ์สิทธิเด็ก ดูแลเด็กด้อยโอกาส เด็กพิการ และเด็กที่มีความสามารถพิเศษให้ได้รับการพัฒนา ตามศักยภาพ	3.91	0.70	มาก	1
3.	การส่งเสริมและสนับสนุนให้โรงเรียนมีความพร้อมเป็นแหล่ง วิทยากร แหล่งบริการความรู้แก่ชุมชนและท้องถิ่น	3.77	0.84	มาก	2
4.	การจัดหาครุภัณฑ์และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อนำมาพัฒนา คุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง	3.69	0.87	มาก	3
รวม		3.79	0.59	มาก	

จากตารางที่ 11 พบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มพนัสนิคม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2
ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ยกเว้นข้อ 1 การสนับสนุน

จัดหาสื่อ อุปกรณ์การเรียนการสอนเพื่อช่วยเหลือเด็กด้อยโอกาส เด็กพิการ เด็กที่มีความสามารถพิเศษในลักษณะต่าง ๆ ให้สามารถเรียนจบหลักสูตร อยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงอันดับตามค่าคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ การส่งเสริมให้มีการพิทักษ์สิทธิเด็กดูแลเด็กด้อยโอกาส เด็กพิการ และเด็กที่มีความสามารถพิเศษให้ได้รับ การพัฒนาตามศักยภาพ การส่งเสริมและสนับสนุนให้โรงเรียนมีความพร้อมเป็นแหล่งวิทยากร แหล่งบริการความรู้แก่ชุมชนและท้องถิ่น และการจัดหาครุภัณฑ์และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อนำมาพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ตามลำดับ ข้อที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อที่ 1

ตารางที่ 12 ค่าคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มพหุวัฒนธรรม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

ข้อ	การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	$n = 86$		ระดับ	อันดับ
		$\bar{X}$	SD		
1.	การประเมินผล โครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน	3.72	0.84	มาก	4
2.	การรับทราบผลการปฏิบัติงานและให้ความเห็นชอบ การรายงานผลการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการประจำปี ของสถานศึกษา (SAR)	3.93	0.90	มาก	3
3.	การกำกับติดตามการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปี ของโรงเรียน	3.94	0.85	มาก	2
4.	การเสนอแนะเพื่อปรับปรุงรายงานผลการปฏิบัติงาน ประจำปีของโรงเรียนให้มีความสมบูรณ์ก่อนที่จะนำไป เผยแพร่สาธารณชน	3.71	0.87	มาก	5
5.	การสำรวจประชาวิจารณ์จากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับ การปฏิบัติงานของบุคลากรและโรงเรียน	4.13	0.94	มาก	1
รวม		3.89	0.59	มาก	

จากตารางที่ 12 พบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มพนัสนิคม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2
ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงอันดับ
ตามค่าคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ การสำรวจประชาพิจารณ์จากผู้ที่มี
ส่วนเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของบุคลากรและโรงเรียน การกำกับติดตามการดำเนินงาน
ตามแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน และการรับทราบผลการปฏิบัติงานและให้ความเห็นชอบ
การรายงานผลการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา (SAR) ตามลำดับ ข้อที่มี
ค่าคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อที่ 4

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา
กับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่ม
พนัสนิคม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 รายละเอียด
ดังตารางที่ 13

ตารางที่ 13 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา
กับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ในกลุ่มพนัสนิคม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2
โดยใช้วิธีของเพียร์สัน

คุณลักษณะ ของผู้บริหาร (X)	การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (Y)									
	n = 86									
	Y1		Y2		Y3		Y4		Y	
n = 86	r	p	r	p	r	p	r	p	r	p
X ₁	.36*	.00	.05	.65	.77*	.00	.17	.13	.25*	.02
X ₂	.35*	.00	.04	.68	0.84*	.00	.16	.14	.23*	.03
X ₃	.35*	.00	.02	.86	1.00*	.00	.16	.14	.22*	.04
X ₄	.46*	.00	.05	.62	0.43*	.00	.07	.53	.24*	.02
X ₅	.75*	.00	.25*	.02	0.27*	.01	.05	.64	.48*	.00
X	.56*	.00	.10	.38	0.87*	.00	.16	.14	.35*	.00

*p < .05

จากตารางที่ 13 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษากับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มพนัสนิคม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 โดยรวมและรายด้าน มีความสัมพันธ์กัน ในระดับต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ยกเว้น ด้านความเป็นผู้นำ มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษากับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มพนัสนิคม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 โดยสอบถามความคิดเห็นจากกลุ่มตัวอย่างครูที่ปฏิบัติงานในกลุ่มพนัสนิคม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 ประจำปีการศึกษา 2559 ซึ่งได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie and Morgan (1981, pp. 607-610) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 86 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ซึ่งเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลสำหรับการวิจัยในครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) เกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มพนัสนิคม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ 1) ด้านบุคลิกภาพ 2) ด้านคุณธรรมจริยธรรม 3) ด้านความรู้ความสามารถในการบริหารงาน 4) ด้านมนุษยสัมพันธ์ 5) ด้านความเป็นผู้นำ มีข้อคำถาม 41 ข้อ ได้ค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง .25-78 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .95 ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ 3) การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และ 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล มีข้อคำถาม 29 ข้อ ได้ค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .28-.77 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .93 ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) ตามแนวคิดของ Likert (1967, pp. 16-24) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และการหาความสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient)

สรุปผล

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษากับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มพนัสนิคม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ ดังนี้

1. การศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มพนัสนิคม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงอันดับตามคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ด้าน ได้แก่ ด้านบุคลิกภาพ ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านความเป็นผู้นำตามลำดับ

1.1 ด้านบุคลิกภาพ โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงอันดับตามค่าคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ มีสุขภาพแข็งแรง การแต่งกายสุภาพเรียบร้อย และถูกกาลเทศะ และการมีความอดทนอดกลั้นต่อสภาวะตึงเครียด ตามลำดับ

1.2 ด้านคุณธรรมจริยธรรม โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงอันดับตามค่าคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ การประพฤติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา การมีความยุติธรรมและให้ความเสมอภาค และกับทุกคนผู้บริหารให้โอกาสเพื่อนร่วมงานได้แสดงความสามารถ ตามลำดับ

1.3 ด้านความรู้ความสามารถในการบริหารงาน โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงอันดับตามค่าคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารสามารถให้คำปรึกษา แนะนำการปฏิบัติงานเมื่อผู้ร่วมงานมีปัญหาขัดข้อง มีความรู้ความสามารถในการกำหนดนโยบาย กลยุทธ์และแผนพัฒนาการศึกษา และผู้บริหารเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนตามลำดับ

1.4 ด้านมนุษยสัมพันธ์ โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงอันดับตามค่าคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ มีความเป็นกันเองกับผู้ร่วมงาน การมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนร่วมงานและบุคคลทั่วไป และผู้บริหารใจกว้างยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ตามลำดับ

1.5 ด้านความเป็นผู้นำ โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงอันดับตามค่าคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารมีความสามารถในการตัดสินใจสั่งการการเป็นผู้มีวิสัยทัศน์กว้างไกล และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ตามลำดับ

2. การศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มพนัสนิคม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงอันดับตามค่าคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล และด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ตามลำดับ

2.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงอันดับตามค่าคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ การวางแผนเกี่ยวกับการจัดหา

งบประมาณ เพื่อพัฒนาโรงเรียนให้เจริญก้าวหน้า การให้ข้อเสนอแนะและสนับสนุนในการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาของโรงเรียน และการพิจารณาให้ความเห็นชอบ ในการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน ตามลำดับ

2.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงอันดับตามค่าคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ การเสนอแนะแนวทางในการบริหารจัดการด้านหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้สอดคล้องถึงความต้องการของท้องถิ่น การเสนอแนะแนวทางในการบริหารจัดการด้านงบประมาณของโรงเรียน และการนำเสนอข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน ตามลำดับ

2.3 ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก ยกเว้นข้อ 1 การสนับสนุน จัดหาสื่อ อุปกรณ์การเรียนการสอน เพื่อช่วยเหลือเด็กด้อยโอกาส เด็กพิการ เด็กที่มีความสามารถพิเศษในลักษณะต่าง ๆ ให้สามารถเรียนจบหลักสูตร อยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงอันดับตามค่าคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ การส่งเสริมให้มีการพิทักษ์สิทธิเด็กดูแลเด็กด้อยโอกาส เด็กพิการ และเด็กที่มีความสามารถพิเศษให้ได้รับการพัฒนาตามศักยภาพ การส่งเสริมและสนับสนุนให้โรงเรียนมีความพร้อมเป็นแหล่งวิทยากร แหล่งบริการความรู้แก่ชุมชนและท้องถิ่น และการจัดหาครุภัณฑ์และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อนำมาพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ตามลำดับ

2.4 ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงอันดับตามค่าคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ การสำรวจประชาสัมพันธ์จากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของบุคลากรและโรงเรียน การกำกับติดตามการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน และการรับทราบผลการปฏิบัติงาน และให้ความเห็นชอบการรายงานผลการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา (SAR) ตามลำดับ

3. คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษากับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มพหุสัมพันธ์ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 โดยรวมและรายด้านมีความสัมพันธ์กัน ในระดับต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้น ด้านความเป็นผู้นำมีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา กับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มพนัสนิคม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 ตามวัตถุประสงค์ และสมมติฐานของการวิจัย พบประเด็นที่สำคัญนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. การศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มพนัสนิคม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงอันดับตามคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ด้าน ได้แก่ ด้านบุคลิกภาพ ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านความเป็นผู้นำ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการใช้อำนาจอิทธิพลแรงจูงใจการตัดสินใจอย่างมีศิลปะ รวมถึงการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของกลุ่มในการเปลี่ยนแปลงและสร้างทัศนคติความเชื่อมั่น ให้เพื่อเกิดการเพื่อให้ผู้อื่นดำเนินการไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชัชวาล คำแข่ง (2547) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเขตการศึกษา 1 ผลการวิจัย พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของวราภรณ์ คำรงวัฒนกุล (2550) ได้ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสนามชัยเขต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก พิจารณารายด้านสามารถอภิปรายได้ดังนี้

1.1 ด้านบุคลิกภาพ โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงอันดับตามค่าคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ มีสุขภาพแข็งแรง การแต่งกายสุภาพเรียบร้อย และถูกกาลเทศะ และการมีความอดทนอดกลั้นต่อสภาวะตึงเครียด ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะลักษณะประจำตัวของบุคคล ทั้งทางด้านร่างกาย และทางด้านการแสดงออกของพฤติกรรมที่แสดงให้เห็นถึงอุปนิสัยในการบริหารงานในเรื่องของการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นอย่างจริงจัง การเข้าใจในปัญหาและความแตกต่างระหว่างบุคคล การตระหนักในตนเอง การมองการณ์ไกลหรือมีวิสัยทัศน์กว้างไกล ตลอดจนการมีนิสัยโอบอ้อมเอื้ออาทร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุดาวรรณ เต็มเปี่ยม (2553) ได้ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร โรงเรียนตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 ด้านบุคลิกภาพ โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของปรารภ หลงสมบุญ (2552) ได้ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านคุณธรรมจริยธรรมโดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงอันดับตามค่าคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ การประพฤติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพ ผู้บริหารสถานศึกษา การมีความยุติธรรมและให้ความเสมอภาค และกับทุกคนผู้บริหารให้โอกาสเพื่อร่วมงาน ได้แสดงความสามารถ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการที่ผู้บริหารเป็นผู้มีความอดทนอดกลั้น และอดออม มีความเพียรพยายาม มุ่งมั่น ตั้งใจปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน ดำรงชีพด้วยความพอเพียง ประหยัด มัธยัสถ์ในการใช้จ่าย เป็นแบบอย่างที่ดี มีความเมตตากรุณา เอื้ออาทรต่อความเดือดร้อนของผู้อื่น สร้างทีมงานที่มีความสามัคคี เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน มีความยุติธรรม ไม่ลำเอียง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวันชัย สุทธิศาสตร์ และคณะ (2554) ได้ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ด้านคุณธรรมจริยธรรม ผลการวิจัย พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของสมชาย พะโยม (2554) ได้ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูผู้สอนระดับประถมศึกษา ในอำเภอแก่งหางแมว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ด้านคุณธรรมจริยธรรม ผลการวิจัย พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครูผู้สอนระดับประถมศึกษาในอำเภอแก่งหางแมว โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านความรู้ความสามารถในการบริหารงาน โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงอันดับตามค่าคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารสามารถให้คำปรึกษา แนะนำการปฏิบัติงานเมื่อผู้ร่วมงานมีปัญหาขัดข้อง มีความรู้ความสามารถในการกำหนดนโยบาย กลยุทธ์และแผนพัฒนาการศึกษา และผู้บริหารเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารมีความรู้ความสามารถในการแสดงศักยภาพในการใช้สติปัญญา ความรอบรู้ ความเฉลียวฉลาด ตลอดจนมีทักษะความชำนาญในกระบวนการ และเทคนิคในการบริหารที่เหมาะสม เพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชยาภัทร์ วงษ์ประภารัตน์ (2557) ได้ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาคลองหาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ด้านความรู้ความสามารถในการบริหารงาน ผลการวิจัย พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาของงาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของยุพิน ไชยรินทร์ (2557) ได้ศึกษา

ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา กับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในอำเภอสนามชัยเขต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 2 ด้านความรู้ความสามารถในการบริหารงาน ผลการวิจัย พบว่า คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครู โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก

1.4 ด้านมนุษยสัมพันธ์ โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงอันดับ

ตามค่าคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ มีความเป็นกันเองกับผู้ร่วมงาน การมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนร่วมงานและบุคคลทั่วไป และผู้บริหารใจกว้างยอมรับฟังความคิดเห็น ของผู้อื่น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี จะสามารถระงับข้อพิพาทได้ บังคับบัญชา ให้เคารพนับถือยกย่องให้เกียรติ และได้รับความร่วมมือจากคนในองค์กรเป็นอย่างดี คุณลักษณะ ที่สำคัญด้านมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารควรมีอารมณ์ดี ยิ้มแย้มแจ่มใส ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ของวุฒิไกร จันสามารถ (2553) ได้ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพในเขตอำเภอ พนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 2 ด้านมนุษยสัมพันธ์ ผลการวิจัย พบว่า โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ งานวิจัยของสมรภัศ อินทนุวัฒน์ (2557) ได้ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะ ของครู จังหวัดปทุมธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ผลการวิจัย พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของครู จังหวัดปทุมธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ด้านมนุษยสัมพันธ์ โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก

1.5 ด้านความเป็นผู้นำ โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงอันดับ

ตามค่าคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารมีความสามารถในการตัดสินใจ สั่งการ การเป็นผู้มีวิสัยทัศน์กว้างไกล และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหาร มีความรู้ความสามารถเด่นเป็นพิเศษ มีความเชื่อมั่นในตนเอง อดทน กล้าพูดกล้าตัดสินใจ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการพัฒนาทีมงาน สามารถจูงใจให้ผู้อื่นได้บังคับบัญชาปฏิบัติงาน ได้อย่างเต็มศักยภาพ ให้โอกาสสมาชิกเข้ามามีส่วนร่วม และสามารถใช้อำนาจตามสถานการณ์ เพื่อให้หน่วยงานดำเนินไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐชนันท์ ธนทรัพย์ (2559) ได้ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชลบุรี เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ด้านความเป็นผู้นำ โดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของสาวตรี ฤทธิกุล (2559) ได้ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ที่พึงประสงค์ของชุมชนบางเป้ง ตำบลแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัย พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชนบางเป้ง ตำบลแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ด้านความเป็นผู้นำ โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก

2. การศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในกลุ่มพหุวัฒนธรรม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงอันดับตามค่าคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล และด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการเปิดโอกาสให้บุคคลหรือคณะบุคคลที่เกี่ยวข้องเข้ามามีบทบาทในการวางแผนวิเคราะห์ปัญหาความต้องการ กำหนดแนวทางการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ อันเป็นผลประ โยชน์ร่วมกันไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของทศพร ผลทวีคุณ (2551) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของวรลักษณ์ พลรบ (2553) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครอง ที่ส่งผลต่อการปฏิบัติตามมาตรฐานการศึกษาพัฒนาเด็กเล็กของเทศบาล ผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก

โดยเรียงอันดับตามค่าคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ การวางแผนเกี่ยวกับการจัดหางบประมาณเพื่อพัฒนาโรงเรียนให้เจริญก้าวหน้า การให้ข้อเสนอแนะและสนับสนุนในการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาของโรงเรียน และการพิจารณาให้ความเห็นชอบในการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการร่วมวางแผนพัฒนาโรงเรียนที่เกี่ยวกับกิจกรรมทางด้านการเรียนการสอน การจัดทำนโยบาย จัดทำแผนพัฒนาการศึกษาพิจารณากำหนดนโยบาย และแผนพัฒนาการศึกษา พิจารณาให้ความเห็นชอบการจัดทำหลักสูตร แผนงาน โครงการ และแผนปฏิบัติการประจำปี ให้บรรลุวัตถุประสงค์ของตนเองได้มากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวรลักษณ์ สักดิ์วิไลพร (2553) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วม กับประสิทธิผลของงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม ทั้ง 4 ด้าน คือ การมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของยุพิน ไชยรินทร์ (2557) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา กับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในอำเภอสนามชัยเขต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ผลการวิจัย พบว่า โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก

2.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก

โดยเรียงอันดับตามค่าคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ การเสนอแนะแนวทางในการบริหารจัดการด้านหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้สอดคล้องถึงความต้องการของท้องถิ่น การเสนอแนะแนวทางในการบริหารจัดการด้านงบประมาณของโรงเรียน และการนำเสนอข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานทั้ง 4 ด้านของสถานศึกษา คือ งานด้านวิชาการ งานด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และงานด้านบริหารงาน ตลอดจนพัฒนากระบวนการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา และการจัดหางบประมาณสนับสนุนระดมจากประชาชน องค์กร และสถาบันต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของแวน วิรุฬเลิศ (2546) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และมาตรฐานการบริหารของโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชุมพร ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของวารินทร์ คำรงวัฒนกุล (2550) ได้ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสนามชัยเขต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า ความกระตือรือร้นในการทำงาน โดยภาพรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก

2.3 ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก ยกเว้น

ข้อ 1 การสนับสนุน จัดหาสื่อ อุปกรณ์การเรียนการสอน เพื่อช่วยเหลือเด็กด้อยโอกาส เด็กพิการ เด็กที่มีความสามารถพิเศษในลักษณะต่าง ๆ ให้สามารถเรียนจบหลักสูตร อยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงอันดับตามค่าคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ การส่งเสริมให้มีการพิทักษ์สิทธิเด็กดูแลเด็กด้อยโอกาส เด็กพิการ และเด็กที่มีความสามารถพิเศษให้ได้รับการพัฒนาตามศักยภาพ การส่งเสริมและสนับสนุนให้โรงเรียนมีความพร้อมเป็นแหล่งวิทยากร แหล่งบริการความรู้แก่ชุมชนและท้องถิ่น และการจัดหาครุภัณฑ์และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อนำมาพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ร่วมสนับสนุนจัดหาซื้ออุปกรณ์การเรียนการสอน การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ครุภัณฑ์และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้แก่โรงเรียน การจัดตั้งงบประมาณ การจัดสรรงบประมาณ การใช้จ่ายงบประมาณ การอนุมัติงบประมาณ การตรวจสอบติดตามและประเมินประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของทศพร ผลทวีนุกูล (2551) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 1 ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ผลการวิจัย พบว่า โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของปรารภ หลงสมบุญ (2552) ได้ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อ

การมีส่วนร่วมของชุมชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2 ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ผลการวิจัย พบว่า โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก

2.4 ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงอันดับตามค่าคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ การสำรวจประชาพิจารณ์จากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของบุคลากรและโรงเรียน การกำกับติดตามการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน และการรับทราบผลการปฏิบัติงานและให้ความเห็นชอบการรายงานผลการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา (SAR) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการมีส่วนร่วมในการประเมินโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ในโรงเรียน รับทราบผลการปฏิบัติงานประจำปี รับทราบผลการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียนทุก ๆ ภาคเรียน เพื่อเสนอแนะปรับปรุงรายงานผลการปฏิบัติงานของโรงเรียนให้สมบูรณ์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวรลักษณ์ พลรบ (2553) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองที่ส่งผลต่อการปฏิบัติตามมาตรฐานการศึกษาพัฒนาเด็กเล็กของเทศบาล ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของวรลักษณ์ สักคีวิไลพร (2553) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ผลการวิจัย พบว่า โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก

3. คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษากับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มพนัสนิคม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 โดยรวมและรายด้านมีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ยกเว้น ด้านความเป็นผู้นำมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านบุคลิกภาพ ด้านคุณธรรมจริยธรรม และด้านความรู้ความสามารถในการบริหารงานมีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับสูง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารมีความสามารถในการบูรณาการความคิด และการปฏิบัติงาน ความรอบรู้ในหน้าที่ ความรับผิดชอบ ความสามารถในการวางแผนการปฏิบัติงาน ความสามารถในการจัดองค์การ ความสามารถในการประสานงาน และการให้บริการ ความสามารถในการมีส่วนร่วมในชุมชน ความสามารถในการบังคับบัญชาผู้ร่วมงาน ความสามารถในการแก้ไขปัญหา และความขัดแย้ง และพัฒนางาน และก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของยุพิน ไชยรินทร์ (2557) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษากับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในอำเภอสนมชัยเขต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา กับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านมีความสัมพันธ์ทางบวกสูงทุกด้าน ยกเว้น ด้านบุคลิกภาพ มีความสัมพันธ์ทางบวกปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับงานวิจัยของชัชวาล คำเซ่ง (2547) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเขตการศึกษา 1 ผลการวิจัย พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของบรรลักษ์ สักดิ์วิไลพร (2553) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาทั้ง 4 ด้าน คือ การมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมด้านการปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมด้านผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมด้านการประเมินผลกับประสิทธิผลงานวิชาการ ในภาพรวมมีความสัมพันธ์ระดับมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา กับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มพนัสนิคม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 มีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ ดังนี้

1. คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มพนัสนิคม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 มีรายละเอียด ดังนี้
  - 1.1 ด้านบุคลิกภาพ ควรพุดจาให้ไพเราะและน่าเชื่อถือ ตลอดจนการวางตนเหมาะสม และถูกกาลเทศะ
  - 1.2 ด้านคุณธรรมจริยธรรม ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีความเสียสละอุทิศตนเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม และยึดหลักคุณธรรมและความถูกต้องในการแก้ปัญหา
  - 1.3 ด้านความรู้ความสามารถในการบริหารงาน ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีความสามารถในการประสานงาน มีความรู้ความเข้าใจกฎหมาย กฎข้อบังคับ และระเบียบแบบแผนเกี่ยวกับการปฏิบัติงานในสถานศึกษา

1.4 ด้านมนุษยสัมพันธ์ ผู้บริหารสถานศึกษาควรยกย่องให้เกียรติผู้ร่วมงานอย่างจริงใจ และการช่วยเหลือผู้ร่วมงานเมื่อมีปัญหาด้วยความเต็มใจ

1.5 ด้านความเป็นผู้นำ ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างทีมงาน จูงใจผู้ร่วมงานให้เต็มใจปฏิบัติงาน ตลอดจนควบคุม กำกับ ติดตามงาน ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์

2. การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มพหุวัฒนธรรม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 มีรายละเอียดดังนี้

2.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ควรร่วมกันพิจารณาแผนงาน โครงการ โดยใช้ข้อมูลของโรงเรียน ในการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน และการพิจารณาให้ความเห็นชอบในการจัดทำสาระหลักสูตรของโรงเรียน

2.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ควรนำเสนอข้อมูลเด็กด้อยโอกาส เด็กพิการ เด็กที่มีความสามารถพิเศษ ให้ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ ประกอบกับการประสานขอความร่วมมือกับบุคลากร ทั้งในและนอกสถานที่ เพื่อเป็นวิทยากรให้ความรู้เฉพาะด้านแก่โรงเรียน

2.3 ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ควรสนับสนุน จัดหาสื่อ อุปกรณ์การเรียนการสอน เพื่อช่วยเหลือเด็กด้อยโอกาส เด็กพิการ เด็กที่มีความสามารถพิเศษในลักษณะต่าง ๆ ให้สามารถเรียนจบหลักสูตร

2.4 ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ควรเสนอแนะเพื่อปรับปรุงรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีของโรงเรียน ให้มีความสมบูรณ์ ก่อนที่จะนำไปเผยแพร่สาธารณชน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2

2. ควรศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มพหุวัฒนธรรม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 2 โดยการวิจัยเชิงคุณภาพ

บรรณานุกรม

- กมล ภูประเสริฐ. (2544). *การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: ก.พล การพิมพ์.
- กมล สูดประเสริฐ. (2550). *ตัวชี้วัดภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในการปรับปรุงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน*. *วารสารวิทยาจารย์*, 107(9), 39.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- กาญจนา สิริวงศาธรรมิโก. (2550). *ภาวะผู้นำของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาพื้นฐานทางการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- กirschadi บุญช่วย. (2558). *การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารโรงเรียนแก้ววิทยา เขตพื้นที่สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เกสร คงเมือง. (2558). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียนชลกันยานุกูล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- โกวิท วรพัฒน์. (2554). *การปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: พีระพัฒนาการพิมพ์.
- คม สุวรรณพิมพ์. (2553). *คอล์มน์ EXECUTIVE COACH*. กรุงเทพฯ: ประชาชาติธุรกิจ.
- จรัส อติวิทยากรณ์. (2554). *หลักและทฤษฎีการบริหาร*. สงขลา: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- จอมพงศ์ มงคลวนิช. (2555). *การบริหารองค์การและบุคลากรทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จิณฉัตร ปะโคทัง. (2550). *รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนดีเด่น โรงเรียนกันทรารมณีนี จังหวัดศรีสะเกษ*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.

- จินตวีร์ เกษมสุข .(2554). *การสื่อสารกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิตยาพร เสมอใจ. (2550). *พฤติกรรมผู้บริโภค*. กรุงเทพฯ: เอ็กเซเปอร์เน็ต.
- ชยาภัทร์ วงษ์ประภารัตน์. (2557). *คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาคลองหาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชัชวาล คำแข่ง. (2547). *ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหาร โรงเรียนกับประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเขตการศึกษา 1*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา
- ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์. (2551). *การบริหารงานวิชาการและการนิเทศภายในสถานศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 5). ปัตตานี: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ณรงค์ชัย ศิลปากรณ์. (2549). *คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- ณัฐพันธ์ เขจรนันท์. (2545). *การจัดการทรัพยากรมนุษย์*. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- ณัฐชุนันท์ ธนพประยูร. (2559). *คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ณัฐยาภรณ์ เล็กสิงโต. (2554). *ความคิดเห็นที่มีต่อการเรียนการสอน สาขาการบัญชีของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพาณิชยการเพชรบุรี*. ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ดิเรก อนันต์. (2556). *การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1*. สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

- ถวิล มาตรฐาน. (2545). *การปฏิรูปการศึกษา: โรงเรียนเป็นฐานการบริหารจัดการ School based management: SBM* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: เสมอธรรม.
- ถวิลวดี บุรีกุล. (2552). *การบริหารภาครัฐ. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.*
- เถลิง องอาจ. (2552). *ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการตามทัศนะของครูโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพนัสนิคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.*
- ทรงวุฒิ เรืองวาทศิลป์. (2550). *การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาในพื้นที่บริการของโรงเรียนล้อมแรดวิทยา อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.*
- ทรงสวัสดิ์ แสงมณี. (2552). *คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความต้องการของครูสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตบางขุนเทียน. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.*
- ทศพร พลทวีญกุล. (2551). *การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 1. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาพื้นฐานทางการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.*
- ทองดี เมืองเจริญ. (2549). *การปฏิบัติตามหลักธรรม 10 ประการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทฤษฎีของผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.*
- ทิพย์ทิพวา วุฒิวัย. (2551). *การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนลาดบัวหลวงไพโรจน์วิทยา อำเภอลาดบัวหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.*
- ชร สุนทรายุทธ. (2551). *การบริหารจัดการเชิงปฏิรูป: ทฤษฎีวิจัยและปฏิบัติทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: เนติกุลการพิมพ์.*
- ธีระ รุญเจริญ. (2550). *ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษา ยุคปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ: แอล.ที.เพรส.*

- ธีระชัย เขมณะสิริ. (2549). *เรื่องนำคดีชีวิตคนทำงาน*. กรุงเทพฯ: อมรินทร์ปรินต์ติ้งแอนด์พับลิชซิ่ง (มหาชน).
- นงรัตน์ ศรีพรหม. (2544). โรงเรียนกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครอง และชุมชน. *ข้าราชการครู*, 21(2), 21-24.
- นงลักษณ์ สุทธิวัฒนพันธ์. (2549). *การพัฒนาบุคลากรผู้นำและผู้บริหาร*. กรุงเทพฯ: ดอกหญ้ากรุ๊ป.
- เนตร์พัฒนา ยาวีราช. (2556). *ภาวะผู้นำและผู้นำเชิงกลยุทธ์* (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: ทริปเฟลด์ กรุ๊ป.
- บรรดล สุขปิติ. (2551). *การวิจัยในชั้นเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน* (พิมพ์ครั้งที่ 4). นครปฐม: เพชรเกษมปรินต์ติ้งกรุ๊ป 2551.
- บวรลักษณ์ ศักดิ์วิไลพร. (2553). *ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระบุรีเขต 1*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาเทคโนโลยีการบริหารการศึกษา, คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญเพ็ง กุละนาม. (2550). *การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านหนองบัว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลนคร เขต 2*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- บุญเลิศ เพชรมณี. (2553). *โครงการสัมมนาทางวิชาการเรื่องบทบาทผู้บริหารกับการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ 2 โครงการพัฒนาวิชาชีพบริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษาประจำกรมมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา รุ่น 7*. พระนครศรีอยุธยา: สำนักงานคณะกรรมการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- บุญทริก บุตรราช. (2551). *คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดสกลนคร*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- ประทุม รอดประเสริฐ. (2539). *การบริหารโครงการ*. กรุงเทพฯ: เนติกุลการพิมพ์.
- ประมวล ชิดวงษ์. (2547). *คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคปฏิรูปการศึกษา ตามความคิดเห็นของครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

- ปรารภ หลงสมบุญ. (2552). *คุณลักษณะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชน*
ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2. ภาคนิพนธ์การศึกษา
 มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ปรียา พลายนงษา. (2556). *การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัด*
การศึกษาของโรงเรียนระดับประถมศึกษา กลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา
หนองตากยา อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต,
 สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ปัญญา แก้วกีบ. (2545). *การบริหารจัดการในรูปแบบการใช้โรงเรียนหรือเขตพื้นที่การศึกษา*
เป็นฐาน. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- พงศ์พันธ์ แก้วหาญ. (2550). *การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน*
ในสถานศึกษา อำเภอหนองสองห้อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาบัณฑิต
เขต 3. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา,
บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- พระธรรม โสกาจารย์ (พุทธทาสภิกขุ). (2554). *โลกนี้มีแต่คนบ้า*. กรุงเทพฯ: บันลือธรรม.
- พิภพ วังเงิน. (2545). *จริยธรรมวิชาชีพ Professional ethics*. กรุงเทพฯ: รวมสาสน์.
- ภารดี อนันต์นาวิ. (2555). *หลักการ แนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 5)*.
 ชลบุรี: มนตรี.
- มณฑาทิพย์ โกศลจิตร. (2558). *การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*
ในการบริหารการศึกษา กลุ่มโรงเรียนเครือข่าย ไตรมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- มธุรดา ศรีรัตน์. (2554). *การพัฒนากระบวนการบริหารโรงเรียนบ้านหนองกุงน้อย อำเภอสามชัย*
จังหวัดกาฬสินธุ์. การศึกษาค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- มนตรี แจ่มศรี. (2557). *การวิเคราะห์องค์ประกอบตัวบ่งชี้อมงค์กรแห่งการมีส่วนร่วมที่มี*
ประสิทธิภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน. คุยฎินิพนธ์ปรัชญาคุยฎิบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา,
คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- มังกร ทองสุคดี. (2550). *การบริหารสถาบันอุดมศึกษา*. กรุงเทพฯ: เคล็ดไทย.

- มานิต บุญประเสริฐ .(2550). *การพัฒนาภาวะผู้นำในระดับอุดมศึกษา*. กรุงเทพฯ : พิมพ์ลักษณ์.
- เมตต์ เมตต์การุณจิต. (2553). *การบริหารจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมประชาชนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและราชการ (พิมพ์ครั้งที่ 3)*. นนทบุรี: บั๊คพอยท์.
- เมธา ภูมิเขต. (2554). *คุณลักษณะของผู้บริหาร โรงเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลบุรี เขต 2. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.*
- ขงยุทธ เกษสาคร. (2552). *ภาวะผู้นำและการทำงานเป็นทีม (พิมพ์ครั้งที่ 8)*. กรุงเทพฯ: วี.เจ.พรีนติ้ง.
- ยุพิน ไชยรินทร์. (2557). *ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษากับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในอำเภอสนามชัยเขต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยองเขต 2. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.*
- ระวี ดีแป้น. (2558). *ความพึงพอใจของครูต่อคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.*
- รังสรรค์ ประเสริฐศรี. (2549). *การจัดการสมัยใหม่ Modren management*. กรุงเทพฯ: ธรรมสาร.
- รุ่งนภา นุตราวังศ์. (2552). *หลักสูตรอิงมาตรฐานการพัฒนาสู่คุณภาพ. วารสารวิชาการ, 4(7), 60.*
- วรรณ วลัยวานิช. (2549). *รูปแบบของการมีส่วนร่วมของบุคคล*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วรลักษณ์ พลรบ. (2553). *การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงาน ตามมาตรฐานการศึกษาพัฒนาเด็กเล็กของเทศบาล. ภาคนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.*
- วราภรณ์ ดำรงวัฒนกุล. (2550). *คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสนามชัยเขต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยองเขต 2. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.*
- วันชัย นพรัตน์. (2540). *ภาวะผู้นำของผู้บริหาร โรงเรียนที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติในเขตการศึกษา 12. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.*

- วันชัย สุตรีศาสตร์, สมศักดิ์ คำศรี, ปรีชา เพ็ชรดวงษ์ และสุรเชษฐ์ พลละเอี่ยม. (2554). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*, 5(1), 10.
- วุฒิไกร จันสามารถ. (2553). คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ ในเขตอำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- แวน วิรุพลี. (2546). การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและมาตรฐานการบริหารของโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร. (2549). ประสิทธิภาพภาวะผู้นำของผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา: คุณลักษณะสำคัญของผู้บริหารยุคโลกาภิวัตน์. *วารสารวิชาการ*, 5(1), 7-13.
- สงบ ประเสริฐพันธ์. (2543). ร่วมกันสร้างสรรค์คุณภาพโรงเรียน. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- สมจิตร จันทร์เปา. (2556). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สมจิตร จำปาสาร. (2556). หลักการบริหารการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สมชาย พะโยม. (2554). คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูผู้สอนระดับประถมศึกษา ในอำเภอแก่งหางแมว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สมรักษ์ อินทนูพัฒน์. (2557). คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูจังหวัดปทุมธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สมฤกษ์ ทิมขาว. (2551). แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.

- สร้อยตระกูล (ติวยานนท์) อรรถมานะ. (2550). *พฤติกรรมองค์การทฤษฎีและการประยุกต์*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สัมมา รชนีชัย. (2552). *เอกสารคำสอนหลักทฤษฎีและปฏิบัติการบริหารการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: แอล.ที.เพรส.
- สัมมา รชนีชัย. (2553). *ภาวะผู้นำของผู้บริหาร*. กรุงเทพฯ: แอล ที เพส.
- สาคร สุขศรีวงศ์. (2550). *การจัดการจากมุมมองนักบริหาร* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: จี พี ไชเบอร์พริ้นท์.
- สาวิตรี ฤทธิกุล. (2559). *คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชนบางเป้ง ตำบลแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2. (2558). *แผนปฏิบัติการราชการประจำปีการศึกษา 2557*. ชลบุรี: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2. (2559). *แผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษา 2558*. ชลบุรี: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2546). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547). *คู่มือการปฏิบัติงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2557). *นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2557*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2559). *กรอบและทิศทางการวิจัยทางการศึกษาเพื่อขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักวิจัยและพัฒนาการศึกษา.
- สำนักพัฒนาครูและบุคลากรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). *หลักเกณฑ์และวิธีการให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา มีวิทยฐานะและเลื่อนวิทยฐานะ*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา.
- สุดา หมั่นจง. (2554). *คุณลักษณะของผู้บริหาร โรงเรียนตามความคิดเห็นของครูผู้สอน โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอเบตง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.

- สุดาวรรณ เต็มเปี่ยม. (2553). *คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุดิมา ไชยบำรุง. (2556). *การศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุทัสนา มุขประภาต. (2543). *เอกสารประกอบการสอนรายวิชาหลักการบริหารการศึกษา*. ม.ป.ท.
- สุเมธ จันทร์เจื้อจุน. (2553). *หลักการบริหาร*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เสรี หมั่นพล. (2552). *การมีส่วนร่วมการบริหารงานของครูในโรงเรียนอำเภอพานทองสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อนุชา กอนพ่วง. (2550). *การพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความเป็นผู้บริหารมืออาชีพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. วิทยานิพนธ์การศึกษาคณะศึกษาศาสตร์, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- อักษรธรร สัมณโชติ. (2550). *คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชน*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อาคม วัชโรต. (2547). *หน้าที่ผู้นำในการบริหารการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. สงขลา: การกิจการผลิตเอกสารตำรามหาวิทยาลัยทักษิณ.
- Benes, W. G. (2000). *Managing the dream: Reflections on leadership and change*. Cambridge, Mass: Perseus.
- Best, J. W. (1981). *Research in education* (4th ed.). New Jersey: Prentice-Hall.
- Campbell, V. B. F. (1983). An empirical investigation of the relationships between leader powers bases, and subordinate performance and satisfaction. *Dissertation Abstracts International*, 36(12), 3550-A.
- Cohen, J. M., & Uphoff, N. T. (1977). *Rural development participation: Concepts and measures for project design, implementation and evaluation*. New York: The Rural Development Committee Center for International Studies, Cornell University
- Cohen, J. M. & Uphoff, N. T. (1980). Participation place in rural development: Seeking clarity through specificity. *World Development*, 8(1), 223-227.

- Cronbach, L. J. (1990). *Essential of psychological testing* (5th ed.). New York: Harper and Collins.
- Gellman, S. W. (1970). *Dictionary of education*. New York: McGraw-Hill.
- Harrison, J. S., & John, C. H. (1986). Managing and partnering with external stakeholders. *Academy of Management Executive*, 10(2), 45-59.
- Hersey, P., & Blanchard, K. H. (1988). *Management of organizational behavior*. New Delhi: Prentice-Hall.
- Hilliard, E. R. (1967). *Introduction to psyching* (4th ed.). New York: Han Court, Brace and World.
- Halpin, E. (1966). Effectiveness of an alternating full day kindergarten program. *Dissertation Abstracts International*, 35(10), 28-A.
- Keith, D. (1972). *Human behavior at work-human relations and organizational behavior*. New York: McGraw-Hill.
- King, S. P. (1984). The school as a community: The importance of school environment. *Dissertation Abstract International*, 45(6), 1593-A.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1981). Determining sampling size for research activities. *Education Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.
- Likert, R. (1967). *The method of constructing an attitude scale*. New York: West.
- Moorhead, G., & Griffin, R. W. (1992). *Organizational behavior: Managing people and organizations* (5th ed.). Boston, MA: Houghton Mifflin.
- Noll, V. H. (1957). *Introduction to educational measurement*. Boston: Houghton Mifflin.
- Pallozzi, D. P. (1981). A model of community participation in local school district decision making. *Dissertation Abstracts International*, 42(4), 1481-A.
- Scott, W. R. (1982). *Organizations: Rational, natural, and open systems*. New Jersey: Englewood Cliffs, Prentice-Hall.
- Simon, H. A. (1960). *Administrative behavior* (3th ed.). New York: The Free Press A Davion of Macmillan.
- Stogdill, R. M. (1974). *Handbook of leadership: A survey of theory and research*. New York: Free Press.
- United Nations. (1981). *Popular participation in decision making for development*. New York: United Nations Publication.
- William E. (1976). *Participation management concepts theory and implementation*. Atlanta, GA: Georgia State University.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

- สำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือในการวิจัย
- สำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ
- สำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

(สำเนา)

ที่ ศธ 6621.8/ ว.1107

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

25 พฤศจิกายน 2559

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือในการวิจัย

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. คำโครงการวิจัย
2. เครื่องมือในการวิจัย

ด้วย นางสาวศิริพร ถาวรยิ่ง นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา รหัส 58920471 ได้รับความเห็นชอบให้ทำงานนิพนธ์ เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา กับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มพหุสัมพันธ์ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 โดยอยู่ในความควบคุมดูแลของ ดร.สุรัตน์ ไชยชมภู เป็นประธานกรรมการควบคุมงานนิพนธ์ ภาควิชาการบริหารการศึกษา มีความประสงค์จะขอความอนุเคราะห์จากท่าน เพื่ออำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ)

สุเมธ งามกนก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

โทร. 0-3810-2052

โทรสาร 0-3874-5811

(สำเนา)

ที่ ศธ 6621.8/ ว.1108

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

28 พฤศจิกายน 2559

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ

เรียน

ด้วย นางสาวศิริพร ถาวรยิ่ง นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา รหัส 58920471 ได้รับความเห็นชอบให้ทำงานนิพนธ์ เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา กับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มพันธนิคม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 โดยอยู่ในความควบคุมดูแลของ ดร.สุรัตน์ ไชยชมภู เป็นประธานกรรมการควบคุมงานนิพนธ์ ภาควิชาการบริหารการศึกษา ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือของนิสิต ในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ)

สุเมธ งามกนก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

โทร. 0-3810-2052

โทรสาร 0-3874-5811

(สำเนา)

ที่ ศธ 6621.8/ ว.1109

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

30 พฤศจิกายน 2559

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน

ด้วย นางสาวศิริพร ถาวรยิ่ง นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา รหัส 58920471 ได้รับความเห็นชอบให้ทำงานนิพนธ์ เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา กับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มพันธนิคม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 โดยอยู่ในความควบคุมดูแลของ ดร.สุรัตน์ ไชยชมภู เป็นประธานกรรมการควบคุมงานนิพนธ์ ภาควิชาการบริหารการศึกษา ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ ในเรื่องดังกล่าว เป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือของนิสิต ในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ)

สุเมธ งามกนก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

โทร. 0-3810-2052

โทรสาร 0-3874-5811

ภาคผนวก ข

ตารางแสดงผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือ

ค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยวิธีหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง
 ข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ (Index of item objective congruence: IOC)
 เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษากับการมีส่วนร่วมในการจัด
 การศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มพนัสนิคม 1
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2

ตอนที่ 1 คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มพนัสนิคม 1 สังกัดสำนักงาน
 เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2

ข้อ	รายการ	การพิจารณา ของผู้ทรงคุณวุฒิ			IOC	ความ หมาย
		1	2	3		
	ด้านบุคลิกภาพ					
1.	ผู้บริหารมีสุขภาพแข็งแรง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
2.	ผู้บริหารแต่งกายสุภาพเรียบร้อยและถูกกาลเทศะ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
3.	ผู้บริหารมีกิริยามารยาทสุภาพอ่อนโยน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
4.	ผู้บริหารพูดจาไพเราะและน่าเชื่อถือ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
5.	ผู้บริหารวางตนเหมาะสมและถูกกาลเทศะ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
6.	ผู้บริหารมีวุฒิภาวะทางอารมณ์ รู้จักควบคุมอารมณ์	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
7.	ผู้บริหารมีความเชื่อมั่นในตนเอง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
8.	ผู้บริหารมีความอดทนอดกลั้นต่อสภาวะตึงเครียด	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
9.	ข้าพเจ้ามีส่วนร่วมเป็นกรรมการนิเทศการจัดการเรียนการสอนของครู	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
10.	ข้าพเจ้ามีส่วนร่วมในการเสนอแนะแนวทางการเลือกวิทยากรสอนอาชีพด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
	ด้านคุณธรรมจริยธรรม					
11.	ผู้บริหารมีความซื่อสัตย์สุจริต	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
12.	ผู้บริหารประพฤติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ข้อ	รายการ	การพิจารณา ของผู้ทรงคุณวุฒิ			IOC	ความ หมาย
		1	2	3		
13.	ผู้บริหารมีความยุติธรรมและให้ความเสมอภาคกับทุกคน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
14.	ผู้บริหารมีความเสียสละ อุทิศตนเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
15.	ผู้บริหารมีความรับผิดชอบในหน้าที่การงาน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
16.	ผู้บริหารบริหารงานด้วยความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
17.	ผู้บริหารประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
18.	ผู้บริหารยึดหลักคุณธรรมและความถูกต้องในการแก้ปัญหา	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ด้านความรู้ความสามารถในการบริหารงาน						
19.	ผู้บริหารมีความรู้ทันต่อเหตุการณ์	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
20.	ผู้บริหารมีความรู้ความสามารถในการกำหนดนโยบาย กลยุทธ์และแผนพัฒนาการศึกษา	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
21.	ผู้บริหารสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
22.	ผู้บริหารมีความสามารถในการประสานงาน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
23.	ผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจกฎหมาย กฎข้อบังคับ และระเบียบแบบแผนเกี่ยวกับการปฏิบัติงานในสถานศึกษา	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
24.	ผู้บริหารเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
25.	ผู้บริหารสามารถให้คำปรึกษา แนะนำการปฏิบัติงานเมื่อผู้ร่วมงานมีปัญหาขัดข้อง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
26.	ผู้บริหารสามารถบริหารทรัพยากรบุคคล การเงิน พัสดุ ครุภัณฑ์ อาคารสถานที่อย่างมีประสิทธิภาพ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ข้อ	รายการ	การพิจารณา ของผู้ทรงคุณวุฒิ			IOC	ความ หมาย
		1	2	3		
27.	ผู้บริหารมีความรู้ทันต่อเหตุการณ์	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
28.	ด้านมนุษยสัมพันธ์	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
	ผู้บริหารเป็นคนยิ้มแย้มแจ่มใส					
29.	ผู้บริหารมีความเป็นกันเองกับผู้ร่วมงาน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
30.	ผู้บริหารสามารถปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
31.	ผู้บริหารยกย่องให้เกียรติผู้ร่วมงานอย่างจริงใจ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
32.	ผู้บริหารใจกว้างยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
33.	ผู้บริหารรับฟังปัญหาของผู้ร่วมงาน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
34.	ผู้บริหารมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนร่วมงานและบุคคลทั่วไป	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
35.	ผู้บริหารช่วยเหลือผู้ร่วมงานเมื่อมีปัญหาด้วยความเต็มใจ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
36.	ด้านความเป็นผู้นำ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
	ผู้บริหารเป็นผู้มีวิสัยทัศน์กว้างไกล					
37.	ผู้บริหารมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
38.	ผู้บริหารเฉลียวฉลาด มีปฏิภาณไหวพริบ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
39.	ผู้บริหารสร้างทีมงาน จูงใจผู้ร่วมงานให้เต็มใจปฏิบัติงาน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
40.	ผู้บริหารมีความสามารถในการตัดสินใจสั่งการ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
41.	ผู้บริหารมีความสามารถในการพูด	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
42.	ผู้บริหารควบคุม กำกับ ติดตามงานให้บรรลุตามวัตถุประสงค์	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มพหุวัฒนธรรม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ชลบุรี เขต 2

ข้อ	รายการ	การพิจารณา ของผู้ทรงคุณวุฒิ			IOC	ความ หมาย
		1	2	3		
1.	ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การร่วมจัดทำนโยบายและแผนพัฒนาการศึกษา ของโรงเรียน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
2.	การพิจารณาการกำหนดนโยบายและแผนพัฒนา การศึกษาของโรงเรียน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
3.	การพิจารณาให้ความเห็นชอบในการแต่งตั้ง คณะกรรมการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี ของโรงเรียน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
4.	การพิจารณาแผนงาน โครงการ โดยใช้ข้อมูล ของโรงเรียน ในการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี ของโรงเรียน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
5.	การพิจารณาให้ความเห็นชอบในแผนปฏิบัติการ ประจำปีของสถานศึกษา	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
6.	การพิจารณาให้ความเห็นชอบในการจัดทำสาระ หลักสูตรของโรงเรียน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
7.	การวางแผนกับโรงเรียนเพื่อการพัฒนาและปรับปรุง กิจกรรมทางการเรียนการสอน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
8.	การให้ข้อเสนอแนะและสนับสนุนในการปฏิบัติงาน ตามแผนพัฒนาของโรงเรียน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
9.	การวางแผนเกี่ยวกับการจัดหางบประมาณ เพื่อพัฒนา โรงเรียนให้เจริญก้าวหน้า	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ข้อ	รายการ	การพิจารณา ของผู้ทรงคุณวุฒิ			IOC	ความ หมาย
		1	2	3		
10.	ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การนำเสนอข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพปัญหา และความต้องการของชุมชน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
11.	การนำเสนอข้อมูลเด็กด้อยโอกาส เด็กพิการ เด็กที่มี ความสามารถพิเศษ ให้ได้รับการพัฒนาอย่างเต็ม ศักยภาพ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
12.	การประสานขอความร่วมมือกับบุคลากรทั้งใน และนอกสถานที่เพื่อเป็นวิทยากรให้ความรู้ เฉพาะด้านแก่โรงเรียน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
13.	การร่วมปฏิบัติงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
14.	การเสนอแนะแนวทางในการบริหารจัดการ ด้านหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้สอดคล้องถึง ความต้องการของท้องถิ่น	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
15.	การเสนอแนะแนวทางในการบริหารจัดการ ด้านงบประมาณของโรงเรียน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
16.	การเสนอแนะแนวทางในการบริหารจัดการ ด้านบุคลากรของโรงเรียน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
17.	การเสนอแนะแนวทางในการบริหารจัดการ ด้านงานบริหารทั่วไปของโรงเรียน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
18.	การกำหนดแนวทางในการระดมทรัพยากรต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกชุมชนเพื่อมาพัฒนาการศึกษา ของโรงเรียน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
19.	การสนับสนุนให้โรงเรียนมีส่วนร่วมในการจัด กิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชน เพื่อสร้างความสัมพันธ์ อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
20.	การเป็นตัวแทนเผยแพร่ข่าวสาร ผลงานของโรงเรียน อย่างสม่ำเสมอ เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีกับผู้ปกครอง นักเรียน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ข้อ	รายการ	การพิจารณา ของผู้ทรงคุณวุฒิ			IOC	ความ หมาย
		1	2	3		
21.	ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ สนับสนุน จัดหาสื่อ อุปกรณ์การเรียนการสอน เพื่อช่วยเหลือเด็กด้อยโอกาส เด็กพิการ เด็กที่มี ความสามารถพิเศษในลักษณะต่าง ๆ ให้สามารถ เรียนจบหลักสูตร	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
22.	ส่งเสริมให้มีการพิทักษ์สิทธิเด็ก ดูแลเด็กด้อยโอกาส เด็กพิการ และเด็กที่มีความสามารถพิเศษให้ได้รับ การพัฒนาตามศักยภาพ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
23.	ส่งเสริมและสนับสนุนให้โรงเรียนมีความพร้อม เป็นแหล่งวิทยากร แหล่งบริการความรู้แก่ชุมชน และท้องถิ่น	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
24.	จัดหาครุภัณฑ์และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อนำมา พัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
25.	ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล การประเมินผล โครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ของ โรงเรียน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
26.	การรับทราบผลการปฏิบัติงานและให้ความเห็นชอบ การรายงานผลการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการ ประจำปีของสถานศึกษา (SAR)	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
27.	การกำกับติดตามการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการ ประจำปีของ โรงเรียน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
28.	การเสนอแนะเพื่อปรับปรุงรายงานผลการปฏิบัติงาน ประจำปีของ โรงเรียนให้มีความสมบูรณ์ก่อนที่จะ นำไปเผยแพร่สาธารณชน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
29.	การสำรวจประชาพิจารณ์จากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับ การปฏิบัติงานของบุคลากรและ โรงเรียน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ภาคผนวก ค

ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ตารางที่ 14 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามคุณลักษณะของผู้บริหาร
สถานศึกษา ในกลุ่มพนัสนิคม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ชลบุรี เขต 2

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (<i>r</i>)	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (<i>r</i>)
1.	.25	22.	.51
2.	.46	23.	.77
3.	.26	24.	.77
4.	.46	25.	.67
5.	.51	26.	.63
6.	.58	27.	.77
7.	.52	28.	.33
8.	.65	29.	.73
9.	.58	30.	.75
10.	.71	31.	.39
11.	.44	32.	.65
12.	.64	33.	.42
13.	.71	34.	.59
14.	.72	35.	.56
15.	.58	36.	.51
16.	.57	37.	.33
17.	.72	38.	.51
18.	.77	39.	.50
19.	.64	40.	.37
20.	.55	41.	.59
21.	.78	42.	.77

หมายเหตุ: ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .95

ตารางที่ 15 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการมีส่วนร่วม
ในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มพนักงาน 1
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (<i>r</i>)	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (<i>r</i>)
1.	.59	16.	.48
2.	.42	17.	.64
3.	.56	18.	.47
4.	.54	19.	.56
5.	.76	20.	.71
6.	.55	21.	.66
7.	.41	22.	.49
8.	.44	23.	.56
9.	.47	24.	.66
10.	.49	25.	.77
11.	.28	26.	.60
12.	.49	27.	.53
13.	.71	28.	.72
14.	.56	29.	.42
15.	.68		

หมายเหตุ: ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .93

ภาคผนวก ง
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษากับการมีส่วนร่วม
ในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มพนัสนิคม 1
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา กับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มพนัสนิคม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มพนัสนิคม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มพนัสนิคม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2

3. แบบสอบถามฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา กับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มพนัสนิคม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 คำตอบของท่านมีความสำคัญยิ่งต่อความสำเร็จของการวิจัย และจะไม่มีผลกระทบต่อการทำงานของท่านแต่ประการใด

ดังนั้น จึงใคร่ขอความกรุณาจากท่านได้โปรดตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ และตรงตามสภาพความเป็นจริงมากที่สุด เพื่อให้งานวิจัยได้ข้อมูลที่ต้องการและเป็นประโยชน์ในการพัฒนาโรงเรียน ผู้วิจัยขอขอบพระคุณที่กรุณาได้สละเวลาอันมีค่าตอบแบบสอบถามฉบับนี้ ขอขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

นางสาวศิริพร ถาวรยิ่ง

นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยบูรพา

- ตอนที่ 1** เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) เกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา
ในกลุ่มพนัสนิคม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2
- คำชี้แจง** โปรดอ่านและพิจารณาข้อความข้อความแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงตาม
สภาพความเป็นจริงมากที่สุด ดังนี้
- 5 คะแนน หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีคุณลักษณะอยู่ในระดับมากที่สุด
4 คะแนน หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีคุณลักษณะอยู่ในระดับมาก
3 คะแนน หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีคุณลักษณะอยู่ในระดับปานกลาง
2 คะแนน หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีคุณลักษณะอยู่ในระดับน้อย
1 คะแนน หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีคุณลักษณะอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	ด้านบุคลิกภาพ					
1.	ผู้บริหารมีสุขภาพแข็งแรง					
2.	ผู้บริหารแต่งกายสุภาพเรียบร้อยและถูกกาลเทศะ					
3.	ผู้บริหารมีกิริยามารยาทสุภาพอ่อนโยน					
4.	ผู้บริหารพูดจาไพเราะและน่าเชื่อถือ					
5.	ผู้บริหารวางตนเหมาะสมและถูกกาลเทศะ					
6.	ผู้บริหารมีวุฒิภาวะทางอารมณ์ รู้จักควบคุมอารมณ์					
7.	ผู้บริหารมีความเชื่อมั่นในตนเอง					
8.	ผู้บริหารมีความอดทนอดกลั้นต่อสภาวะตึงเครียด					
	ด้านคุณธรรมจริยธรรม					
9.	ผู้บริหารมีความซื่อสัตย์สุจริต					
10.	ผู้บริหารประพฤติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา					
11.	ผู้บริหารมีความยุติธรรมและให้ความเสมอภาคกับทุกคน					
12.	ผู้บริหารมีความเสียสละ อุทิศตนเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม					
13.	ผู้บริหารมีความเสียสละ อุทิศตนเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม					

ข้อ	คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
14.	ผู้บริหารมีความรับผิดชอบในหน้าที่การงาน					
15.	ผู้บริหารบริหารงานด้วยความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้					
16.	ผู้บริหารประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี					
17.	ผู้บริหารยึดหลักคุณธรรมและความถูกต้องในการแก้ปัญหา					
18.	ผู้บริหารมีความเมตตากรุณาต่อผู้ร่วมงาน					
19.	ผู้บริหารให้โอกาสเพื่อร่วมงานได้แสดงความสามารถ					
ด้านความรู้ความสามารถในการบริหารงาน						
20.	ผู้บริหารมีความรู้ทันต่อเหตุการณ์					
21.	ผู้บริหารมีความรู้ความสามารถในการกำหนดนโยบาย กลยุทธ์และแผนพัฒนาการศึกษา					
22.	ผู้บริหารสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน					
23.	ผู้บริหารมีความสามารถในการประสานงาน					
24.	ผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจกฎหมาย กฎข้อบังคับ และระเบียบแบบแผนเกี่ยวกับการปฏิบัติงานในสถานศึกษา					
25.	ผู้บริหารเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตน					
26.	ผู้บริหารสามารถให้คำปรึกษา แนะนำการปฏิบัติงาน เมื่อผู้ร่วมงานมีปัญหาขัดข้อง					
27.	ผู้บริหารสามารถบริหารทรัพยากรบุคคล การเงิน พัสดุ ครุภัณฑ์ อาคารสถานที่อย่างมีประสิทธิภาพ					
ด้านมนุษยสัมพันธ์						
28.	ผู้บริหารเป็นคนยิ้มแย้มแจ่มใส					
29.	ผู้บริหารมีความเป็นกันเองกับผู้ร่วมงาน					
30.	ผู้บริหารสามารถปรับตัวเข้ากับผู้อื่น ได้อย่างเหมาะสม					
31.	ผู้บริหารยกย่องให้เกียติผู้ร่วมงานอย่างจริงใจ					
32.	ผู้บริหารใจกว้างยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น					
33.	ผู้บริหารรับฟังปัญหาของผู้ร่วมงาน					

ข้อ	คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
34.	ผู้บริหารมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนร่วมงานและบุคคลทั่วไป					
35.	ผู้บริหารช่วยเหลือผู้ร่วมงานเมื่อมีปัญหาด้วยความเต็มใจ					
	ด้านความเป็นผู้นำ					
36.	ผู้บริหารเป็นผู้มีวิสัยทัศน์กว้างไกล					
37.	ผู้บริหารมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์					
38.	ผู้บริหารเฉลียวฉลาด มีปฏิภาณไหวพริบ					
39.	ผู้บริหารสร้างทีมงาน ชูใจผู้ร่วมงานให้เต็มใจปฏิบัติงาน					
40.	ผู้บริหารมีความสามารถในการตัดสินใจสั่งการ					
41.	ผู้บริหารมีความสามารถในการพูด					
42.	ผู้บริหารควบคุม กำกับ ติดตามงานให้บรรลุตามวัตถุประสงค์					

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มพหุสนิกม 1

คำชี้แจง โปรดอ่านและพิจารณาข้อความข้อความแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงตาม
สภาพความเป็นจริงมากที่สุด ดังนี้

5 คะแนน หมายถึง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
อยู่ในระดับมากที่สุด

4 คะแนน หมายถึง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
อยู่ในระดับมาก

3 คะแนน หมายถึง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
อยู่ในระดับปานกลาง

2 คะแนน หมายถึง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
อยู่ในระดับน้อย

1 คะแนน หมายถึง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ระดับการมีส่วนร่วม				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
1.	ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การร่วมจัดทำนโยบายและแผนพัฒนาการศึกษา ของโรงเรียน					
2.	การพิจารณาการกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาการศึกษา ของโรงเรียน					
3.	การพิจารณาให้ความเห็นชอบในการแต่งตั้งคณะกรรมการ จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน					
4.	การพิจารณาแผนงาน โครงการ โดยใช้ข้อมูลของโรงเรียน ในการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน					
5.	การพิจารณาให้ความเห็นชอบในแผนปฏิบัติการประจำปี ของสถานศึกษา					

ข้อ	การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ระดับการมีส่วนร่วม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
6.	การพิจารณาให้ความเห็นชอบในการจัดทำสาระหลักสูตร ของโรงเรียน					
7.	การวางแผนกับโรงเรียนเพื่อการพัฒนาและปรับปรุง กิจกรรมทางการเรียนการสอน					
8.	การให้ข้อเสนอแนะและสนับสนุนในการปฏิบัติงาน ตามแผนพัฒนาของโรงเรียน					
9.	การวางแผนเกี่ยวกับการจัดหางบประมาณเพื่อพัฒนา โรงเรียนให้เจริญก้าวหน้า					
10.	ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การนำเสนอข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพปัญหา และความต้องการของชุมชน					
11.	การนำเสนอข้อมูลเด็กด้อยโอกาส เด็กพิการ เด็กที่มี ความสามารถพิเศษ ให้ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ					
12.	การประสานขอความร่วมมือกับบุคลากรทั้งในและนอก สถานที่ เพื่อเป็นวิทยากรให้ความรู้เฉพาะด้านแก่โรงเรียน					
13.	การร่วมปฏิบัติงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน					
14.	การเสนอแนะแนวทางในการบริหารจัดการด้านหลักสูตร สถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้สอดคล้องถึงความต้องการ ของท้องถิ่น					
15.	การเสนอแนะแนวทางในการบริหารจัดการด้านงบประมาณ ของโรงเรียน					
16.	การเสนอแนะแนวทางในการบริหารจัดการด้านบุคลากร ของโรงเรียน					
17.	การเสนอแนะแนวทางในการบริหารจัดการด้านงานบริหาร ทั่วไปของโรงเรียน					

ข้อ	การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ระดับการมีส่วนร่วม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
18.	การกำหนดแนวทางในการระดมทรัพยากรต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกชุมชนเพื่อมาพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน					
19.	การสนับสนุนให้โรงเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชน เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน					
20.	การเป็นตัวแทนเผยแพร่ข่าวสาร ผลงานของโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีกับผู้ปกครองนักเรียน					
21.	ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ สนับสนุน จัดหาสื่อ อุปกรณ์การเรียนการสอนเพื่อช่วยเหลือเด็กด้อยโอกาส เด็กพิการ เด็กที่มีความสามารถพิเศษในลักษณะต่าง ๆ ให้สามารถเรียนจบหลักสูตร					
22.	ส่งเสริมให้มีการพิทักษ์สิทธิเด็ก ดูแลเด็กด้อยโอกาส เด็กพิการ และเด็กที่มีความสามารถพิเศษให้ได้รับการพัฒนาตามศักยภาพ					
23.	ส่งเสริมและสนับสนุนให้โรงเรียนมีความพร้อมเป็นแหล่งวิทยากร แหล่งบริการความรู้แก่ชุมชนและท้องถิ่น					
24.	จัดหาครุภัณฑ์และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อนำมาพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง					
25.	ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล การประเมินผลโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน					
26.	การรับทราบผลการปฏิบัติงานและให้ความเห็นชอบการรายงานผลการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา (SAR)					
27.	การกำกับติดตามการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน					

ข้อ	การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ระดับการมีส่วนร่วม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
28.	การเสนอแนะเพื่อปรับปรุงรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีของโรงเรียนให้มีความสมบูรณ์ ก่อนที่จะนำไปเผยแพร่สาธารณชน					
29.	การสำรวจประชาพิจารณ์จากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับ การปฏิบัติงานของบุคลากรและโรงเรียน					

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	นางสาวศิริพร ถาวรยิ่ง
วัน เดือน ปีเกิด	วันที่ 23 มีนาคม พ.ศ. 2530
สถานที่เกิด	จังหวัดชลบุรี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 19 หมู่ที่ 12 ตำบลนาป่า อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี
ตำแหน่งและประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2553-2558	ครูอัตราจ้าง กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ โรงเรียนบ้านท่าข้ามตั้งตรงจิตร10๙ สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1
พ.ศ. 2558-ปัจจุบัน	ครูผู้ช่วยโรงเรียนบ้านหนองหัวหมู (บำรุงราษฎร์อุปถัมภ์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี เขต 2
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2552	วิทยาศาสตรบัณฑิต (ชีววิทยา) มหาวิทยาลัยบูรพา
พ.ศ. 2560	การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยบูรพา